

บทที่ 5

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารของทหารในโครงการฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูเยาวชนผู้ติดยาเสพติด” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลยุทธ์การสื่อสารที่ทหารใช้ในการฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูเยาวชนผู้ติดยาเสพติดในโครงการฝึกอบรม บำบัดฟื้นฟูเยาวชนผู้ต้องขังเนื่องจากปัญหาเสพติด “เดือนเพ็ญพัฒนาเยาวชน” และจิตวิทยาการสื่อสารในกระบวนการสื่อสารที่ทหารใช้ในการฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูเยาวชนผู้ติดยาเสพติดในโครงการฝึกอบรม บำบัดฟื้นฟูเยาวชนผู้ต้องขังเนื่องจากปัญหาเสพติด “เดือนเพ็ญพัฒนาเยาวชน” ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับทหารชุดฝึก 8 นาย และเยาวชนผู้เข้ารับการฝึกจำนวน 25 คน รวมทั้งสิ้น 33 คน ประกอบกับการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังมีการสังเกตบริบทแวดล้อมของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ บุคลิกภายนอก กิริยาท่าทาง น้ำเสียง สายตา ความสนใจ ความกระตือรือร้นในการตอบคำถาม ตลอดจนความร่วมมือในกระบวนการฝึกอบรม โดยการนำเสนอผลการวิจัยครั้ง 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 กลยุทธ์การสื่อสารที่ทหารใช้ในการฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูเยาวชนผู้ติดยาเสพติดในโครงการฝึกอบรม บำบัดฟื้นฟูเยาวชนผู้ต้องขังเนื่องจากปัญหาเสพติด “เดือนเพ็ญพัฒนาเยาวชน”

ส่วนที่ 2 จิตวิทยาการสื่อสารในกระบวนการสื่อสารที่ทหารใช้ในการฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูเยาวชนผู้ติดยาเสพติดในโครงการฝึกอบรม บำบัดฟื้นฟูเยาวชนผู้ต้องขังเนื่องจากปัญหาเสพติด “เดือนเพ็ญพัฒนาเยาวชน”

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยส่วนที่ 1 : กลยุทธ์การสื่อสารที่ทหารใช้ในการฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูเยาวชนผู้ติดยาเสพติดในโครงการฝึกอบรม บำบัดฟื้นฟูเยาวชนผู้ต้องขังเนื่องจากปัญหาเสพติด “เดือนเพ็ญพัฒนาเยาวชน”

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์กลยุทธ์การสื่อสารของวิทยากรหลักคือ ทหารชุดฝึก หรือ ครูฝึก ในโครงการฝึกอบรมบำบัดฟื้นฟูเยาวชนผู้ต้องขังเนื่องจากปัญหาเสพติด “เดือนเพ็ญพัฒนาเยาวชน” โดยศึกษาวิธีการหรือเทคนิคในการสื่อสารของทหารกับเยาวชนผู้เข้ารับการอบรม ซึ่งผลการวิจัยในส่วนนี้ได้มาจากการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม และร่วมทำกิจกรรมในการฝึกอบรมในบางครั้งตลอดระยะเวลา 4 เดือน โดยไม่ได้ก้าวผ่านการปฏิบัติการในช่วงการฝึกอบรมที่ต้องใช้ความเข้มงวด จริงจัง และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกทหารชุดฝึกตั้งแต่ระดับหัวหน้าชุดฝึกจนถึงระดับครูฝึก และการสัมภาษณ์เชิงลึกเยาวชนผู้เข้ารับการฝึก โดยมีการสังเกตการแสดงออก พฤติกรรม อากัปกริยาท่าทาง สีหน้า อารมณ์ ความรู้สึก และบริบทรอบด้านของผู้ให้สัมภาษณ์ รวมทั้งรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ ที่ได้จากการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับทหารชุดฝึกท่านอื่น ๆ ในช่วงเวลาที่เข้าไปสังเกตการณ์ ตลอดจนการพูดคุยกับเยาวชนผู้เข้ารับการฝึกในบางช่วงเวลา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย โดยนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์

การเสนอผลการวิจัยในส่วนนี้ ได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลภายใต้กรอบแนวคิดการฝึกอบรม ทฤษฎีการโน้มน้าวใจ ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล และทฤษฎีกระบวนการกลุ่ม ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกทหารชุดฝึกและเยาวชนผู้เข้ารับการฝึก และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมในโครงการฝึกอบรมบำบัดฟื้นฟูเยาวชนผู้ต้องขังเนื่องจากปัญหาเสพติด “เดือนเพ็ญพัฒนาเยาวชน” ผลการวิจัยพบว่า ทหารชุดฝึกหรือครูฝึกมีการใช้กลยุทธ์ เทคนิคที่หลากหลายรูปแบบในการฝึกอบรมเยาวชน โดยมีการ “วางแผนการฝึก” ไว้ล่วงหน้า และมีการ “ทำงานเป็นขั้นเป็นตอนตามแผนที่วางไว้” โดย “มีแผนสำรองไว้เสมอ” อีกทั้งยังมีการ “แก้ไขปัญหาวินิจฉัย” เพื่อ “ปรับเปลี่ยน กลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และกลุ่มเป้าหมาย” อยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ เพื่อให้การฝึกอบรมในแต่ละวัน ในแต่ละรุ่นเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งในแง่การช่วยปรับเจตคติเกี่ยวกับยาเสพติดและการปลูกฝังพฤติกรรมอันดีงามมีระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นกับเยาวชนผู้เข้ารับการฝึกได้มากที่สุด

จากการวิเคราะห์พบว่า กลยุทธ์การสื่อสารที่ทหารใช้ในการฟื้นฟูเยาวชนผู้ติดยาเสพติดในโครงการฝึกอบรมบำบัดฟื้นฟูเยาวชนผู้ต้องขังเนื่องจากปัญหาเสพติด “เดือนเพ็ญพัฒนา

เยาวชน” นั้น ทหารชุดฝึกมี “กลยุทธ์การบริหารจัดการ” ส่วนหนึ่ง และในส่วนของกลยุทธ์การสื่อสารสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลยุทธ์หลัก คือ

- 1) กลยุทธ์การสื่อสารโดยใช้วัจนภาษา
- 2) กลยุทธ์การสื่อสารโดยใช้อวัจนภาษา
- 3) กลยุทธ์การสื่อสารโดยใช้รูปแบบกิจกรรม

กลยุทธ์การบริหารจัดการในการฝึกอบรม

การบริหารจัดการในการฝึกอบรมนั้น หัวหน้าชุดฝึก คือ พันเอก สุระพล อยู่ดี ทำการคิดและวางนโยบาย วางแบบแผน และนำมากระจายให้กับครูฝึกทุกคน จัดให้มีคนรับผิดชอบ ทำเป็นลำดับขั้นและมีกฎระเบียบทางทหารเป็นข้อกำหนด รูปแบบการทำงานเป็นแบบที่เรียกว่า Cyclic Order

Cyclic Order คือการให้ครูฝึกหมุนเวียนผลัดกันมาฝึก โดยมีทั้งครูเวรที่ต้องอยู่กับเยาวชน ตลอดการฝึกปฏิบัติ การกดดันและการคลายความกดดัน ซึ่งต้องสลับกันไป เพื่อให้การฝึกไม่ซ้ำซาก ไม่เกิดความเบื่อหน่าย หรือเยาวชนไม่รู้สึกเก็บกดกับการฝึกสิ่งซ้ำๆ เดิมๆ อย่างเช่น การละลายพฤติกรรม จะมีการวางแผนการฝึกในทุกวันว่าจะมีการฝึกอะไรบ้าง โดยครูฝึกทั้งชุดฝึกจะต้องมีการเข้าร่วมประชุม ลงมติ ทั้งนี้จะมีหัวหน้าชุดฝึก เป็นคนกำหนดแผนโดยรวม การทำงานระหว่างหัวหน้าทีมกับผู้ใต้บังคับบัญชา จะเป็นในลักษณะพี่น้อง ไม่ใช่ผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา คือไม่สร้างความกดดันให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา จะมีการพูดคุยกันตรงๆ ไม่มีการโกหก หรือเสแสร้ง หากในแต่ละส่วนมีปัญหาเกิดขึ้น ก็จะมีการแก้ไขปัญหาลงไปโดยแต่ละส่วนไปก่อน หากเกิดปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้เอง ก็จะมีการรายงานตามลำดับขั้นขึ้นมา ให้ทราบถึงหัวหน้าชุดฝึก เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาคต่อไป ผู้บังคับบัญชาจะสร้างกำลังใจให้ชุดฝึกทั้งหมด ให้มีแรงในการทำงานและทุ่มเทอยู่กับงานอย่างเต็มที่

รูปแบบการทำงานของทหารชุดฝึกนี้ ยึดหลักที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และมีการทำงานตามสายงานตามลำดับขั้น โดยมีหัวหน้าชุดฝึกเป็นผู้วางนโยบาย วางรูปแบบ กำหนดแผนและผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามในหน้าที่ของตน โดยทั้งชุดฝึกจะต้องมีความคิดอันเดียวกัน และต้องคิดตามหัวหน้าชุดฝึก แต่ละคนจะต้องรู้ว่าหัวหน้าชุดฝึกมีความต้องการอะไร โดยแค่มองตาก็มารู้ถึงความต้องการของหัวหน้าชุดฝึก เพื่อให้การฝึกมีเป้าหมายร่วมกันว่าจะต้องเกิดความสำเร็จให้มากที่สุด

ดังที่กล่าวแล้วว่า การฝึกอบรมในแต่ละรุ่นมีระยะเวลาทั้งสิ้นเพียง 17 วัน เป็นการฝึกแบบ 7 5 3 คือ 7 วันแรกเป็นการฝึกทางทหารเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย 5 วันถัดมาเป็นช่วงเวลาของภาคคุณธรรมจริยธรรมที่มีวิทยากรเป็นพระ และช่วงเวลาปลุกย่อยอีกเล็กน้อยที่เป็นช่วงของวิทยากรจากแขนงอื่นที่มีใช่เป็นบทบาทหน้าที่ของทหารชุดฝึก และ 3 วันถัดมาเป็นการฝึกภาคสนาม (อีก 2 วันที่หายไปจะเป็นการรายงานตัวในวันแรก และวันสุดท้ายเป็นกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์และพิธีปิด) ทำให้ในช่วงเวลาที่เป็นการศึกษาโดยทหารนั้น “ต้องยึดวิชาให้เต็ม” เพื่อให้สอดคล้องกับเวลาที่มีน้อย และพยายามเพิ่มเติมเนื้อหาของทางวิชาทหารเข้าไปผสมผสานกับการสอดแทรกวิชาการให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

การจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมนี้เป็นการประยุกต์มาจากหลาย ๆ หลักสูตร โดยนำเอาจุดเด่น จุดที่วิเคราะห์แล้วว่าเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายมาประยุกต์เข้าด้วยกัน สามารถปรับเปลี่ยนแผนได้ เพราะเป็นการฝึกที่ไม่สามารถฝึกตามตำราได้ ต้องหาทางแก้เมื่อเกิดปัญหาแบบวันต่อวัน และนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หาเทคนิคที่ดีขึ้นเรื่อยๆ

ในการทำการฝึกครูฝึกต้องคิดอยู่ตลอดเวลาว่าการทำงานใด ๆ ก็ตามต้องยึดมั่นหลักการของผู้ใหญ่ในบ้านเมืองที่ต้องการลดล้างเรื่องยาเสพติดให้หมดไปจากสมองและความคิดพฤติกรรมของเยาวชน ดังที่ท่านนายกรัฐมนตรีได้กล่าวไว้ว่ารัฐบาลชุดนี้ว่าจะ “ทำสงครามกับยาเสพติด” เพราะฉะนั้นต้องพยายามทำตามนโยบายให้ได้ ดังนั้นครูฝึกจึงมีการวิเคราะห์ในสมองโดยทำการวิเคราะห์เยาวชน ศึกษาประวัติอย่างคร่าว ๆ มาก่อนว่าเด็กแต่ละคนเป็นอย่างไร โดยรวมแล้วกลุ่มนี้ รุ่นนี้ภูมิหลังเป็นอย่างไร และในระหว่างการฝึกก็ทำการวิเคราะห์ไปเรื่อย ๆ อีกด้วย เพื่อที่จะได้ทำการจัด ปรับให้สอดคล้อง เหมาะสม เมื่อเวลาทำการฝึก ทำการถ่ายทอดกับเยาวชนแล้วพยายามสื่อสารให้เข้าใจซึ่งกันและกันต้องสื่อความหมายให้เยาวชนรู้ โดยยึดหลักที่ว่า “บังคับแล้วอ้างเหตุผล” เป็นหลัก

นอกจากกระบวนการฝึกแล้ว ทางทหารชุดฝึกยังทำการประเมินผลการฝึกเพื่อพิสูจน์ทราบใน 2 ส่วนด้วยกันคือ 1) การประเมินผลเยาวชน ในเรื่องความรู้สึกต่อการฝึกอบรม สิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรม และความมุ่งหวังหรือพฤติกรรมในอนาคต ส่วนที่ 2) คือ การประเมินผลการทำงานของครูฝึกโดยการตรวจสอบจากใบความเห็นของเยาวชน ที่เปิดโอกาสให้ได้เขียนระบายทุกเรื่องอย่างเต็มที่ทั้งความพอใจ ไม่พอใจต่อการฝึก หรือต่อครูฝึก

กลยุทธ์ Under Rules

Under rules คือการปฏิบัติการภายใต้กฎระเบียบที่ตั้งไว้ การฝึกอบรมในโครงการเดือนเพ็ญพัฒนาเยาวชนนี้ ได้มีการปฏิบัติงานในลักษณะนี้เช่นกัน การบริหารจัดการทุกอย่างกระทำภายใต้กฎระเบียบ โดยทางทหารเรียกว่า การปฏิบัติตามกฎการฝึก ทุกกระเบียดนิ้ว ด้วยความเคารพในกฎระเบียบเพื่อไม่ให้เกิดการเสียระบบหรือเกิดความล้มเหลว

กลยุทธ์หลักที่ครูฝึกทุกคนต้องยึดเป็นพื้นฐานในการฝึก คือเอาคุณลักษณะพื้นฐานในการฝึกอันได้แก่ “ความเด็ดขาด รุนแรง หนักแน่น แต่ไม่แน่นอน” ผสมผสานกับคติพจน์ที่ว่า “ความทุกข์ที่เกินทน จะหลอมคนให้ทนทาน” เรียกว่ายึดหลักการสร้างคนบนพื้นฐานของความอดทนซึ่งเป็นความยากลำบาก โดยครูฝึกท่านหนึ่งได้ให้ข้อมูลว่า ความเข้มแข็งอดทนทางทหารมี 2 ระดับ คือ 1) ความอดทนทางร่างกาย และ 2) คือความอดทนทางจิตใจ

ดังนั้นในการฝึกจะมีลักษณะของการฝึกอย่างต่อเนื่อง เอาจริงเอาจังตามแบบอย่างของการฝึกระบบทหาร เพื่อควบคุมท่าทางในการปฏิบัติที่ถูกต้อง ในระหว่างการฝึกแต่ละวันแต่ละช่วงจะมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าว่าวันนี้จะฝึกอะไร กี่ชั่วโมง แล้วต่อจากนั้นจะเป็นอะไร แต่ทหารชุดฝึกได้มีแผนสำรองไว้ด้วยหากเกิดสถานการณ์ไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ เช่น ตั้งไว้ว่าจะต้องฝึกบุคคลท่ามือเปล่าแถวซิดเป็นเวลา 2 ชั่วโมงแล้วจึงจะให้ฟังบรรยายต่อ แต่ปรากฏว่าเมื่อฝึกไปได้เพียง 1 ชั่วโมง ก็ต้องหยุดการฝึกไว้ชั่วคราวเนื่องจาก ท่านเจ้ากรมการรักษาดินแดนและคณะจะเข้ามาเยี่ยมและให้กำลังใจครูฝึกและเยาวชน ซึ่งตรงนี้อาจใช้เวลาไปประมาณ 20-30 นาที ทำให้การฝึกไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ครูฝึกก็จะมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ตามแผนสำรองที่มี หรือในการฝึกเยาวชนนั้นบางช่วงที่ต้องทำอย่างหนักเช่น ช่วงการละลายพฤติกรรม อาจมีเยาวชนบางคนที่ไม่สามารถทนการฝึกได้เป็นลมบ้าง ร้องไห้บ้าง ครูฝึกก็รู้สึกอยากเข้าไปช่วยแต่เข้าไปช่วยไม่ได้ ต้องรอให้ถึงเวลาถึงจังหวะ มิเช่นนั้นอาจทำให้เสียแผนได้

การสื่อสารระหว่างครูฝึกกับเยาวชนนั้นทำในฐานะครูกับศิษย์เป็นหลัก การโต้ตอบอยู่ในภาวะครูกับศิษย์ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็ก “กล้าปิ่นเกลียว” และทำให้สามารถควบคุมระเบียบวินัยได้ดีกว่าการที่จะให้เยาวชนคิดว่าครูฝึกเป็นพี่ หรือญาติผู้ใหญ่ ซึ่งจากการลงสนามและการสัมภาษณ์เยาวชนพบว่า เยาวชนเกิดความรู้สึกรักเคารพครูฝึกในฐานะของความเป็นครูเป็นอันดับแรก โดยมีความรู้สึกรักในฐานะพ่อ น้าอา หรือพี่แฝงอยู่ภายใต้ความเห็นเป็นครูนั้น

การปฏิบัติกับเยาวชนนั้นครูฝึกมีการบอกให้เยาวชนรู้ถึงจุดประสงค์การฝึกอบรม และ ความมุ่งหมายของการฝึก ตลอดจนกฎเกณฑ์ กติกา เงื่อนไขของการฝึกว่ามีอย่างไร โดยเงื่อนไข และกติกาหลักคือเรื่องของ "คะแนนความประพฤติ" โดยในการฝึกอบรม 17 วันนี้เยาวชนทุกคนจะมีคะแนนความประพฤติ คนละ 100 คะแนน และจะมีการตัดคะแนนออกหากเยาวชนทำผิดกฎระเบียบ หรือก่อความไม่สงบเกิดขึ้น การตัดคะแนนมีผลต่อกระบวนการภายหลังการฝึกอบรมซึ่งเป็นผลประโยชน์ของเยาวชนเองดังนี้

ถ้าโดนตัดคะแนน 1-50 คะแนน จะได้รับการปลดปล่อยตามที่ศาลกำหนด

ถ้าโดนตัดคะแนน 51-80 คะแนน จะได้รับการปลดปล่อยตามที่ศาลกำหนดโดยมีเงื่อนไข เช่น มีการคุมประพฤติเป็นเวลา 6 เดือน เป็นต้น

ถ้าโดนตัดคะแนน 81-90 คะแนน ถือว่าไม่ผ่านหลักสูตรทางทหาร ไม่ได้รับการปลดปล่อย แล้วส่งกลับสถานพินิจเดิม และไม่มีสิทธิ์กลับเข้าโครงการอีก

ถ้าโดนตัดคะแนน 91-100 คะแนน ส่งกลับสถานพินิจเดิมทันที และให้ศาลเพิ่มโทษ

นอกจากการตัดคะแนนความประพฤติแล้ว เงื่อนไขอีก 2 ประการที่เยาวชนจะต้องทำให้ผ่าน ตามเกณฑ์ที่กำหนด มีอีก 2 ประการคือ

1. เมื่อประเมินภาคแรกไม่ผ่าน เยาวชนจะไม่มีสิทธิ์เข้าร่วมการฝึกในภาคที่ 2 คือ ภาคสนามที่สถานฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เขาชนไก่ จ.กาญจนบุรี จะโดนส่งกลับสถานพินิจเดิมทันที

2. ก่อนเดินทางไปฝึกภาคสนามที่เขาชนไก่ จะต้องมีการทดสอบสมรรถภาพร่างกายให้ผ่านก่อนหากเยาวชนคนใดทดสอบไม่ผ่านก็จะโดนส่งกลับสถานพินิจเดิมทันที โดยการทดสอบสมรรถภาพร่างกายประกอบด้วยสถานี 4 สถานี คือ 1) Sit-up 60 ครั้ง ในเวลา 2 นาที 2) งอเข่าขึ้นนั่งหรือลุกนั่ง 42 ครั้ง ในเวลา 2 นาที 3) ยึดพื้น หรือดันพื้น 34 ครั้ง ในเวลา 2 นาที และ 4) วิ่ง 800 เมตร ในเวลา 5 นาที

การตั้งเงื่อนไข หรือกฎเกณฑ์ข้างต้นขึ้น เพื่อเป็นการจัดระเบียบของเยาวชนให้อยู่ในกรอบ นอกจากนั้นก็มีการระเบียบปลีกย่อยอื่น ๆ เช่น ในการทำการใด ๆ ก็ตามเยาวชนจะต้องขออนุญาตครูฝึกก่อนทุกครั้ง ต้องพูดจามีคำลงท้ายว่า "ครับ" ทุกครั้งในสถานการณ์ปกติ และใช้คำว่า "ทราบ" ในช่วงที่มีการฝึกทางทหาร การรับประทานอาหารต้องกระทำแบบไม่มีเสียงทั้งเสียงพูดคุยกัน เสียงช้อนกระทบกับจาน เสียงจากการดื่ม กิน เสียงจากการลากเก้าอี้ หรือดันโต๊ะ เป็นต้น

กลยุทธ์ต่างสไตล์แต่จุดหมายเดียวกัน

เอกลักษณ์ในการฝึกเยาวชนของครูฝึกแต่ละคนนั้นจะมีความแตกต่างกัน กล่าวได้ว่า “ต่างสไตล์แต่จุดหมายเดียวกัน” คือแต่ละคนจะมีจุดยืนและรูปแบบในการถ่ายทอดสารให้เยาวชนไม่เหมือนกัน แต่มุ่งเป้าหมายเดียวกันคือให้เด็กเกิดความเข้มแข็งทั้งสภาพร่างกายและจิตใจเพื่อสามารถออกไปต่อสู้กับยาเสพติดและสังคมภายนอกได้

“อย่างครูนี้ก็ใช้การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้เด็กคือ มีหลักให้เยาวชนยึดมั่นตามตารางที่กำหนด 6 หลักคือ 1.ความหวัง 2. ความทะเยอทะยาน 3. ความมั่นใจในตนเอง 4. ความพยายาม 5. ความอดทน 6. ความภูมิใจ ผมเลยให้ข้อคิดเขาไปหกหัวข้อ หลังจากที่เขาฝ่าฟันความพยายามความอดทนมาแล้วเมื่อประสบความสำเร็จเขาจะเกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง เขาต้องยึดหลักตรงนี้ให้ได้ในการสร้างคุณภาพชีวิต”

“ผมมีทุกรูปแบบ ผมโหดมันฮา คือ ผมคิดของผมว่าถึงเวลาโหดต้องโหด เพราะว่าผมบอกนักเรียนตลอดเวลาว่าอย่างครูเอง ผมไม่ชอบเครียด แต่ฝึกก็คือฝึก ถึงเวลาเล่นก็คือเล่น หัวเราะก็คือหัวเราะ คือต้องดีต้องทำต้องทำได้ คืออยู่ในตัวผมเอง”

“สไตล์ของผมคือโหดเร็วดี โหดก็ต้องฝึกให้หนัก เร็วก็คือการปฏิบัติอะไรต่าง ๆ จะต้องให้มันรวดเร็ว สิ่งอะไรต่าง ๆ ก็ต้องให้ทำอย่างรวดเร็ว ดิฉันก็ต้องมีดีกับเขาบ้าง ไม่ใช่ว่าโหดแล้วก็จะให้ทำฝึกอย่างเดียว ในบางครั้งบางโอกาสเราก็ต้องมีจิตใจที่ดีต่อแกวางตัวเป็นกันเองบ้าง”

“จุดยืนของผมคือชอบความแข็งแรง เป็นครูนี้ผมแสดงตัวอย่างให้เด็กรู้เห็นสื่อด้วยสายตา ก่อน ผลตอบรับการกระทำของเด็กด้วย ถ้าผมสั่งไปแล้วทำไม่แข็งแรงผมจะไม่ยอม จะเน้นเรื่องวินัยเป็นหลัก ยุกยึกนี้ผมก็ไม่ชอบ ตัวผมก็ไม่แสดงออกผมไม่ชอบ”

“อย่างของผมก็มีรูปแบบหนึ่งคือทั้งดุคะเคล้าไปด้วยเหน็ดเหนื่อยให้เขาอบรมให้ความรู้มีสติดีก็เตือนตลอดสำหรับผมจะให้สติตลอดในขณะที่ทำการเสริมสร้างสมรรถภาพร่างกาย เหมือนลักษณะการทำโทษแต่ไม่ใช่ทำให้เขามีความคิดในขณะที่สั่งไปนั้นเสร็จแล้วพอเขาเหนื่อยเต็มที่แล้วเหมือนการบีบให้เขาจนแบบเขาทนไม่ได้แล้วผมก็จะมาสรุปหรือว่ามาอบรมมาพูดให้เขาชักนำว่าที่ทำไปนั้นทำด้วยวิธีนี้เพราะว่าพวกเราหลงยาเสพติดหรือติดยาเสพติดมาคิดผิด ก็จะถูกชักนำให้เขาเขาจะเชื่อเขาจะมีความรู้สึกว่าเขามีความหวังกับตัวเอง”

“ผมเหมือนกับต้นสน ลมมาทางไหน หมายถึงว่า คำว่าลมก็คือพวกเด็กทั้งหลาย ดูเขาว่าตอนนี้เขาอารมณ์ไหน เขาออกนอกทางหรือเปล่า เขาออกนอกที่เรากำหนดหรือเปล่าต้องพยายามดึงเขากลับมาและพยายามชี้แนะให้เขารู้ว่าเขากำลังทำอะไรเขาเป็นใคร สังคมภายในสังคม

ภายนอกเป็นยังไง ก็พยายามที่จะดึงเขาเข้ามา ค่อย ๆ ซึ่เป้าให้เขาเห็นว่าเป็นยังไงนั้นๆ จะไม่บอกโดยตรง ถ้าบอกโดยตรงแล้วมันจะซ้ำ"

สรุปได้ว่าเอกลักษณ์การฝึกของครูฝึกแต่ละคนไม่เหมือนกันแต่เป้าหมายเดียวกันนั่นเอง

กลยุทธ์การสื่อสารที่ใช้ในการฝึกอบรม

I. กลยุทธ์การสื่อสารโดยใช้วัจนภาษา

กลยุทธ์พูดแบบทหาร

ลักษณะการใช้วัจนภาษาที่ทหารใช้ในการสื่อสารเพื่อฟื้นฟูเยาวชนที่ติดยาเสพติดนั้นยึดแนวทางการสื่อสารด้วย คำพูดแบบทหาร เป็นหลัก โดยคำพูดที่ใช้ มีลักษณะเป็นคำสั่งทางทหาร น้ำเสียงที่ครูทหารพูดกับเยาวชน หรือสั่งเยาวชนในขณะที่ทำการฝึก มีคุณลักษณะที่กล่าวได้ว่าเสียงดัง น้ำเสียงปลุกใจ ปลุกให้ตื่น เต็ดขาด จริงจัง ดุดัน และ แข็งแรง

“ การใช้คำสั่งคำพูดของครูคือเด็ดขาด ดุดัน แข็งแรง ไม่แน่นอน คือคำสั่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้”

ลักษณะการสั่งให้ปฏิบัติทำทางต่าง ๆ กล่าวได้ว่าเป็นการ บังคับให้ทำ คำพูดจา ดูแต่แฝงด้วยความเอ็นดู คำพูดที่ใช้เป็น คำสุภาพ ยกตัวอย่างเช่น “เฮ้! สั่งให้ม้วนหน้าก็ม้วน สั่งให้กลิ้งก็กลิ้งไปตัวเปล่าๆ ไม่เจ็บกันรีไร ไ้ดูถุงผ้าที่อยู่ในมือคนละใบนะ ทำไมไม่คิดจะเอามันมาช่วยรองก่อนกลิ้งก่อนม้วนกันบ้าง กลุ่มใจแทนจริง ๆ เลย”

ในสถานการณ์ปกติครูจะใช้น้ำเสียงการพูดที่เบา หากมีการการดูดำจะไม่ใช้คำพูดแรงๆ ไม่ได้ใช้คำพูดหยาบ ๆ แต่จะใช้คำพูดที่ฟังแล้วให้รู้สึกเจ็บใจ เจ็บปวดเพื่อเยาวชนจะได้ถูกคิดขึ้นมาได้บ้าง ยกตัวอย่างเช่น “ปล่อยให้เจ็บจนตายไปเลย พื้นถนนร้อนจะตาย มีสมองไม่รู้จักใช้ก็ปล่อยให้ตายหน้าศาลเจ้าพ่อเขาชนไก่นี้แหละ” จากการสัมภาษณ์ครูฝึกในเรื่องดังกล่าวบอกรับเป็นเสียงเดียวกันว่า

“เมื่อเขาทำไม่ดีหากไม่ทำโทษผมจะยืนด่าเขาตลอด คำด่าของผมแต่ละคำไม่ได้หยาบ
คาย”

“เวลาเขาทำผิด เมื่อผมเข้าเวรผมจะต้อนรับเขาด้วยคำพูด สร้างความกดดันด้วยคำพูดให้
จิตใจเขาต้องนั่งเลยมีการกลัว จะได้พยายามทำอะไรให้ถูกต้อง”

“ผมจะใช้วิธีทั้งด่าด้วย ด่าสร้างความรู้สึกให้เขาเจ็บปวดใจ แล้วคละเคล้าไปด้วยความ
เหน็ดเหนื่อยอ่อนเพลีย”

“เอาคุณลักษณะของทหารเสริมสร้างสมรรถภาพทางร่างกายให้แข็งแรงขึ้น ด่าด้วยเสริม
สร้างด้วย ในขณะที่เดียวกันก็ปลอบด้วยคำพูดที่ฟังแล้วดี ฟังดูแล้วให้เขายึดมั่น ฟังดูแล้วให้เขา
เชื่อ”

บางครั้งในคำสั่งหรือการสอนให้ปฏิบัติทำทางต่าง ๆ ขณะฝึกนั้น ใช้คำพูดแบบปกติทั่วไป
ในการบอกกล่าวแล้วเขารชนไม่เข้าใจหรือไม่สามารถทำทางต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ครูฝึกจะมีการใช้
คำพูดที่แฝงด้วยคำหยอกล้อ การพูดหยอกล้อกับเขารชนเพื่อทำให้เขารชนเกิดความผ่อนคลาย
และสามารถทำความเข้าใจแนวทางปฏิบัติได้ง่ายขึ้น และมองเห็นภาพว่าทำทำอย่างไรจึงจะถูก
ต้อง ยกตัวอย่างเช่น ในการฝึกจัดแถวให้ตรง เขารชนทำไม่ได้สักทีบอกให้ดูไหล่คนข้างหน้าก็
แล้ว บอกให้ดูต้นคอเพื่อนข้างหน้าก็แล้ว ก็จัดแถวยังไม่ตรง ครูฝึกจึงบอกเขารชนว่า “ทำแถวตรง
มันยากตรงไหน ทำไมทำไม่ได้สักที.... “จมูกตรงคอ กระดอตรงตูด” นะทำเป็นใหม่ ถ้าทำเป็นก็ทำ
ซะรับรองแถวตรงแนวเลย”

บางครั้งที่เขารชนอยู่นอกระเบียบมาก ๆ ครูฝึกต้องทำการตะโกนเพื่อใช้เสียงดังขู่หรือใช้
คำพูดที่มีลักษณะกระซอกโฮกฮาก ดุมาก ๆ และมีการใช้คำไม่สุภาพด้วยเพื่อให้เขารชนกลับเข้ามา
อยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดตามระบบของทหาร

นอกจากนี้ครูฝึกยังมีการใช้คำพูดที่กินใจบ่อยครั้งเพื่อให้เขารชนย้อนคิดและฝังใจกับ
คำพูดเหล่านั้น เช่น ก่อนครูเวรจะลือคฤณเจหน้าห้องนอนเขารชน ครูฝึกจะพูดเสมอว่า “สามนาทีก่อน
มีความหมายสำหรับในคำพูดของครูต่อไปนี้ให้ฟัง เรามาอยู่ที่นี่มันมีกรรมอยู่ 2 กรรม กรรมดี
กรรมชั่ว ตอนนี้จะเริ่มทำกรรมดีหลังจากนี้ไปจะนอนเราจะนึกถึงพ่อแม่ นึกถึงว่ากรรมที่เราทำ
มานั้นมันจริงหรือเปล่า ถ้าเราทำดีเราคงไม่มาอยู่ตรงนี้ ถ้าทำชั่วเราก็ต้องมาอยู่ตรงนี้ ส้วมเหม็น ฉี่
เหม็น มีพัดลมไม่ได้เปิด นอนตัวแดง ๆ เพื่อนฝูงขี้กต มองหน้ากันก็นึกเอาเองมี2กรรมต่อไปนี้”

“ครูไม่เคยมาปิดกัญแจให้ใครหรือขังมนุษย์ ขังคน เป็นครั้งแรกของคุณ” แล้วครูฝึกก็ปิดกัญแจ “คุณน้ำตาตกในถ้าเห็นพวกเธอนอนอย่างนี้ แต่ถ้าว่าถ้าคิดดี ๆ ไม่เลิกหรือว่าจะไรจะมามีอีกก็คิดเอาเอง”

กลยุทธ์การมีเหตุผล

ในการสื่อสารกับเยาวชน ครูฝึกจะมีเหตุผลเสมอในการที่สั่งให้เยาวชนทำกิจกรรมใดๆ มีการชี้แจงเหตุผล ตั้งแต่เรื่องเหตุผลและความสำคัญในการฝึกอบรมเพื่อให้เยาวชนเข้าใจและเห็นวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการฝึก นอกจากนั้นในการลงโทษเยาวชนครูฝึกจะบอกเหตุผลในการทำโทษแต่ละครั้งว่าทำไมถึงต้องเป็นแบบนี้ ให้ทำแบบนี้เพราะอะไร ซึ่งการกระทำลักษณะดังกล่าวทำให้เยาวชนเกิดความเข้าใจในการกระทำของครูฝึกมากขึ้นและลดทัศนคติทางลบหรืออคติที่เกิดขึ้นในจิตใจของเยาวชนที่มีต่อครูฝึกได้ในระดับหนึ่ง

ดังที่เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องนี้ไว้ว่า “ผมไม่ชอบเวลาครูสั่งหมอบเพราะมันเป็นสัญญาณเตือนว่ากำลังจะถูกลงโทษ ซึ่งผมไม่เข้าใจว่าทำไมต้องลงโทษ แต่พอครูบอกเหตุผลผมก็รู้ว่าเราทำผิดอะไรหรือเพื่อนเราทำผิดอะไรก็เลยเข้าใจครูและยอมทำตามคำสั่ง”

ตัวอย่างของการให้เหตุผลแก่เยาวชน เช่น ในชวงเวลากินข้าวเที่ยงหลังจากครูฝึกสั่งให้วิ่งมาที่โรงอาหารแล้วให้จัดระเบียบแถวเพื่อรอค่านุญาตให้รับประทาน แต่เยาวชนกลับนั่งโดยไม่รอค่านุญาตอีกทั้งยังทำเก้าอี้ล้มเพราะรีบนั่งและล้มถึงมารยาทบนโต๊ะอาหาร ครูฝึกจึงให้เยาวชนเอาข้าวใส่ชามแล้วให้ยกไปกินกลางแดดและให้เอากับข้าวทุกอย่างเทรวมกันในชามเดียว และบอกเหตุผลของการให้ทำดังกล่าวว่า “นั่งตรงนี้แหละ พวกเธอไม่มีความเป็นมนุษย์มากพอที่จะนั่งกินข้าวบนโต๊ะบนเก้าอี้อย่างมีเกียรติเหมือนคนอื่นๆ เพราะตอนครูให้นั่งอย่างมีเกียรติ เธอก็ลากเก้าอี้ ยกเก้าอี้เสียงดัง ไม่รอค่านุญาต รีบกินจนทำช้อนกระทบชามดังจนครูรับไม่ได้ เห็นแก่ตัวไม่แบ่งอาหารให้เพื่อน ก็กินมันทั้งอย่างนี้แหละ นั่งพื้นดินร้อนๆ กลางแดดร้อนๆ ข้าวกับกับข้าวรวมกันเหมือนอาหารหมูนี่แหละ”

จากการสังเกตการณ์ในเหตุการณ์ดังกล่าว พบว่า ในตอนแรกที่เยาวชนนั่งตากแดดอยู่และครูฝึกยังไม่ได้ชี้แจงเหตุผล มีเยาวชนหลายคนแสดงสีหน้าไม่พอใจออกมาอย่างชัดเจนแต่เมื่อเยาวชนได้รับทราบเหตุผลแล้วจึงยินยอมทำตามแต่โดยดี และจากการพูดคุยกับเยาวชนภายหลังเหตุการณ์พบว่า เยาวชนบางคนเข้าใจในสิ่งที่ครูฝึกให้กระทำ แต่เยาวชนบางคนก็รู้สึกแค้นใจ

นั่งกลางแดดก็น่าจะเพียงพอไม่น่าจะถึงขนาดให้เอาข้าวคลุกรวมกันเพราะทำให้รับประทานได้ลำบากยิ่งขึ้น

จากการสัมภาษณ์ครูฝึกบอกว่า “การบอกเหตุผลให้เยาวชนฟังเมื่อเราสั่งให้ทำอะไรนั้น เพื่อให้เขารู้ว่าครูฝึกมาทำอะไรอยู่ที่นี่ ตรงนี้ เป็นทั้งการแนะนำ และแนะนำไปในตัว หรือเวลาลงโทษแบบเดียวๆ เราก็จะชี้ให้เยาวชนเห็นว่า คนทั่ว ๆ ไปสั่งอย่างนี้ยังทำได้แล้วทำไมตัวเองทำไม่ได้ เป็นการบอกให้แก้ไข บอกเขา จ้ะเขาเป็นรายบุคคล เยาวชนจะได้เกิดการแก้ไขปรับปรุง”

อีกทั้งในการสอนให้เยาวชนปฏิบัติทำพื้นฐานทางทหารเช่น ท่าบุคคลมือเปล่าแถวซิด การจัดระเบียบแถว การทำท่าเพื่อทดสอบร่างกาย ฯลฯ ครูฝึกยังมีการสอนวิธีการปฏิบัติอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีการอธิบายประกอบการสาธิตให้ดูตัวอย่างที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง การพูดอธิบายค่อนข้างเร็ว แต่ ชัดเจนและต่อเนื่อง การพูดให้เร็วเพื่อเป็นการทดสอบการติดตามข้อมูล ความใส่ใจ ความตั้งใจในการรับฟังของเยาวชนด้วยทางหนึ่ง และยังเปิดโอกาสให้เยาวชนซักถามข้อสงสัยอีกด้วย วิธีการนี้ทำให้เยาวชนเกิดความเข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติได้เป็นอย่างดี อีกทั้งรู้จุดมุ่งหมายของการทำท่าเหล่านั้นซึ่งส่งผลให้เกิดความตั้งใจและกำลังใจที่จะปฏิบัติอีกด้วย

ยกตัวอย่างเช่น ช่วงทดสอบสมรรถภาพร่างกายก่อนไปภาคสนามที่เขาชนไก่ ครูฝึกจะบอกกฎและอธิบายพร้อมสาธิตท่าทางการทดสอบในแต่ละสถานีว่า “ที่ต้องให้ลูกนั่ง เพราะเราจะได้อึดกล้ามเนื้อหน้าท้องที่แข็งแรงเวลาไปไต่หน้าผาจะต้องเกร็งหน้าท้องไว้จะได้ทำได้ ตอนลูกนั่งให้ขึ้นเร็วลงเร็วจะทำได้ต่อเนื่องท่าอึด ๆ ค่อย ๆ ขึ้นจะลำบาก...ส่วนการวิดพื้นที่ให้เราทำเพราะจะได้มีข้อมือที่แข็งแรง ไปที่โน่นต้องใช้ข้อมือมากทั้งการขำลำน้ำด้วยสะพานเชือก และการจับเชือกเวลาไต่หน้าผา เวลาเดินให้ทำช้า ๆ ไม่ต้องรีบ ขึ้นสุด ลงสุด หลังตรง เขาไม่งอ ให้ถูกหลัก.....ต่อไปวิ่ง 800 เมตรในเวลา 5 นาที ให้พวกเราค่อย ๆ วิ่งไม่ต้องวิ่งเร็วแข่งกัน ไม่ต้องก้าวฉับ ๆ ๆ อย่างนี้เพราะกล้ามเนื้ออาจฉีกได้ ที่ให้เราฝึกวิ่งเพราะไปภาคสนามต้องเดินขึ้นเขาชันหลายกิโล ต้องเตรียมกำลังขาไว้จะได้ขึ้นได้สบาย ไม่เป็นลมไม่มีใครกลิ้งลงมาตกเขา”

กลยุทธ์การให้รางวัล

นอกจากให้เยาวชนฝึกและทำกิจกรรมต่าง ๆ แล้วครูฝึกยังมีการให้รางวัลเยาวชนโดยจากการลงภาคสนามและการสัมภาษณ์ครูฝึกวิเคราะห์ได้ว่า การให้รางวัลจำแนกได้เป็น 3 รูปแบบหลักคือ

1. **การพูดชม** การพูดชมเพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่ดีขึ้น และทำให้เยาวชนเกิดแรงฮึดที่จะทำกิจกรรมนั้นๆ ต่อไป อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนเกิดความภาคภูมิใจที่สามารถปฏิบัติได้ดีถึงขั้นที่ ครูฝึกพอใจได้ ในการพูดชมส่วนใหญ่แล้วจะชมส่วนรวมทั้งหมด มีการชมเป็นรายบุคคล ในบางครั้งกรณีที่เยาวชนคนดังกล่าวเกิดมีพัฒนาการที่ดีจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด การพูดชมมีทั้งพูดเปรียบเทียบและพูดชมตรงๆ

ยกตัวอย่างเช่น “เก่งนะฝึกแค่ไม่กี่วันพวกเธอทำได้ขนาดนี้ ที่ผ่านมากูฝึกนักศึกษาวิชาทหารหรือพวกทหารเกณฑ์ ซึ่งเขามีความพร้อมเรื่องระบบประสาททางสมองมากกว่าเธอ ถ้านับว่าฝึก 3 วันเท่ากันนี้ เขายังทำไม่ได้พร้อมกันเท่าพวกเธอเลย เก่งมาก ดีมาก ฝึกต่อไปเรื่อย ๆ ครูเชื่อว่าเธอจะทำได้ดีกว่านี้อีก”

2. **การพูดให้กำลังใจ** นอกจากการพูดชมแล้วการให้รางวัลอีกอย่างหนึ่งคือการพูดให้กำลังใจ เมื่อเยาวชนเกิดความท้อแท้ในระหว่างการฝึก ครูฝึกจะพูดเกลี้ยกล่อมผสมผสานกับการพูดกระตุ้นและการโน้มน้าวใจให้เยาวชนเกิดแรงใจในการฝึกต่อไป มีจิตใจที่มุ่งมั่นมากขึ้น โดยคำเรียกแทนเยาวชนที่ครูฝึกใช้จะเปลี่ยนจากในสถานการณ์ปกติที่ใช้คำเรียกว่า “เธอ” เปลี่ยนเป็น “ลูก” ซึ่งเมื่อเยาวชนได้ฟังสรรพนามที่ครูฝึกเรียกทำให้เยาวชนรู้สึกว่าคุณครูฝึกมีความจริงใจและหวังดีกับตนอย่างแท้จริง นับเป็นกลยุทธ์การชักจูงใจที่สำคัญอีกกลยุทธ์หนึ่งที่ทำให้เยาวชนสามารถอยู่ในกระบวนการฝึกอบรมได้จนถึงสิ้นสุดโครงการ

ยกตัวอย่างเช่น “ครูรู้ว่าอยู่ที่นี้ ฝึกที่นี่ เธอเหนื่อย หิวข้าว หิวน้ำอยากกินตอนไหนก็ไม่ได้กินทันที อยากกลับบ้าน ไปเจอพ่อแม่ เจอลูกเมีย อยากอยู่สบาย กินสบาย นอนสบาย ครูขอให้พวกเธออดทนอีกหน่อย นี่พวกเธอก็ผ่านมาได้หลายวันแล้ว กัดฟันอีกนิดผ่าน 17 วันนี่ไปได้เธอก็สบายได้ปล่อยก่อนกำหนดบ้างได้ลดโทษบ้างคิดถึงวันข้างหน้าไว้นะลูก”

การเรียกเยาวชนว่า “ลูก” นับเป็นกลยุทธ์ในการสื่อสารอีกอย่างหนึ่งที่ครูฝึกใช้เพื่อแสดงความรู้สึกจริงใจในการช่วยเหลือให้เยาวชนได้เห็น จากการสัมภาษณ์เยาวชนในเรื่องดังกล่าวพบว่า การที่ครูฝึกเปลี่ยนสรรพนามในการเรียกพวกเขาจาก “เธอ” เป็น “ลูก” ในบางครั้งเช่นนี้ทำให้เยาวชนรู้สึกว่าคุณครูฝึกรักพวกเขาเหมือนลูกจริง ๆ และยังทำให้พวกเขาเกิดกำลังใจในการฝึกต่อไปได้เป็นอย่างดี

3. **การคลายความสงสัย** หรือการเฉลยคำตอบให้เยาวชนก็เป็นการให้รางวัลโดยใช้คำพูดอีกรูปแบบหนึ่ง ทำให้เยาวชนที่เกิดข้อข้องใจในการปฏิบัติภารกิจหรือการดำเนินชีวิตในระหว่างภารกิจได้รับทราบข้อมูลและเหตุผลต่าง ๆ ที่ตนยังไม่เข้าใจได้มากขึ้น

ยกตัวอย่างเช่น ในการให้เยาวชนฝึกเป็นหมู่เป็นกลุ่มเมื่อมีคนทำผิด 1 คนครูฝึกจะลงโทษทั้งกลุ่ม เยาวชนที่ถูกต้องเกิดความไม่พอใจถามครูฝึกว่า “ทำไมต้องให้ผมตีลงไปด้วยครับผมไม่ได้ทำอะไรผิดเลย” ครูฝึกก็ได้มีการอธิบายว่า “การลงโทษทั้งหมดจะทำให้เกิดความสามัคคี ระบบหมู่ นอกจากจะเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้พวกเธอทุกคนได้ปฏิบัติถูกต้องเป็นแนวทางเดียวกันแล้วความเป็นไปตรงนี้บังคับถึงความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจสมัครสมานของกลุ่มด้วยจะให้เห็นคุณค่าของความรู้รักสามัคคี จะได้รู้จักช่วยเหลือกันไม่ให้มีใครทำผิดพลาดอีกเพราะถ้าผิด 1 คนก็จะโดนทั้งหมด เหนื่อยทั้งหมด แต่ถ้าสามัคคีช่วยเหลือสอนกัน ทำได้พร้อมกันเหมือนกันก็ไม่มีใครโดน”

“การพูดชม พูดให้กำลังใจ และการคลายความสงสัยล้วนเป็นวิธีการที่กระทำเพื่อการโน้มน้าวใจซึ่งต้องใช้จิตวิทยาอย่างสูง”

กลยุทธ์การตรวจสอบ

นอกจากการให้รางวัลเยาวชนแล้ว ครูฝึกยังทำการ ตรวจสอบ เยาวชนอยู่เสมอซึ่งเป็นการบวกรวมการหนึ่งในการวิเคราะห์เยาวชนในระหว่างภารกิจ และเป็นไปตามแนวคิดทางการสื่อสารที่ระบุว่า การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ส่งสารจะต้องทำการวิเคราะห์ผู้รับสารทั้งก่อนและในระหว่างการทำภารกิจ โดยวิธีการตรวจสอบหรือวิเคราะห์เยาวชนที่ทหารใช้มีหลายลักษณะโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะใช้คำพูดเพื่อตรวจสอบสภาพจิตใจ คำพูดเหล่านั้นจะเป็นคำพูดที่เยาวชนฟังดูแล้วรู้สึกว่าคุณพูดแรง กับพวกเขา คือคำพูดที่ครูใช้ต่างไปจากเดิมทั้ง ๆ ที่พวกเขาก็ปฏิบัติตนได้อยู่ในระดับตามเดิมหรืออาจดีกว่าเดิมด้วยซ้ำไปแต่ไม่ได้แยลงแน่นอน

ยกตัวอย่างเช่น ในกิจกรรมทำความสะอาดสถานฝึกในช่วงเช้าของทุกวัน เยาวชนได้แบ่งหน้าที่เพื่อทำงานอย่างแข็งขัน สะอาด เรียบร้อยเหมือนทุกวัน แต่เช้าวันนี้ซึ่งเป็นวันที่สามของการฝึกอบรม ครูฝึกต้องการตรวจสอบสภาพจิตใจของเยาวชนว่า ยังมีความคิดที่จะเลิกฝึกหรือหนีการฝึกอยู่หรือไม่ เกิดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการฝึก รวมถึงเข้าใจในพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ครูฝึกให้ปฏิบัติหรือยัง จึงใช้คำพูดที่ค่อนข้างแรงกับเยาวชนว่า “นี่ทำความสะอาดกันแล้วหรือ ใช้อะไรทำ สมอมนะเอามาคิดกันบ้างไหม ว่าอย่างไรเรียกว่าสะอาด อย่างไรเรียกว่าสกปรก สัก

แต่ว่ามีหัวเอาไว้อันนู กับคิดได้แต่ว่าจะใช้คยาอย่างไร อย่างนี้มันถึงไม่เจริญ ติดยาไปทั้งชาติมันแหละ ฝึกเท่าไรหรือบำบัดเท่าไรก็ไม่ได้ผล เสียตายบแผนดินวะ เอาไปให้ชาวนา คนค้าขาย คนยากจนยังดีกว่า ฝึกไปก็ไม่ได้ประโยชน์”

การ ดำหนิ เป็นลักษณะของการตรวจสอบเขาวชนอีกรูปแบบหนึ่ง โดยครูฝึกยึดหลักการ “ตีเพื่อก่อ” ช่วงเวลาที่ใช้การตรวจสอบโดยการดำหนินี้จะมี 2 ช่วง คือ ช่วงเวลาที่เขาวชนทำผิดระเบียบ หรือปฏิบัติทำทางต่าง ๆ ในการฝึกไม่ถูกต้องจริง ๆ และครูฝึกได้ทำการสอน และอธิบายอย่างชัดเจนพร้อมสาธิตประกอบให้ดูหลายครั้งแล้ว แต่ก็ยังไม่สามารถทำได้

อีกช่วงเวลาที่ครูฝึกจะทำการดำหนิคือ ช่วงที่เขาวชนทำทุกอย่างถูกต้องจนเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง ได้รวดเร็วกว่าที่ครูคาดคิด หรือเขาวชนเกิดการเรียนรู้เร็วจนครูฝึกคาดไม่ถึง กล่าวคือ ฝึกยังไม่ครบตามเวลาที่กำหนดไว้ตามแผนการฝึกว่า การฝึกทำนั้น ๆ จะต้องใช้เวลาฝึกผู้เข้ารับการฝึก 2 ชั่วโมงจึงจะผ่านคลายหรือปล่อยให้พักได้ แต่เขาวชนกลับฝึกเพียงชั่วโมงเดียวก็สามารถทำทุกอย่างได้ถูกต้องเป็นที่น่าพอใจ แต่ครูฝึกก็ยังไม่สามารถให้พักได้เพราะจะขัดกับแผนที่ตั้งไว้ อีกทั้งหากให้พักไปก่อนเวลากำหนดจะทำให้เขาวชนกลุ่มอื่น ๆ ที่กำลังฝึกอยู่เกิดอาการท้อถอยได้ ครูฝึกจึงต้อง หาเรื่องดำหนิ โดยการเค้นเอามาสักเรื่องที่จะบอกว่าเขาวชนทำผิดทำไม่ถูก

ยกตัวอย่างเช่น ในการฝึกบุคคลท่ามือเปล่า ในการเดินเขาวชนจะต้องเดินโดยยกขาไปข้างหน้าประมาณ 45 องศาในการก้าวแต่ละก้าวอย่างพร้อมเพรียงกันทั้งหมด เขาวชนหมู่ 1 หมวด 1 ทำได้ดีและถูกต้องแล้ว แต่ครูฝึกยังไม่สามารถให้พักได้เพราะปฏิบัติได้เร็วกว่ากำหนด ครูฝึกจึงหาเรื่องดำหนิเขาวชนว่า “ทำไมเดินกันอย่างนั้น บอกให้ยกเท้าเตะไปข้างหน้า 45 องศาเวลาก้าวไขว้ใหม่ ทำท่าอยู่นะมันเกิน 45 องศาแล้ว จะเตะสูงไปถึงไหน โกรธครูอยู่ในใจใจง โยกสูง ๆ นะจะยกไว้เตะครูไขว้ใหม่ ยกสูง ๆ ไขว้ใหม่ อย่างนั้นยกไปเลยให้ขาตั้งฉาก 90 องศาจากพื้น ทำไม่ได้ไม่ต้องพัก ทราบ? ปฏิบัติ !” การหาเรื่องดำหนิดังกล่าวเพื่อต้องการตรวจสอบความมั่นใจในตัวเองของเขาวชนและเพื่อเป็นการ “หาเรื่องให้ฝึกต่อ” ไปพร้อมๆ กัน

การ พุดประชด ตอกย้ำปมด้อย เป็นวิธีการตรวจสอบเขาวชนอีกรูปแบบหนึ่ง ครูฝึกจะใช้วิธีการตรวจสอบนี้ใน 2 กรณีเช่นกัน กรณีแรกคือเขาวชนเริ่มรู้สึกท้อแท้ ไม่อยากฝึก สั่งอะไรก็ทำแบบไม่สู้เต็มใจนัก ไม่ตั้งใจจนสังเกตเห็นได้ชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น มีเขาวชนคนหนึ่งจะเป็นลมขณะฝึกและร้องไห้ไม่ยอมฝึกต่อและหยุดหายใจไปโดยไม่มีสาเหตุ (ไม่ยอมหายใจ) ครูฝึกที่เป็นพยาบาล

จึงให้เพื่อนแบกมาเข้าร่วมและให้นอนพักแต่เยาวชนก็กลั้นหายใจไว้ไม่ยอมหายใจ จนอาการแยลงถึงขนาดต้องให้ออกซิเจนต่อเข้าจมูกแต่เยาวชนก็ไม่ยอมสูดออกซิเจน บอกว่าสูดไม่ได้ไม่มีแรง ครูพยาบาลจึงพูดประชดว่า “แกลิ่งรีเปล่า สูดไม่เป็นนะ นึกย้อนไปซิตอนแข็งสุดทินเนอร์ ตอนแข็งใช้คเนื่อนะทำยังไงก็ทำอย่างนั้นแหละ ที่เรื่องสูดยามาทำลายสมองนะ ถนัดนัก แต่พอให้สูดออกซิเจนของดีของแพงทำสูดไม่เป็น”

อีกกรณีหนึ่งคือฝึกไปได้ช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้ว และครูฝึกรู้สึกโดยการสังเกตว่าเยาวชนเกิดความแข็งแรงในจิตใจมากขึ้น ลืมเรื่องในอดีตได้มากขึ้น ลดความรู้สึกในทางลบกับการฝึกลงได้มาก ครูฝึกจึงต้องการตรวจสอบสภาพจิตใจของเยาวชนว่าเป็นไปตามที่สังเกตได้หรือไม่ โดยที่นอกจากการดำหนิและพูดประชดแล้ว ครูฝึกก็ใช้วิธีการตรวจสอบทั่วไป เช่น การพูด เตือน ในระหว่างการฝึกและช่วงกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การรับประทานอาหาร การฟังบรรยาย ว่าไม่ควรปฏิบัติตัวอย่างไร หากทำผิดระเบียบแล้วจะได้รับโทษอย่างไร และยังมีการใช้วิธีการ สอบถาม ซักถาม เรียกมาถาม ว่าฝึกเป็นอย่างไรบ้าง ได้อะไรจากเรื่องที่ฟังบรรยายบ้าง ผ่านมาหลายวันแล้วยังรู้สึกอยากกลับบ้านอยู่หรือไม่ เป็นต้น

กลยุทธ์การสั่งสอน

การสั่งสอน เป็นการใช้วัจนภาษาอีกรูปแบบหนึ่งที่ทหารใช้สื่อสารกับเยาวชนอยู่เกือบตลอดเวลา เป็นวิธีการที่ทำขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจกับเยาวชน อบรมสั่งสอนให้เยาวชนเป็นคนดี อบรมให้ความรู้ ให้มีสติ อีกทั้งยังเป็นการเอาความรู้ใส่สมองให้เยาวชน ใส่ในสิ่งที่เยาวชนไม่รู้เข้าไปเพื่อให้เยาวชนได้รับข้อมูลข่าวสาร และเป็นการชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องให้เยาวชนด้วย กลยุทธ์การสั่งสอนแยกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. การสั่งสอนโดยตรง มีการใช้ในช่วงเวลาที่ให้เยาวชนพักอยู่ในระเบียบแถวแล้วรับฟังการสั่งสอนจากครูฝึก ลักษณะคำสั่งสอนที่ใช้มีหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นการเอาประสบการณ์ที่ครูฝึกเคยผ่านมามาถ่ายทอดให้เยาวชนรับฟังเพื่อให้นำไปเปรียบเทียบกับสิ่งที่เยาวชนคิดอยู่ สิ่งที่เยาวชนเป็นอยู่ ในการสั่งสอนนั้นบรรยากาศเป็นเหมือนการพูดคุยอย่างมีหลักการ ครูฝึกท่านหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “เมื่อเราได้พูดคุยแล้ว ไม่ได้พูดเรื่องเพื่อจ้อ ต้องมีจุดว่าเราจะพูดเรื่องอะไร ผมจะไม่พูดไปเรื่อยเปื่อยเพราะผมถือว่าการพูดมากเกินไปจะทำให้ถ้อยคำของเราเสื่อม”

การสั่งสอนโดยตรงมีจุดมุ่งหมายเพื่อระลึกย้ำเตือน ถึงโทษของยาบ้าและสารเสพติดต่าง ๆ ว่าส่งผลกระทบต่อใครบ้างนอกจากตัวเยาวชนเอง จะมีการย้ำอยู่ตลอดในเรื่องของยาเสพติด การอบรมสั่งสอนในเรื่องยาเสพติดรวมถึงเรื่องของการยาทในสังคมมุ่งเพื่ออบรมสั่งสอนสร้างให้เยาวชนเป็นคนดี ให้ความรู้ ให้มีสติ โดยครูจะใช้ทั้งการขยายความในใจของตนเองให้กับเยาวชนฟัง บางครั้งก็จะใช้คำพูดที่พูดให้เยาวชนรู้สึกเจ็บใจเพื่อให้เยาวชนรู้ว่ายาเสพติดหรือพฤติกรรมที่เยาวชนทำที่ผ่านมานั้นไม่ดี พร้อมกันนั้นก็มีการให้ข้อมูลข่าวสาร ให้ความรู้ แนะนำชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนมีการย้ำถึงความน่าภาคภูมิใจของการได้มาฝึกทหารว่าน้อยคนนักที่จะมีโอกาสมาฝึก หลายคนอยากมาฝึกแต่เข้ามาไม่ได้ การพูดเหล่านี้เป็นการสร้างจิตสำนึกให้เยาวชน และสอนให้ย้าคิดถึงสิ่งที่ผิดพลาดมาได้เป็นอย่างดีเพราะการสั่งสอนโดยตรงนี้จะมีลักษณะของการพูดที่ชัดเจน ย้ำชัด เยาวชนจึงเข้าใจสิ่งที่สื่อสารไปได้ง่าย

2. การสั่งสอนโดยอ้อม นอกจากการสั่งสอนโดยตรงแล้ว ยังมีการสั่งสอนโดยอ้อมอีกด้วย คือการแทรกคำสอน คำเตือนสติในหลาย ๆ เรื่องในขณะที่ทำการเสริมสร้างสมรรถภาพร่างกาย ในการสั่งสอนจะเป็นไปในลักษณะที่ค่อย ๆ ซ้ำไปจะไม่บอกโดยตรง ชี้แนะเฉย ๆ พอให้จับทางได้ และบอกไว้เป็นปริศนาให้ใคร่ครวญอยู่ตลอด มีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกของเยาวชน ดังคำให้สัมภาษณ์ของครูฝึกท่านหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “ผมได้พูดกับเขาวันแรก ๆ ผมจะพูดบอกกับเขาแล้วว่า “มันเป็นอย่างนี้แหละครับครูเองรู้ดีที่ทุกคนที่เราไปทำงานที่ไหนเขาคิดกันอย่างไร อย่างไรก็ตามก็ดีสำหรับพวกเราขอให้คิดไว้ ครูทุกคนที่มาทำงานมีความรักมีความปรารถนาดี ด้วยความบริสุทธิ์ใจ” นั่นข้อหนึ่งที่ผมบอกเขาไว้เป็นปริศนาให้คิดใคร่ครวญอยู่ตลอด ข้อที่ 2 ก็คือ “ขอให้เธอจำไว้สิ่งที่ทหารทำไปทุกอย่างมีเหตุผลเสมอ” นั่นคือปริศนาที่เป็นจิตวิทยาที่ผมคิดของผมเอง”

กลยุทธ์การสร้างความสัมพันธ์

การสร้างความสัมพันธ์กับเยาวชนโดยใช้คำพูดมีหลายรูปแบบทั้งการแนะนำตัวหรือเล่าภูมิหลังหรือประสบการณ์ของครูให้เยาวชนฟังก่อน, ให้เยาวชนเล่าประวัติของเขาให้ครูฟังก่อน, พูดคุยกันเรื่องทั่วไปอย่างเป็นกันเองเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยสนิทสนม, เปิดโอกาสให้ปรับความเข้าใจโดยดึงออกมาคุยตัวต่อตัว, ในการพูดคุยเพื่อสร้างความสัมพันธ์ทำด้วยน้ำเสียงและลักษณะท่าทาง ด้วยใจจริง พูดคุยแบบพี่แบบน้อง แบบครูกับศิษย์ ใช้คำพูดหรือลักษณะท่าทางความเป็นครู อีกทั้งมีการใช้คำพูดที่สื่อไปหาเยาวชนเอง ยกตัวอย่างดังคำสัมภาษณ์ของครูฝึกคนหนึ่งว่า

“ปัญหาเรื่องภาษาที่สื่อกับเขานั้นไม่มี ครูจะพยายามสื่อให้เขาได้รู้ อย่างเช่น ถ้าอาจจะไม่ชัดเจนนัก ก็ต้องพูดให้ชัดเจนเข้าไปอีกว่าดีเพราะเขาพูดกันแบบนั้น คือครูก็จะใช้คำพูดที่สื่อไปหาเขาเอง แล้วก็พยายามช่วยปรับให้เขาใช้ภาษาที่เป็นสากล คนทั่วไปพูดกัน พอพูดสื่อกับเขาได้แล้ว สมมติว่า คำว่า “ยอด” หรือ “ชั้น” ของเขาก็คือตำแหน่ง เขาใช้ชั้น ต่อชั้นชั้นชั้น ของเราก็ชั้น ตำแหน่ง พอเขารู้ว่าตำแหน่งกับชั้นคือพวกเดียวกันแล้ว ทีนี้เราก็ใช้ภาษาสากลพูดให้เขาเข้าใจอีกที”

การสร้างความสัมพันธ์โดยพยายามเรียนรู้ภาษาของเยาวชนดังกล่าวทำให้เยาวชนเกิดความรู้สึกว่าคุณเป็นพวกเดียวกับพวกเขามากขึ้น การแสดงออก การเปิดเผยตัวตนจริง ๆ ของเยาวชนจะเกิดมากขึ้นได้ตามลำดับของความไว้วางใจและเชื่อมั่นศรัทธาในตัวครูฝึก ซึ่งเป็นผลดีต่อครูฝึกในการศึกษาวิเคราะห์เยาวชนได้ถูกแนวทางและได้รับข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือมากกว่าการไม่ได้สร้างความสัมพันธ์ใด ๆ กับเยาวชนเลย

กลยุทธ์ผู้ร้ายกลายเป็นผู้ดี

กลยุทธ์ผู้ร้ายกลายเป็นผู้ดี ถูกนำมาใช้ในกิจกรรม “จับเข้าคุยกัน” ในห้วงเวลาที่เยาวชนได้รับบริการฝึกตามขั้นตอนการบำบัดฟื้นฟูทั้งร่างกายและจิตใจ ตามโครงการฯ อยู่ที่นี่ ทหารซึ่งเป็นครูฝึกตระหนักดีว่า ในส่วนที่ฝึกอยู่กับครู เยาวชนปฏิบัติตามคำสั่งและตอบสนอง ในการปฏิบัติตามระเบียบวินัย แต่เมื่อพ้นจากตรงนั้นไปแล้วไม่ค่อยไว้วางใจครูฝึกเท่าที่ควร จึงจัดให้มีช่วงเวลาในการพูดคุยกันอย่างเปิดเผยเป็นกันเองขึ้น เรียกว่าเป็น “Gentlemen Talking” ก็ว่าได้

โดยเฉพาะในช่วงแรก อุปสรรคในการสื่อสารระหว่างทหารกับเยาวชน เกิดขึ้นทำให้ไม่มีความเข้าใจ ดังนั้นครูฝึกจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการสื่อสารและสร้างความเข้าใจ ไว้วางใจ เชื่อถือศรัทธาให้เกิดขึ้นให้ได้ พอ.สุระพล อยู่ดี หัวหน้าชุดฝึกฯ ได้กล่าวถึงกิจกรรมสร้างความไว้วางใจ ความเชื่อถือศรัทธาโดยใช้ชื่อว่า ช่วงของ “การจับเข้าคุยกัน” ว่า

“อุปสรรคการสื่อสารระหว่างครูฝึกกับเยาวชนใหม่ๆ มีสื่อสารกันไม่เข้าใจ คำว่าสื่อสารกันไม่เข้าใจนี่คือว่า เยาวชนบางคน วันแรกๆ พอเริ่มเหนื่อย เริ่มหิวอะไรก็เริ่มท้อแล้ว เริ่มเป็นอุปสรรคต่อครูฝึกคือเราก็พูด แต่เขาไม่เข้าใจว่าทำไมเขาต้องมาฝึก ทำไมเขาต้องทำอะไรต่างๆ นานา เราก็แก้ไขโดยทำความเข้าใจกับเขาใหม่ ทำความเข้าใจไปเรื่อยๆ เจาะเป็นรายบุคคล โดยให้ทีมจิตวิทยาเข้าไปเลย ดึงเยาวชนออกมาเป็นรายบุคคล ทำความเข้าใจใหม่ ให้เข้มขึ้น และลึกซึ้งมาก

กว่าเดิม ให้เยาวชนเข้าใจมากขึ้น และเมื่อเขาเลิกมีปัญหาที่ส่งกลับไปอยู่ในหมวดเดิม มันก็จะราบรื่นเหมือนเดิม อันนี้มีปัญหาตลอดในช่วง 5 วันแรก จะมีปัญหาแต่มีไม่มาก”

ช่วงของการจับเข้าด้วยกัน ซึ่งจะอยู่ตอนกลางคืน ครูฝึกและเยาวชนจะได้มาร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ชีวิตซึ่งกันและกัน ได้ระบายความคับข้องใจต่างๆ เป็นการสร้างความเป็นกันเอง เป็นกิจกรรมที่ให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้เยาวชนแสดงความคิดเห็น ในตอนแรกเยาวชนไม่ไว้วางใจ เพราะครูฝึกในช่วงตอนกลางวันกับกลางคืน มีพฤติกรรมการแสดงออก และการใช้คำพูดสนทนาที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ซึ่งครูฝึกเรียกลักษณะดังกล่าวนี้ว่า **ผู้ร้ายกลายเป็นผู้ดี**

“คือการสื่อสารกับเยาวชน เราจะมีช่วงชั่วโมงกลางคืน จะมีเกือบทุกๆ วัน เป็นชั่วโมงจับเข้าด้วยกัน เราจะแปรสภาพจาก “ผู้ร้ายกลายเป็นผู้ดี” ครูที่เข้าไปพูดคุยกับเยาวชน ก็คือครูฝึก ในช่วงเช้าที่เปลี่ยนบุคลิกไปเป็นคนละคนเลย ซึ่งก็มีเยาวชนสับสนในบุคลิกครูบ้าง คือภาคกลางคืนกับกลางวันไม่เหมือนกัน คือเราพยายามเข้าไปหาเข้าใกล้เขาเพื่อดึงเขาให้เข้ามาหาเรา โดยวิธีการเช่น ค่อย ๆ เข้าไปแสดงให้เขาเห็นว่าเราสนใจเรื่องราวของเขา เข้าไปทักทายบ่อยขึ้น เรียกชื่อเล่นเขาแทนคำว่า เธอ หรือจดจำรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ ของเขาที่เคยเล่าให้เราฟัง แล้วเขาจะรู้สึกที่เราใส่ใจเรื่องราวของเขาจริงๆ แล้วเขาจะค่อย ๆ คายออกมาหมด”

“ช่วงจับเข้าด้วยกัน เราเป็นทุกอย่างของเขา เขามีความรู้สึกรู้สึกว่าเราฟังได้ เขาสบายใจ เราก็ให้ความเป็นกันเองอย่างสุด ๆ เลย เหมือนเขาเป็นลูกเป็นน้อง แล้วเขาจะถนัดมาหาเรา มีอะไรเขาจะพูด อย่าง วีระพงศ์ เยาวชนคนนี้เราถามยั้งก็ไม่บอก จะทำให้เหนื่อยให้อะไรเขาก็ไม่บอก ปรากฏว่าเมื่อวานนี้เขาพูดแล้ว ไปซื้อยาจากไหน ใครเอามาขายให้ บริเวณอยู่ตรงไหน เขาเขียนแผนที่ให้หมด”

การจับเข้าด้วยกันนี้นับเป็นกลยุทธ์ในการล้วงลูกหรือล้วงข้อมูลจากเยาวชนได้เป็นอย่างดี โดยจะมีการวางตัวบุคคลไว้ว่าครูฝึกคนใดจะเป็นคนทำกิจกรรมนี้ ซึ่งจากการสังเกตและสัมภาษณ์พบว่า ครูฝึกที่ทำกิจกรรมนี้ได้แก่ครูประจำหมู่แต่ละหมู่นั้นเอง เนื่องจากเยาวชนกับครูฝึกในหมู่จะต้องทำกิจกรรมร่วมกันมากที่สุด ครูประจำหมู่จะเป็นผู้ดูแลลูกหมู่ของตนเองอยู่ตลอดเวลา กระบวนการของกิจกรรมนี้คือจะมีการจับกลุ่มคุยกันเป็นกลุ่มย่อยๆ ประมาณ 8-12 คน โดยแบ่งตามหมู่ที่เยาวชนอยู่ รวมทั้งสิ้นมี 8 หมู่ ให้เยาวชนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเหมือนกับการหามิตรโดยเน้นให้มีการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดข้อมูลส่วนตัวระหว่างเยาวชนสู่ครูเป็นหลัก ทำให้ทั้งเยาวชนและครูได้รู้จักกันและกันมากยิ่งขึ้น ซึ่งต้องมีการสร้างบรรยากาศในการพูดคุยด้วย ซึ่ง

จากการลงภาคสนามพบว่าครูฝึกทุกกลุ่มมีวิธีการสร้างบรรยากาศเริ่มต้นโดยการสร้างความเป็นกันเองพูดคุยหยอกล้อ เล่นในเรื่องต่างๆไป เช่น ฝึกเป็นยังงัย สนุกไหม โกรธใครบ้าง ฯลฯ แล้วจึงเริ่มเข้าสู่การหาข้อมูลจากเยาวชน โดยเทคนิคตรงนี้มี ความแตกต่างกันแยกออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

- 1) ให้ข้อมูลของตนแก่เยาวชนก่อนแล้วจึงสอบถามข้อมูลของเยาวชน
- 2) สอบถามข้อมูลของเยาวชนก่อนแล้วจึงให้ข้อมูลของตนเอง

“การสื่อสารเข้าไปถึงตัวผู้เข้ารับการฝึกมีอยู่ 2 ระดับ ระดับแรกคือ ทำตัวเองให้เยาวชนรู้ว่าตัวครูฝึกนั้นไม่ใช่เทวดามาจากไหน เป็นคนธรรมดาคนหนึ่งและเคยผิดพลาดมาด้วย ขั้นที่สองคือเจาะลึกเป็นรายบุคคล”

“ใช้จิตวิทยาในการเข้าไปหาเข้าไปใกล้เขาเพื่อดึงเขาให้เข้ามาหาเรา ให้เยาวชนรู้จักตัวผม ครูก็ได้รู้ว่าเยาวชนเป็นยังงัย เพื่อที่ฉันจะได้รู้ ทั้งจิตใจและสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของเขา”

“ให้ความเป็นกันเองอย่างสุดๆเลยเหมือนเขาเป็นลูกเป็นน้อง แล้วเขาจะถ่ายมาหาเรา มีอะไรเขาจะพูด ใช้กลยุทธ์ที่ว่าเขานึกไม่ถึงว่าเราหลอกถามเขาหรือว่าเราถามเขาด้วยความจริงใจ บางทีก็ต้องเชื่อ ต้องโง่กว่า แสร้งโง่ เอาข้างในเขาออกมาให้ได้”

“เราจะเริ่มโดยการที่เราจะเล่าประวัติของเราให้เขาฟังก่อน บางครั้งก็อาจจะมีการตกแต่งเป็นเรื่องเล่าขึ้นมาบ้าง เพื่อที่จะลวงเอาความจริงจากเยาวชน ซึ่งครูบางคนก็พูดว่าไ้การติดยาเสพติดนี้ครูก็เคยติดมาก่อน เป็นแนวทางเพื่อจะให้ได้เขาสบายใจ และระบายความเป็นจริง ที่ครูเคยติดมันเป็นเพราะอย่างนี้ที่เธอติดมันเป็นเพราะอะไร นี่คื้วิธีการลวงความลับที่จะให้เขาระบายออกมา เราใช้วิธีการตรงนี้สอดแทรกเข้าไปเพื่อที่จะได้ข้อเท็จจริงจากเยาวชน”

“เวลาให้จับเขาคู่กันเราก็คุยกันเองถามปัญหาเยาวชนแต่ละคนให้เขาเล่าประวัติเขามาก่อน เพื่อให้เขาจำความได้ว่าเขาทำอะไรมาบ้าง เขาก็พูดไป เราก็ถามว่าครอบครัวเขามีไหม ครอบครัวพ่อแม่ อย่่างถามว่ามีพ่อแม่ไหม การกินการอยู่เป็นยังงัย พ่อมีพ่อดีไหม ร่ำรวยหรือจน”

จะเห็นว่าการที่ครูฝึกเล่าประวัติตนเองให้เยาวชนฟังและกล่าวถึง ความผิดพลาดของตนในอดีตนับเป็นหลักการสื่อสารให้เยาวชนเกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันกับเยาวชน ซึ่งทำให้สื่อสารกับเยาวชนได้ง่ายขึ้น เป็นที่ยอมรับของเยาวชนมากขึ้น

วิธีการได้มาซึ่งข้อมูลของเยาวชนนั้นครูฝึกจะใช้วิธีการในลักษณะ ขยับเข้าเรื่อย แต่เข้าเรื่อยๆ ในช่วงวันแรกของการจับเขาคู่กันจะยังไม่ลวงข้อมูลมากนัก มักเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไปก่อน เช่น อยู่บ้านกับใคร พ่อแม่ทำงานอะไร มีพี่น้องกี่คน เป็นต้น หลังจากนั้นเป็นการจับเขาคู่กันครั้งที่ 2 ,

3, 4 ก็จะมีการซักถาม มีอะไรพูดกันโดยตรงไปตรงมา ซักใช้ไล่เสียง ในรายละเอียดมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ

หากเยาวชนคนใดมีปัญหาเกินกว่าที่ครูประจำหมู่จะช่วยแก้ไขปัญหาหรือแนะทางออกให้ได้ หรือในกรณีที่เยาวชนไม่ยอมเปิดใจพูดเลยหรือเปิดเผยน้อยมาก หรือโกหก จะมีการจัดส่งตัวไปให้ “ทีมปฏิบัติการจิตวิทยา” ซึ่งมีการวางตัวบุคคลเอาไว้เพื่อที่ว่าเมื่อครูฝึกเอาไม่อยู่จะส่งต่อมาให้ทีมนี้เข้าไปเจาะถึงปัญหาและเข้าไปเคลียร์โดยวิธีการเรียบเรียงเทียบเคียงกับข้อมูลของเยาวชนที่มีอยู่ในมือ ซึ่งได้จากเอกสารขั้นต้นที่ได้จากศาลและสถานพินิจ โดยครูฝึกที่ทำหน้าที่ในทีมปฏิบัติการจิตวิทยาล้วนเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ตลอดจนผ่านการฝึกอบรมในเรื่องดังกล่าวมาเป็นอย่างดี

การล้วงลูกเป็นผลต่อเนื้อที่ได้จากการสร้างความสัมพันธ์กับเยาวชนเรียบร้อยแล้ว กล่าวคือ ครูฝึกจะสามารถได้ข้อมูล หรือล้วงเอาความจริงจากเยาวชนได้เป็นอย่างดี วิธีการนี้จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการฝึกเยาวชนกลุ่มนี้ (เยาวชนจากสถานพินิจ) เพราะโดยพื้นฐานแล้วเยาวชนกลุ่มนี้จะมีความระแวงผู้อื่นค่อนข้างสูงกว่าเยาวชนทั่วไปที่อยู่ในวัยเดียวกัน ทำให้ในการพูดหรือเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ของเยาวชนมักมีการปรุงแต่งเรื่องมากน้อยตามประสบการณ์และพื้นฐานเดิมของแต่ละคน การที่ครูฝึกจะได้ข้อมูลที่แท้จริงนั้นจึงต้องทำการล้วงลูกดังกล่าว โดยยึดหลักการว่าต้องมีการร้อยเรียงเทียบเคียง กับข้อมูลจากเอกสาร หรือข้อมูลจากคำบอกเล่าของเยาวชนที่เคยพูดไว้ในวันแรก ๆ ว่ามีความสอดคล้องหรือตรงกันหรือไม่

ประโยชน์ของการจับเข้าคุยกันหรือการล้วงเอาความจริงจากเยาวชนนี้ครูฝึกจะได้รับทราบข้อมูลในระดับลึกหลาย ๆ เรื่องเกี่ยวกับเยาวชนแต่ละคน ยิ่งเยาวชนมีความเชื่อมั่นในตัวครูฝึก ใ้วางใจในตัวครูฝึกมาเท่าไร ครูก็จะสามารถล้วงข้อมูลที่เป็นเรื่องส่วนตัว เป็นเรื่องที่อยู่ในจิตใจที่เยาวชนเก็บไว้ได้มากเท่านั้น ครูฝึกท่านหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “ผมได้รายละเอียดของปัญหาในครอบครัวของสังคมของเยาวชนกลุ่มนี้จากการจับเข้าคุยกัน จากการที่เรามาพูดคุยกันเราสามารถรู้ว่า เยาวชนในจำนวนที่มาฝึกแต่ละรุ่นที่มีจำนวนเกือบ 100 คนนี้ ได้อยู่กับพ่อแม่กี่คน อยู่กับพ่อแม่กี่คน อยู่กับญาติซึ่งไม่ใช่พ่อแม่กี่คน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้เรารู้ว่าเขามีปัญหาอย่างไรในสังคม นอกจากนั้นสภาพสังคม เศรษฐกิจ สังคมแวดล้อมเราก็จะได้ทราบจากเขา เพราะเราไม่ได้ไปที่บ้านเขา ถ้าเขาไม่เล่าให้ฟังโดยการเปิดอกคุยกัน เราก็ไม่รู้”

II. กลยุทธ์การสื่อสารโดยใช้วัจนภาษา

นอกจากทหารชุดฝึกจะใช้วัจนภาษาในการสื่อสารกับเยาวชนแล้ว ยังนำกิจกรรมที่มีการใช้วัจนภาษา เข้ามาสอดประสานไปในการสื่อสารด้วย เพราะการสื่อสารโดยใช้คำพูดหรือภาษา แต่เพียงอย่างเดียวไม่อาจทำให้การสื่อสารบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากนักในบางสถานการณ์ บางช่วงเวลา และกับกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่ม

การสาธิตประกอบการบรรยาย หรือการสั่งให้ปฏิบัติ เป็นรูปแบบการใช้วัจนภาษาหลัก ๆ ที่ครูฝึกนำมาใช้ การแสดงท่าทางต่างๆให้เยาวชนดู ทำด้วยความละเอียด ทุกขั้นตอนแล้ว ลองให้เยาวชนปฏิบัติตาม

การสื่อสารในระหว่างการฝึก นอกจากจะใช้เป็นคำสั่งที่เป็นคำพูดแล้ว ครูฝึกยังใช้วิธีการ **สื่อด้วยสายตา**ให้เยาวชนรู้ว่าตอนนี้ควรจะทำอะไร ทำอย่างไร หรือในกรณีที่เยาวชนทำผิดหรือเริ่มไม่อยู่ในระเบียบวินัยมาก ๆ ก็มีได้ทำการลงโทษหรือดูดำดูขาวกล่าวทักท้วงไป แต่จะทำหน้าตาดูเข้ม ทำหน้าตาดูมาก ๆ ไม่ยิ้มหรือทำหน้าตาให้เครียดเข้าไว้ คือเอาใบหน้าหรือสายตาในการสื่อแทน เยาวชนก็จะเกิดความกลัวทำให้เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมคืออยู่ในระเบียบวินัยหรือตั้งใจฝึกมากขึ้น

นอกจากการสื่อด้วยสายตาแล้วครูฝึกใช้วิธีการ **สังเกตและจดจำ** เพื่อวิเคราะห์เยาวชนในระหว่างการฝึกว่าเยาวชนคนใดมีพฤติกรรมอย่างไร เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น หรือแย่ลง หรือเยาวชนคนใดไม่สามารถทนต่อการฝึกต่อไปได้ ครูฝึกจะ **ดูเยาวชนอยู่ตลอด** มีการ **สังเกตแววตาท่าทาง** เพื่อให้รู้ถึงความเปลี่ยนแปลงในด้านอารมณ์ความรู้สึกของเยาวชนเทียบเคียงกันระหว่างวันแรก ๆ ที่มาเข้ารับการฝึก และวันหลัง ๆ ซึ่งก็สังเกตได้ เช่น ในช่วงแรกของการฝึก เยาวชนจะยังไม่มีสมาธิในการลงโทษ การฝึกทางทหารต่าง ๆ เยาวชนบางคนที่มีความก้าวร้าวมาก ๆ จะกำมือแน่นมาก ลักษณะเหมือนกำหมัดเตรียมจะต่อยคนทุกครั้งที่มีโอกาสทำได้ หรือบางคนแววตาก็จะแข็งมาก เวลาครูฝึกให้มองไปข้างหน้าหรือบางครั้งให้มองที่ครูฝึกแววตาแห่งความโกรธแค้นไม่พอใจก็จะแสดงออกมาอย่างเห็นได้ชัด แถมยังกัดกรามแน่นควบคู่กับการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ แต่ในวันหลัง ๆ ของการฝึก เยาวชนไม่ปรากฏกิริยาท่าทางและแววตาดังกล่าว หรือหากพบก็น้อยลงมากไม่แสดงถึงความเคียดแค้นเหมือนในช่วงวันแรกๆ การสังเกตและจดจำนับเป็นวิธีการได้ข้อมูลเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกของเยาวชนผู้เข้ารับการฝึกส่วนหนึ่งด้วย

ในขณะที่ทำการฝึก ครูฝึกจะมีการสื่อสารสัมผัส เยาวชนหรือถูกเนื้อถูกตัว เยาวชนตามประสาถูกผู้ชายด้วยกันด้วย โดยมีทั้งในลักษณะที่ใช้ความรุนแรง เช่น ตีมือ ตีไหล่ ตีกัน ตีขา ในกรณีที่เยาวชนทำผิดทำผิดทางหรือแสดงกิริยามารยาทที่ไม่เหมาะสม อีกลักษณะคือถูกเนื้อถูกตัวด้วยความรักใคร่เอ็นดู หยอกล้อ ปลอบโยน เช่น ตบไหล่ ลูบหัว กอดคอ เป็นต้น

การใช้ท่วงทีวาจาในการพูด ลักษณะท่าทาง ที่เด็ดขาด มีความจริงจัง ความจริงใจ ตรงต่อเวลา ลักษณะท่าทางของครูมีการกระทำที่มีความยุติธรรมอยู่ในใจให้เยาวชนเห็น รวมถึงการแต่งกาย การวางตัว บุคลิกลักษณะ การแสดงตัวเป็นตัวอย่างที่ดี ให้แก่เยาวชน เช่น การตรงต่อเวลา ความไม่ติดใจ ความฉะฉานในการสอน สัญชาตญาณของความเป็นทหาร ความเป็นลูกผู้ชาย เป็นต้น เหล่านี้ล้วนเป็นการใช้อัจฉนาภาษาอีกลักษณะหนึ่งซึ่งช่วยในการสร้างความเชื่อถือ สร้างความเชื่อมั่นในตัวครูฝึกได้เป็นอย่างดี ดังคำสัมภาษณ์ของครูฝึกท่านหนึ่งซึ่งให้ทัศนะในเรื่องนี้ไว้ว่า

“เราต้องทำให้เป็นตัวอย่างกับเขาให้เขาเห็น เพราะส่วนใหญ่เยาวชนสมัยนี้ค่อนข้างจะเรียนรู้อะไร เขาจะดูออก เขาจะดูเลยว่าครูคนไหนลักษณะท่าทาง การพูดการเดิน กิริยามารยาทอะไรต่างๆ เขาจะเริ่มเรียนรู้ ใ้ไวมาก ก็จะต้องทำให้เขาดูก่อน.....จะเดินจะไปไหน การแต่งกาย จะสังเกตว่าเราจะใส่สายแก๊งก็ใส่ทั้งหมด แต่งชุดพราก็แต่งทั้งหมด จะสวมหมวกก็สวมทั้งหมด อยู่ในชายคา ก็ถอดหมวก ถึงเวลาเคารพธงชาติก็เข้าแถว คือทำให้เขาเห็นลักษณะอย่างนี้มันจะซึมทุกอย่างทุกอย่างมันจะซึมเข้าในตัวเขาโดยที่เขาไม่รู้ตัว ซึมผ่านทางร่างกายเข้าไป แล้วสุดท้ายมันจะไปฝังอยู่ที่ใจ”

กลยุทธ์สงบสยบความเคลื่อนไหว

การนิ่ง เป็นกลยุทธ์การสื่อสารโดยใช้อัจฉนาภาษาอีกรูปแบบหนึ่งที่ครูฝึกใช้ทำการสั่งสอน คือจะไม่มี การพูดเลย หรือพูดเพียงหนึ่งคำ โดยปล่อยเวลาของความเงียบสงัด และความนิ่งของครูให้เยาวชนเรียนรู้ด้วยตัวเองว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะเหมาะสมในสถานการณ์นั้นๆ ให้เรียนรู้ว่าทำไมครูจึงนิ่ง ไม่พูด ไม่ตำหนิ พวกเขาทำให้เกิดข้อบกพร่องอันใด ซึ่งวิธีการดังกล่าวนับเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งที่ช่วยในการกระตุ้นให้เยาวชนได้ใช้ความคิด และตรวจสอบซึ่งกันและกันเองได้เป็นอย่างดี

III. กลยุทธ์การสื่อสารโดยใช้รูปแบบกิจกรรม

กลยุทธ์ฝึกเป็นฝึกเล่นเป็นเล่น

หลักการในการฝึกอีกหลักการหนึ่งที่ดีเป็นมาตรการหลักที่ทหารชุดฝึกนำมาใช้ในโครงการนี้คือ ฝึกเป็นฝึกเล่นเป็นเล่น กล่าวคือ มีการแบ่งเวลาคือเวลาไหนฝึกก็ฝึกจริงจัง เวลาไหนพักเป็นพักมีการเล่น ครูเข้าไปล้อก็เล่นได้ ครูฝึกจะให้เยาวชนเรียนรู้หลักการนี้ด้วยตนเอง ให้เยาวชนรู้ว่าฝึกเป็นฝึกในยามพักผ่อนเป็นเล่น ถึงแม้ว่าครูฝึกแต่ละคนจะมีเอกลักษณ์หรือสไตล์ในการฝึกแตกต่างกัน แต่โดยพื้นฐานแล้วทุกคนมีหลักการฝึกเป็นฝึกเล่นเป็นเล่นนี้เป็นข้อตกลงเบื้องต้นในการฝึกเหมือนกัน เช่น ครูฝึกบางคนมีสไตล์การฝึกแบบ โหดมันฮา คือ ถึงเวลาโหดต้องโหด ไม่เครียด ฝึกก็คือฝึกเล่นก็คือเล่น หัวเราะก็คือหัวเราะ คือเยาวชนต้องดีต้องทำต้องทำได้ หรือครูฝึกบางคนจะมีลักษณะการฝึกแบบ โหดเร็วดี คือ ฝึกให้หนัก การปฏิบัติอะไรต่างๆจะต้องให้มีความรวดเร็ว ไม่ใช่ว่าโหดแล้วก็สั่งให้ทำฝึกอย่างเดียว ต้องมีจิตใจที่ดีต่อเยาวชน วางตัวเป็นกันเองบ้าง ครูฝึกท่านหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า

“เมื่อฝึกก็ฝึกจริงจัง ฝึกแบบดูแบบอยู่คนละโลกกันเลย แบบไม่ถูกกันมาร้อยปีโกรธกันขนาดว่าไม่คบกันเลยพอฝึกเสร็จแล้วเรียกมาไม่มีทำหน้าที่อะไร ไม่มีมาแกล้งทีหลัง เราก็พูดคุยกับเขาทำตัวเหมือนเป็นพ่อแม่พี่น้องกับเขา คือไม่ใช่ว่ามีแต่พระเดชกับเขาอย่างเดียวต้องมีพระคุณด้วย”

กลยุทธ์การขอเดลีต

ขอเดลีตเป็นรูปแบบกิจกรรมหนึ่งที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างทหารกับเยาวชนที่มารับการบำบัดฟื้นฟูยาเสพติดในโครงการ ฯ เพื่อละลายพฤติกรรมเยาวชน เป็นกิจกรรมแรกที่เยาวชนได้เจอเมื่อเริ่มเข้าสู่กระบวนการฝึกอบรม

จากการที่ทหารเข้ามามีบทบาทในการฝึกเยาวชนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งมีความผิดฐานครอบครอง หรือจำหน่ายยาเสพติด หรือเสพยาเสพติดนั้น กิจกรรมแรกที่ทหารต้องดำเนินการคือการสร้างสภาพจิตใจให้ใหม่ มีน้ำใจให้แก่กัน เน้นความมีระเบียบวินัย ความอดทน ทั้งร่างกายและจิตใจเป็นหลัก ต้องทำให้เกิดความยากลำบากที่สุด เพื่อให้เยาวชนแสดงธาตุแท้ของตนเองออกมา ซึ่งเป็นไปตามยุทธวิธีของทหารที่ใช้ในการละลายพฤติกรรม ซึ่ง พ.อ. สุระพล อยู่ดี เป็นผู้ควบคุมการฝึกอบรมโครงการฯ และหลักสูตรในโครงการฯ ทั้งหมด

กล่าวไว้ว่า “ในระบบของคน ถ้าไม่เกิดความยากลำบากตรงนี้ คนเราจะไม่แสดงออกมา การละลายพฤติกรรม ช่วยให้ครูฝึกวิเคราะห์ผู้รับการฝึกในขั้นต้นได้ดีที่สุด ทำให้คนมีวินัยพื้นฐาน เชื่อฟังคำสั่งผู้ใหญ่มาก สร้างสมรรถนะของคนให้ยาวนานขึ้น”

การขอเดสทิลหรือกิจกรรมละลายพฤติกรรม มีจุดมุ่งหมายเพื่อละลายพฤติกรรมของเยาวชนที่มาจากสถานพินิจฯ ซึ่งไม่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ บางคนยังไม่เลิกเสพยาเสพติด เพราะฉะนั้นต้องมาหักดิบในการจัดกิจกรรมนี้ ให้ผู้ที่เข้ารับการฝึกสิ่งที่ผ่านมาชั่วขณะหนึ่ง ไม่สนใจกับเรื่องที่ผ่านมาด้วยวิธีการทางทหาร มีการฝึกการหมอบคลาน การวิ่ง การดันพื้น การกริ่ง การคลานแนว การม้วนหน้า การปั่นจักรยาน การลู่หนั่ง เป็นต้น ด้วยการเอามาผสมผสานกันของวิธีการฝึกทางทหารเข้ามาหล่อหลอม ก่อให้เกิดความอดทนอดกลั้น มีความสามัคคีในหมู่คณะ ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง ดังคำกล่าวของจ.ส.อ.นนท์ ปุณญานนท์ ที่ว่า “ศาสตร์ของทหารในการฝึก เพื่อให้มีความอดทนเข้มแข็ง มีความรับผิดชอบต่อบ้านเมือง รับผิดชอบต่อตัวเอง” โดยในกิจกรรมการขอเดสทิลหรือละลายพฤติกรรมนี้ครูฝึกจะแสดงความเด็ดขาดอย่างยิ่งในขณะฝึกอบรมเรียกว่า “ถ้าไม่จริงใจก็ขีดกันเดี๋ยวนั้นเลย” ทำให้ต้องมีการถูกเนื้อต้องตัวเยาวชนบ้าง เช่น การตบไหล่ การตีมือ รวมถึงการแสดงสีหน้าท่าทางที่ดูมาๆ ให้ดูเข้ม หน้าตาเครียด ไม่มีรอยยิ้มปรากฏ

จากการลงภาคสนามและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า กิจกรรมขอเดสทิลหรือการละลายพฤติกรรม มี 2 ลักษณะประกอบอยู่ได้แก่

1. การควบคุม จากการที่การฝึกทางทหารเป็นศาสตร์ชนิดหนึ่ง ผู้ที่เข้ามารับการฝึกจะไม่ต้องการกลับมารับการฝึกอีก หากไม่ได้รับราชการทหาร เพราะเหนื่อยทุกอย่าง จ.ส.อ.นนท์ กล่าวถึงการควบคุมให้ผู้เข้ารับการฝึกมีระเบียบวินัย ให้อยู่ในกรอบ ดังนี้ “การฝึกแบบทหารที่นี้ บางคนถอดรองเท้าไม่เคยเรียง แต่คนตั้งเป็นร้อยคน ใช้เวลาแค่ 30 วินาทีเรียงรองเท้าเป็นเส้นตรงอันหนึ่งอันเดียวกันได้ทหารฝึกให้มีจิตใจอ่อนน้อมรักความสวยงาม รักระเบียบ” กิจกรรมควบคุมจะเน้นความสามัคคี และระเบียบวินัย นึกถึงส่วนรวม “ก็จะเน้นเรื่องวินัย ระเบียบ เพราะระเบียบวินัยคือกรอบจักรวาล คนเราจะดีได้ต้องมีระเบียบวินัย ถ้าไม่มีระเบียบวินัยสังคมก็จะไม่ยอมรับ คือจะเน้นสร้างความยากลำบากให้เขามากที่สุด และก็เน้นเรื่องการมีระเบียบวินัย รู้จักหน้าที่ของตัวเอง มีความอดทนทั้งร่างกายและจิตใจ”

มาตรการในการควบคุมมีการให้คะแนนความประพฤติ คนละ 100 คะแนน หากใครทำผิดหรือก่อความวุ่นวายไม่เป็นระเบียบ ไม่ตั้งใจฝึกจะโดน ตัดคะแนน ซึ่งการตัดคะแนนนี้มีผลต่อการได้รับการปลดปล่อยก่อนกำหนดของเยาวชน กล่าวคือ เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลที่

ครูฝึกจะแสดงคะแนนการฝึกอบรมของเยาวชนแต่ละคนให้ศาลเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินว่าจะให้เยาวชนได้รับการปล่อยก่อนกำหนด หรือลดโทษ หรือไม่ โดยจะมีครูฝึก 1-2 คน ดูแลเยาวชนในแต่ละหมู่ที่มีจำนวน 10-12 คน ให้เยาวชนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น เรียนรู้ได้รวดเร็ว เป็นการซึมซับเข้าไปในความคิด ดังนั้นการสร้างระเบียบวินัยให้เยาวชนทำในทุกกิจกรรม ทุกสถานที่ ทุกขณะ กินข้าวต้องหมดทุกเม็ด กับข้าวทุกอย่างห้ามเหลือ โดยการนั่งกินกันเป็นโต๊ะ งานของทุกคนข้าวต้องหมด การจัดระบบการกินข้าวจะมีการผลัดเวรตัก เตรียมข้าว ล้างจาน โดยกลุ่มที่ตักข้าวต้องตักให้ครบทุกจานทุกโต๊ะ เท่าๆ กันทั้งข้าว กับข้าว น้ำดื่ม เมื่อกินเสร็จแต่ละโต๊ะต้องเช็ดโต๊ะตัวเองให้สะอาด ถือเป็น ระบบความรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้ทุกคนเดินเข้ามาเส้นทางเดียวกัน

การควบคุมโดยใช้การฝึกในระยะเวลาหลายๆ ต่อเนื่อง หนักๆ ไม่ว่าจะกลางแดด หรือกลางฝน โดยให้ทำการฝึกไปเรื่อยๆ เป็นอีกกิจกรรมควบคุมที่เน้นความมีระเบียบ ใช้การทดลอง ทดสอบอย่างต่อเนื่อง

“มาในช่วง 7 วันแรก เราจะเน้นความอดทน สภาพจิตใจให้เข้มแข็งให้เขาสามารถต่อสู้อุปสรรคทุกอย่างที่เราให้เขาไป เขาต้องทำให้ได้ต้องเน้นส่วนนี้”

“เยาวชนกลุ่มนี้เมื่อมาใหม่ๆ จะค่อนข้างเป็นคนเห็นแก่ตัวมาก เราต้องฝึกให้เขารู้จักเสียสละ ให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังนั้นในการควบคุมสร้างระเบียบวินัยให้กับพวกเขา เราจะใช้ทำฝึกบุคคลมือเปล่า เป็นการจัดตัวเอง ทำตรงสั้นเท้าต้องชิด การร่วมการทำงานเป็นหมู่คณะ”

“ทำการฝึกบุคคลก่อน ให้แต่ละคนฝึกในการจัดระเบียบตัวเอง พอฝึกตัวเองเสร็จแล้วเราก็รวมเข้ากันเป็นหมู่เป็นกลุ่ม ซึ่งตรงนี้ความคิดของเขาจะแตกต่างกัน แต่เราก็พยายามทำให้เขาไปในแนวทางเดียวกัน โดยใช้กฎระเบียบเป็นข้อกำหนดขึ้นมา เมื่อมีกฎระเบียบขึ้นมาทุกคนต้องยอมรับกติกา แล้วปัญหาจะไม่เกิดขึ้น”

2. การลงโทษ ทหารมีการฝึกระเบียบวินัยให้กับเยาวชน โดยให้ทำพร้อมเพรียงกัน หากใครคนใดคนหนึ่งทำผิดต้องโดนปรับทั้งหมด แต่ถ้าทำโทษแล้วไม่หยาบจำ ต้องโดนทำโทษเพิ่มขึ้น หากคนใดที่ “แหกกฎ” ก็จะมีโดนลงโทษคนเดียวเพิ่มขึ้นด้วย กล่าวโดยรวมคือการลงโทษเป็นมาตรการตอบโต้ที่เยาวชนไม่ทำตามคำสั่ง ไม่แก้ไขสอนแล้วไม่ใส่ใจ ไม่ตั้งใจ หากยังไม่มีการแก้ไขปรับปรุงตัวขึ้นจะมีการใช้มาตรการรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ครูฝึกจะพยายามสร้างทั้งกลุ่มให้มีระเบียบวินัยไม่ให้มีใครแอบทำผิดระเบียบแล้วโดนจับได้บ้างไม่ได้บ้างแล้วไม่โดนทำโทษ คือถ้าใครผิดคนหนึ่งจะต้องรับผิดชอบร่วมกันทั้งกลุ่ม ทำทั้งรุ่น การลงโทษทำอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ลำเอียง คือผิดหนึ่งคนลงโทษทั้งหมดเป็นส่วนใหญ่ เรียกว่าโดนเป็นหมู่เป็นกลุ่มใหญ่ คำที่ใช้เรียก

แผนการลงโทษนี้จะมีความแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ ยกตัวอย่างเช่น หากจะทำโทษในขณะที่ ออกกำลังกาย จะใช้คำว่า “ใช้หนี้” หากจะทำโทษในขณะที่รับประทานอาหารเช้า จะใช้คำว่า “ทำโทษ ทั้งโต๊ะ”

“การทำโทษส่วนรวมคือให้เยาวชนเปลี่ยนพฤติกรรม มีความสามัคคีในหมู่คณะ การที่จะ ทำโทษคนเดียวมันไม่ได้ผล การทำโทษทั้งหมดเป็นแบบอย่าง ผิด 1 คน ถือว่าผิดทั้งหมดจนเขา ต้องตื่นตัว มีเวลาว่างเขาจะต้องตักเตือนกันภายในกลุ่ม อันนี้เขาก็จะรู้สึกไปเรื่อย ๆ คนเราก็ไม่ เหมือนกันบางคนก็ประสาทอาจเซื่องช้าไปหน่อย...ผมคิดว่าเขาพอใจมากเขาบอกไม่มีอีกแล้ว ใน ชีวิตเขาที่จะมาเจอระบบทหารเขาเพิ่งรู้ว่าเขาเคยทำอะไรตามผลการ หรือทำอะไรแบบไม่เป็น ระเบียบ มาอยู่กับทหาร มีระเบียบวินัยทำเป็นขั้นเป็นตอน หาซื้อได้ยากในชีวิตเขา”

การลงโทษทุกครั้งต้องบอกเหตุผล ในการฝึกเยาวชน ถ้าสั่งลงโทษต้องบอกเหตุผลในการ ทำโทษด้วย

“ชี้ให้เห็นเลย เช่น 75 คน เขาทำหมด แต่มีอยู่ 5 คนที่ไม่ทำ ก็จะมีเข้าไปทำโทษ ออก มายัดพื้น วิ่ง แล้วชี้เขาให้รู้ว่าเขาผิดอะไร ทำไม่ถึงโดน ทำไมคนอื่นถึงไม่โดน เปรียบเทียบให้เห็น ชัดๆ แล้วเขาก็จะเกิดความรู้สึกว่าเขาเริ่มแปลกประหลาดแล้ว ใครคนใดคนหนึ่งเสีย จะโดนด่าทั้ง รุน”

การลงโทษต้องได้รับทุกคน เพื่อให้เกิดความสามัคคี และรู้จักรับผิดชอบร่วมกัน

“ไอ้ที่ถูกทำโทษโดยส่วนรวมทั้งหมดนั่นก็คือ ต้องมีส่วนรับผิดชอบกับสังคมนั้นด้วย เขาจะ ต้องใช้ชีวิตกับสังคมภายนอกที่มันใหญ่กว่า มีกฎเกณฑ์มากกว่า และมีอะไรมากมายเยอะแยะกว่า นี้หลายเท่า เพราะฉะนั้นการอยู่ร่วมกันตรงนี้เป็นสังคมหนึ่ง โดนอะไรก็ต้องโดนด้วยกัน”

การทำโทษโดยส่วนรวมทั้งหมด เป็นระบบการทำให้กลุ่มอยู่ภายใต้การควบคุมของ ทหาร ในการปฏิรูปความคิด (Thought Reform)

กลยุทธ์เกมเกียรติยศ

กิจกรรมต่างๆที่ครูฝึกใช้เสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับเยาวชนผู้เข้ารับการบำบัดและ ฟื้นฟู นั้นจัดทำขึ้นเพื่อให้เยาวชนพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ พร้อมทั้งจะออกไปเผชิญกับโลกภาย นอก อีกทั้งต้องมีจิตใจแข็งแกร่ง พร้อมทั้งจะปฏิเสธไม่เสพยาเสพติด รวมทั้งหาทางออกให้กับตน เองได้สมดังเจตนารมณ์ของโครงการฯ ดังนั้นกิจกรรมทุกกิจกรรมในค่ายฝึกอบรมนี้หากเยาวชน

สามารถผ่านพ้นไปได้ด้วยดี และสมบูรณ์ ย่อมหมายถึงพวกเขาได้ฝ่าฝืน “เกมเกียรติยศ” “เกมของลูกผู้ชาย” “เกมของคนดี” ทั้งหมดไปได้ที่น่าชื่นชม

เป้าหมายหลักของกิจกรรมทางทหาร ถือเป็น Key Goal หรือใช้ชื่อว่า “ใส่วิญญาณหงส์ขาวในฝูงกาดำ” หมายถึง คนดีที่ต้องกลับไปอยู่ในกลุ่มชุมชนทั่วไป ซึ่งมีทั้งคนดี และคนชั่วปะปนกันอยู่ดังนี้คือ

1. ให้เกิดความภาคภูมิใจในการเป็นหงส์ขาว ให้รักตัวเอง
2. ให้แนวทางการคิดในการปฏิบัติตัวให้เกิดความเข้มแข็งในทางความดี ความถูกต้อง

การที่เยาวชนที่เข้ารับการบำบัดและฟื้นฟูมาเข้ารับการฝึกอบรมด้วยความเต็มใจ มิได้ถูกบังคับมา การฝึกยึดหลักความเต็มใจของผู้เข้ารับการฝึก จึงเป็นส่วนสนับสนุนให้เยาวชนเข้ารับการฝึกอย่างเต็มที่ เป็นการฝึกสำหรับลูกผู้ชาย เสริมสร้างสมรรถภาพร่างกาย

“ต้องการให้เขาอดทนให้มากๆ สร้างความยากลำบาก สร้างความเจ็บปวดด้านร่างกาย และจิตใจ ในสภาพภาคหน้าเขาจะประสบความสำเร็จ ถ้ามันมีความเจ็บปวดมากเขาจะจำมาก เพราะฉะนั้นหลักสูตรนี้ จะทำให้เขาลำบากทั้งทางจิตใจและร่างกาย จะต้องเหน็ดเหนื่อย”

“ในการฝึกทุกวัน ต้องให้ผู้รับการฝึกมีความตระหนัก มีความคิดที่ดีมีความอดทนให้มากที่สุด มีความยากลำบาก ไม่ว่าจะเดิน วิ่ง กิน นอน ไม่ว่าจะใช้ความคิด หรือการพูดที่ฟังแล้วบีบจนเขาแทบทนไม่ได้ สร้างความกดดันให้เขาด้วยคำพูด ให้จิตใจเขาต้องนิ่ง”

“ผมจะเน้นท่าตรงอย่างเดียว เมื่อตรงแล้วเขาจะต้องยืนนิ่งทันทีเลย เป็นหุ่นยนต์ เป็นภูเขาเลย ฝนจะตก แดดจะออก ลมจะมาจะต้องตรง เราเป็นผู้ชายเราจะต้องตรง จิตใจจะไม่หวั่นไหว เมื่อจบบุคคลท่ามือเปล่า ก็จะไปเรื่อยๆ ท่าต่างๆ ทางทหารมันจะเกิดในตัวเขา แค่นี้ก็ภูมิใจแล้ว เขามีจิตใจอีกเหิมทุกคน”

การฝึกอบรมใช้วิธีการในลักษณะที่ทำให้เยาวชนที่เข้ามารับการฝึกได้รับสิ่งที่ไม่เคยได้รับมาก่อน หลายๆ อย่าง หิวที่สุด เหนื่อยที่สุด ทรมานทางด้านจิตใจมากที่สุด จะไม่ให้ความสุขที่สุด จะให้ผ่านความยากลำบากที่สุดในชีวิต ดังที่ จสอ.นนท์ ปุณฺณานนท์ ได้ให้ข้อคิดกับเยาวชนว่า ที่ต้องให้ผ่านความเป็นที่สูงสุดดังกล่าวข้างต้นเพราะอยากบอกให้ทุกคนเรียนรู้ว่า “ความทุกข์ที่เกินทน จะหลอมคนให้ทนทาน”

การฝึกใน 7 วันแรกจะเป็นเรื่องระเบียบวินัยของทหาร ความอดทน อดกลั้น ความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความซื่อตรง การปฏิบัติอย่างจริงจัง ใช้การปฏิบัติทางด้านร่างกายเพื่อฝึกกำลัง ควบคู่ไปกับการ “กดดัน” สร้างความกดดันให้จนซ็อก สร้างความซ็อกให้ก่อน ทำให้เยาวชนเกิดความกดดันในจิตใจให้เครียดมาก ครูฝึกจะไม่มีการสร้างความเป็นกันเอง ไม่แตะต้องตัว ทำทนาย เยาวชนอยู่ตลอดเวลา รุกเร้าอยู่ตลอดเวลา บีบในทุกทางจนเยาวชนเกือบทนไม่ได้ ทำให้หนักให้เลือด ออกซิบ ๆ ทำให้เหนื่อย ยัดเยียดความเหนื่อยเรียกได้ว่าให้เยาวชนได้ตั้งพื้นฐานในการฝึกเบื้องต้น ทางทหารและความอดทนทั้งสภาพร่างกายและจิตใจที่เข้มแข็ง พยายามทำให้เยาวชนเป็นอีกคนหนึ่งที่แตกต่างจากที่เคยเป็นมา

“2 วัน 3 วัน กับ 5 วัน เป็นช่วงที่เขาทรมานจิตใจมากที่สุด เขาจะไม่อยากอยู่ แต่หลังจากผ่านช่วงนี้ไปได้ จากนั้นไปเขาจะเริ่ม ไม่ใช่ตกกระไดพลอยโจนนะ เริ่ม ลอยตามน้ำได้แล้ว คำเรียกไปตามน้ำได้แล้ว”

“อย่างเวลาฝึกเห็นเค้าล้า ไม่ไหวแล้วเราก็จะเอาน้ำไปให้เขา แต่จะใช้วิธีฉีด จะไม่ตักให้กินธรรมดา คือให้ลำบากเข้าไว้ ทุกสิ่งทุกอย่างจะได้ฝังลงไปจิตใจของเขา”

“เราก็ต้องมีการฝึกฝนให้เขามีความยากลำบาก หากความยากลำบากให้เขาเขาจะได้รับความเข้มแข็งเพื่อเป็นผู้นำ แม้แต่การกินการนอนจะไม่ให้เขามีเวลา คือทำให้เขาทุกข์ก่อนแล้วผมค่อยมาพูดชักนำชักจูงให้เขารู้สึกว่าตัวเขาไม่โดดเดี่ยววันหลังๆ”

“ถ้ามันมีความเจ็บปวดมากเขาจะจำมาก ให้เขาลำบากทั้งทางจิตใจและร่างกาย ให้เขาเห็นความยากลำบากในการฝึก”

“ฝึกให้ผู้รับการฝึกมีความตระหนักรู้ความคิดที่ดีมีความอดทนให้มากที่สุด มีความยากลำบาก ไม่ว่าจะเดิน วิ่ง กิน นอน ไม่ว่าจะใช้ความคิด หรือการพูดโดยใช้คำพูดสร้างความกดดัน คุลละเคล้ากันไป ต้องเน้นต้องเค้นเขาให้ถึงที่สุด ต้องฝึกด้านจิตใจให้เจ็บใจที่สุดมนุษย์ถ้าเจ็บใจที่สุดจะเซ็ดหลาบจะจำ”

กิจกรรมภาคสนาม เป็นอีกสิ่งที่ยาวชนผู้รับการฝึกต้องผ่านการปฏิบัติ ถ้าผ่านช่วงนี้ไปได้ เป็นเครื่องหมายแห่งลูกผู้ชาย เป็นเกียรติยศศักดิ์ศรีที่ตอกย้ำให้เห็นชัดเจนถึงเป้าหมายหลักของยุทธวิธี “หงส์ขาวในฝูงกาดำ” เพราะเยาวชนกลุ่มนี้จะมีความกล้าหาญ อดทน ได้ความรู้ ความรักเพื่อน ความรักชาติ ได้สังคมที่ดี สร้างความมีระเบียบให้กับตัวเอง สร้างวินัยให้กับตัวเอง ให้มีความรับผิดชอบ

“ถ้าทดสอบไม่ได้ ยึดพื้นไม่ได้ตามที่กำหนด วิ่งไม่ได้ ไม่ได้ไปภาคสนามนะ รู้ไหมไปภาคสนามนี้มันสุดยอของมนุษย์เลย สุดยอของคน จะได้ไปโดดหอ ข้ามลำน้ำ ไต่เชือก ขึ้นเขาตั้ง 20 กิโลเมตรมันเหนื่อยขนาดไหนเขาจะเห็นภาพป่า เขา ลำน้ำ หรือว่าความยากลำบากทุกอย่าง มันเป็นเกมของชีวิต เกมของลูกผู้ชาย”

โดยสรุป ความมุ่งหวังของกิจกรรมในเกมเกียรตินิยม คือเยาวชนกลับตัวเป็นคนดี มีความอดทนต่อสภาพแวดล้อม สังคมที่พวกเขาจะต้องออกไปเผชิญ รักศักดิ์ศรี รักตัวเองไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ทำตัวเป็นคนดี จนได้รับการยอมรับของสังคมในโอกาสต่อไป

กลยุทธ์ระบบหมู่

กระบวนการกลุ่ม เป็นช่องทางการสื่อสารอีกช่องทางหนึ่งนอกเหนือจากการสื่อสารระหว่างบุคคล ที่ทหารชุดฝึกนำมาใช้เป็นช่องทางหลักในการสื่อสารตลอดจนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการฝึกอบรมนี้ โดยยึดหลัก อิทธิพลของกลุ่ม และ ระบบความรับผิดชอบร่วมกัน โดยการให้เยาวชนทำอะไรเป็นกลุ่มเป็นการฝึกความสามัคคีในหมู่คณะ ทำให้เป็นการสอนกันเองในระหว่างสังคม ให้เยาวชนมีความรับผิดชอบในตัวของตัวเองและในทีมและก็มีความรับผิดชอบในหัวหน้ากลุ่มอื่นด้วย เยาวชนจะมีโอกาสได้ลักษณะของผู้ผู้นำในกลุ่มจากกระบวนการกลุ่ม และยังทำให้พฤติกรรมของเยาวชนเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งการใช้กระบวนการกลุ่มต้องทำพอประมาณ ไม่มากหรือน้อยเกินไปเพื่อรวมเยาวชนเข้ากันเป็นหมู่เป็นกลุ่ม ทำให้ทุกคนเดินเข้ามาเส้นทางเดียวกันปฏิบัติเช่นเดียวกัน

กระบวนการกลุ่มหรือทางทหารเรียกว่า “ระบบหมู่” ถูกนำไปใช้ในทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการฝึกทางทหารที่ในตอนแรก ฝึกเป็นหมู่เป็นกลุ่มใหญ่ยังไม่โดนแบ่ง การฝึกครูฝึกลงก็ลงเป็นกลุ่มเป็นพวก แต่วันที่ 2 ของการฝึกเริ่มแบ่งเป็นกลุ่มเริ่มจากแบ่งเยาวชนออกเป็น 2 กองร้อย จำนวนเท่า ๆ กัน แต่ละกองร้อยแบ่งเป็น 2 หมวดเท่า ๆ กัน แต่ละหมวด แบ่งเป็น 2 หมู่เท่า ๆ กัน รวมแล้วจะแบ่งเยาวชนออกเป็นกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 10-12 คน มีครูฝึกประจำหมู่ 1-2 นายซึ่งเยาวชนจะต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในระดับหมู่ของตนเองเมื่อแยกฝึกเป็นหมู่ และรับผิดชอบร่วมกันในระดับกองร้อย และท้ายที่สุดทุกคนต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันในระดับกองพันการฝึก จะแยกฝึกแต่ละกองร้อย แต่บางครั้งก็จะมีการฝึกร่วมกัน 2 กลุ่มเพื่อเปรียบเทียบกัน

กิจกรรมที่แสดงถึงกระบวนการกลุ่มอย่างเด่นชัดอีกกิจกรรมหนึ่ง นอกจากการฝึกเป็นหมู่แล้ว คือ การลงโทษในลักษณะกลุ่ม คือ ผิด 1 คนลงโทษทั้งหมด ทำทั้งรุ่น เพื่อสร้างทั้งกลุ่มให้มีระเบียบวินัยทั้งกลุ่มไม่ให้มีใครแอบทำผิดระเบียบแล้วโดนจับได้บ้างไม่ได้บ้างหรือไม่โดนทำโทษบ้างโดนทำโทษบ้าง คือถ้าใครผิดคนหนึ่งจะต้องรับผิดชอบร่วมกันทั้งกลุ่ม ต้องช่วยกัน ครูฝึกท่านหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “เราอยู่ด้วยกันใครทำผิดก็ต้องได้รับโทษแม้ว่าจะผิดเพียงคนเดียวเราก็ต้องรับโทษร่วมกันทั้งหมด เพราะว่าเราเป็นพวกเดียวกันเป็นรุ่นเดียวกันต้องเล่นกันเป็นหมู่ การทำโทษก็ทำเป็นส่วนรวมใครทำผิดก็ได้รับโทษทั้ง 80 คน เรียกว่าใช้หนี้ทั้งกลุ่ม” หากเยาวชนคนไหนไม่พอใจไม่เข้าใจก็ดึงออกมาก่อนให้ดู และครูฝึกก็สั่งคนที่เหลือให้ทำตามที่เราต้องการ เพื่อให้เยาวชนเห็นว่าคนอื่นทำได้ แต่ทำไมตนเองทำไม่ได้

นอกจากการฝึกและการลงโทษที่นำรูปแบบกระบวนการกลุ่มไปใช้แล้ว กิจกรรมที่สำคัญอีกกิจกรรมหนึ่งที่นำรูปแบบนี้ไปใช้คือ กิจกรรมจับเข้าคุยกัน โดยมีการจัดตั้งเยาวชนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ เล็ก ๆ กลุ่มยิ่งเล็กยิ่งดีเพื่อให้เยาวชนมีความกล้าที่จะพูดในปัญหาที่แท้จริงให้เพื่อนในกลุ่มเล็ก ๆ ที่ไว้ใจกันฟัง พูดคุยแลกเปลี่ยนกันโดยมีครูฝึกเป็นตัวกลาง

กลยุทธ์ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ในการฝึกอบรมนั้นนอกจากเยาวชนจะต้องทำกิจกรรมที่นึกถึงความสามัคคีในกลุ่มและส่วนรวมแล้ว เยาวชนจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองด้วย เพื่อที่ว่าเมื่อออกไปเผชิญกับสังคมภายนอกแล้ว เยาวชนจะไม่สามารถทำอะไรตามกลุ่ม หรือคล้อยตามคนส่วนใหญ่ได้เสมอไป ดังนั้น ในการสื่อสารกับเยาวชนครูฝึกจึงพยายามใช้กลยุทธ์ที่ทำให้เยาวชนรู้ว่า “ตนต้องเป็นที่พึ่งแห่งตน” ด้วยจึงจะอยู่รอด

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าในการฝึกอบรมจะมีการแยกเยาวชนออกเป็นหมู่ เป็นหมวด การฝึกส่วนใหญ่จะทำเป็นกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเล็กในลักษณะหมวด หรือกลุ่มใหญ่ในลักษณะกองพัน แต่ในขณะเดียวกันก็จะมีทำการ “ฝึกเดี่ยว” เกิดขึ้นด้วย ซึ่งจะนำมาใช้ในกรณีที่เยาวชนคนดังกล่าวยังไม่สามารถปรับตัวให้ฝึกร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ อันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น ระบบประสาทถูกสารเสพติดทำลายมากเกินกว่าผู้อื่น ทำให้การรับรู้การเรียนรู้เป็นไปได้ช้ากว่าคนอื่น หรือเยาวชนมีปัญหาทางด้านร่างกาย เช่น แขนหรือขาตามด้วยเหล็กเอาไว้ หรือในกรณีที่เยาวชนมีปัญหาทางด้านสภาพจิตใจอย่างมากจนไม่เปิดใจรับรู้สิ่งใด ๆ เป็นต้น ดังนั้นเมื่อทดลองนำเยาวชนไปฝึกเป็นกลุ่มแล้วทำให้กลุ่มเกิดการเสียกระบวนการฝึก ครูฝึกจะนำเยาวชนออกมา

ฝึกเดี่ยวก่อน จะให้เยาวชนคิดเองทำเองตัดสินใจเอง ให้เยาวชนเป็นตัวของตัวเองเท่านั้น ให้เอาตัวรอดให้ได้ ให้ผ่านจิตใจตัวเองได้ด้วยตัวเอง เรียกได้ว่าทำการฝึกเป็นรายบุคคลก่อนก่อนที่จะนำไปเข้าร่วมกับกลุ่มใหญ่ ต้องทำให้เยาวชนประสบสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวของตัวเองก่อน ซึ่งครูฝึกต้องพยายามทำคน ๆ เดียวให้เข้ากับกลุ่มให้ได้

เมื่อเยาวชนฝึกเดี่ยวได้ระดับที่จะเข้ากลุ่มได้แล้วครูฝึกจะให้เยาวชนเข้าฝึกกับกลุ่ม หากเยาวชนทำผิดอยู่จะมีการดึงออกมาคุยตัวต่อตัว เรียกออกมาเดี่ยว ๆ มาเตือน และพยายามทำความเข้าใจกับเยาวชนใหม่ ทำความเข้าใจไปเรื่อย ๆ เจาะเป็นรายบุคคล โดยใช้ทีมปฏิบัติการจิตวิทยาเข้าไป และเมื่อแก้ไขปรับความเข้าใจกันตรงนี้แล้ว หากเข้าไปทำผิดในกลุ่มหรือทำให้กระบวนการฝึกในกลุ่มเสียอีกก็จะมีการลงโทษในลักษณะเดียว ลงโทษคนเดียวเฉพาะราย จะไม่ทำโทษทั้งหมดตามสถานการณ์ปกติ เพราะถือว่าเยาวชนคนดังกล่าวทำผิดซ้ำแล้วซ้ำอีกสมควรที่จะให้ได้รับการเรียนรู้ว่า มิใช่ว่าตนทำผิดคนเดียวเพื่อนจะร่วมโดนทำโทษด้วยเสมอไป ตนเองต้องรับผิดชอบการกระทำของตนเองเพียงลำพังด้วย

กลยุทธ์การซื้อใจเด็ก

กลยุทธ์หนึ่งที่ครูฝึกใช้ในการสื่อสารเพื่อสร้างกำลังใจให้เยาวชนรวมถึงการสร้างเชื่อมั่นใจ ความเชื่อถือศรัทธาของเยาวชนให้มีต่อครูฝึกเพื่อหวังผลให้เยาวชนได้รับความอบอุ่นและเกิดความสนุกสนานมุ่งมั่นในการฝึก ซึ่งก็คือวิธีการซื้อใจเด็กนั่นเอง

วิธีการที่ครูฝึกจะซื้อใจเด็กได้นั้นเริ่มจากที่ครูฝึกมีการดูแลเยาวชนอย่างใกล้ชิด ทั้งในระหว่างการฝึกและการทำกิจกรรมอื่น ๆ รวมไปถึงการกิน การนอนด้วย กล่าวคือ ครูฝึกอยู่ประจำกับเยาวชนตลอด 24 ชั่วโมง ตลอดระยะเวลา 17 วันที่เยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมครูฝึกทุกคนก็อยู่ในค่ายฝึกอบรมตลอด (บ้านฟ้าใสและเขาชนไก่) ดูแลเหมือนเป็นพี่เป็นพ่อตลอดระยะเวลาการฝึกอบรม เรียกได้ว่าตื่นมาก็เห็นหน้าครู ตอนฝึกก็ฝึกกับครู กินข้าวครูก็คอยคูนั่งกินอยู่โต๊ะข้าง ๆ จะนอนครูก็เข้ามาตรวจมาสอบถามพูดคุยก่อนปิดประตูปิดไฟให้ทุกคนหลับแล้วจึงออกไป

ในระหว่างการฝึกครูฝึกจะอยู่เคียงคู่กับเยาวชนตลอด สัมผัสเยาวชนอยู่ตลอดเวลา เรียกว่าฝึกควบคู่กับเยาวชนก็ได้ดังครูฝึกท่านหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า

“เขาฝึกเขายืนเขาเหนื่อยถึงแม้ว่าเราจะไม่ฝึกเขาก็จะยืนตากแดดอยู่กับเขา หรือสิ่งไหนที่จะทำให้เขาประทับใจ คือเราต้องไปเคียงคู่กับเขาตลอดคือเขาทุกข์เราก็ทุกข์ด้วย หมายความว่าทุกข์คนละตำแหน่ง แต่เขาสุขเขาเข้าร่วมเราก็เข้าร่วมด้วย”

นอกจากการฝึกควบคุมและดูแลเยาวชนอย่างใกล้ชิดแล้ว การที่จะซื้อใจเยาวชนได้นั้น ครูฝึกยังต้องแสดงความจริงใจ มีความเป็นกันเอง และรักษาคำพูดเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจในตัวครูฝึกให้เกิดขึ้นกับเยาวชนด้วย ทำให้เยาวชนเห็นว่าครูฝึกเป็นที่พึ่งของพวกเขาได้ อย่างในเวลาที่ครูฝึกเห็นว่าเยาวชนเริ่มห่อเหี่ยวเริ่มเพี้ยนครูฝึกก็จะเข้าไปถาม เข้าไปพูดคุย หากเป็นในช่วงการฝึกที่เยาวชนโดนทำโทษหนักและเกิดอาการเป็นลมหรือล้มด้วยหมดแรงโดยมิได้เสแสร้ง ครูฝึกก็จะเข้าไปพยามช่วยเหลือโดยมิได้ถือตัวว่าเป็นครูทำหน้าที่เพียงแต่ฝึกเท่านั้นแต่อย่างใด ครูฝึกหลายท่านให้สัมภาษณ์ว่า

“วันหลังๆ หลังจากที่เราสั่งให้เค้าไว้ใจเราได้แล้วถามอะไรเค้าจะพูดเพราะเค้าสบายใจ กล้าพูด เค้าจะรู้สึกอบอุ่น อยู่กับเราแล้วเค้าจะอบอุ่น จนมีความกินใจไม่ว่าจะในเรื่องการกินการอยู่เราจะกินเหมือนเขา เราไม่ได้ถืออะไร กับข้าวก็เหมือนกันอะไรก็เหมือนกัน เพียงแต่ว่าในการกินเราต้องสร้างวินัยให้เขา”

“เห็นเขาเป็นเหมือนญาติ พี่น้อง ลูกหลานเรา เราอยากฝึกเขาให้มีความเข้มแข็งด้านร่างกายจิตใจ ความคิดต่อไปแล้วเขาจะได้ต่อต้านกับอะไรพวกนี้ ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับมันอีก ไม่ได้คิดกับเขาว่าเป็นศัตรู ไม่ได้คิดว่าเป็นเยาวชนแตกต่างจากเยาวชนอื่นๆทั่วไป เห็นเหมือนกันว่าเป็นนักเรียนน่าจะให้ความรู้ให้เยาวชนเล็ก เป็นคนดีของสังคมไม่ได้มองเขาในแง่ลบ”

“ตัวครูเองที่ดูแลใกล้ชิดก็เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความไว้วางใจ ที่ระบายนกันเวลาพูดคุยกันดูแลสารทุกข์สุขดิบให้กัน แก้ไขปัญหาให้แกก็มีส่วนหนึ่ง สำหรับตัวผมเองก็พยายามทำความเข้าใจให้แกรู้ เป็นขั้นเป็นตอนไปว่าที่ต้องฝึกตรงนี้นั้นมันเป็นอย่างไร เราก็ทำความอบอุ่นให้แกตลอด ทำให้แกมีความมั่นใจและก็ในที่สุดแกก็เปิดเผยใจออกมาด้วยความจริง”

“จับจุดเด่นของแต่ละคนไม่ได้เอามาประนามหรือให้เขาอายอะไร แต่มาสอบถามมาให้เขาร้องรำทำเพลง มาเป็นตัวตลกบ้างผลัดสับเปลี่ยนกันไปมาชมเขาแล้วก็เอามาให้คุยกับบรรดาเพื่อนฝูงให้คุยกับครูให้เขามีการโต้ตอบกับครู ให้เขารู้ว่าฝึกเป็นฝึกในยามพักผ่อนเป็นเล่น มาพูดคุยได้แบบพี่แบบน้องเหมือนครู เราไม่ใช่ศัตรูกัน แล้วเยาวชนจะประทับใจ”

โดยสรุปวิธีการที่ครูฝึกใช้ซื้อใจเยาวชนเริ่มจากการสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นโดยเข้าไปสร้างความสัมพันธ์ ใช้การแสดงความจริงใจกับเยาวชนก่อน ให้เยาวชนเห็นว่าครูจริงใจกับพวกเขาเพียงใด ซึ่งครูฝึกต้องทำด้วยความเต็มใจไม่เสแสร้ง ทำแบบพี่แบบน้อง ต้องเต็มใจเต็มใจทุ่มเท ทำ

ด้วยใจรักเยาวชน เพราะเยาวชนกลุ่มนี้ค่อนข้างที่จะหวาดระแวงและไม่ไว้วางใจใครง่าย ๆ มักคิดว่าความจริงใจเป็นสิ่งที่หายากจากกลุ่มคนอื่น ๆ ที่มีไซ้เพื่อนกลุ่มของตน ดังนั้นครูฝึกจึงใช้วิธีการรักษาคำพูดผสมผสานเข้าไปกับการสร้างความเป็นกันเองตามสถานการณ์ที่เหมาะสม หลังจากการฝึกก็จะไม่เอาเรื่องเก่าที่เราฝึกมาพูด ถึงเวลาเข้าบทร้องเพลงเล่นกิจกรรม ครูฝึกก็เข้าไปร่วมกิจกรรมตรงนี้ ให้กลมกลืนกันไปกับเยาวชน รวมถึงแสดงพฤติกรรมให้เยาวชนเห็นอย่างชัดเจนว่าครูฝึกมิได้เอาเปรียบพวกเขาแต่อย่างใด ฝึกอยู่กลางแดด กลางฝนก็อยู่เหมือนกัน อาหารก็กินเหมือนกันทุกอย่างเท่าเทียมกันตามฐานะครูกับศิษย์ และยังแสดงการให้เกียรติเยาวชนโดยการรักษาคำพูดอีกด้วย เรียกว่า “ทำด้วยความจริงใจ ไม่ใช่มีแต่พระเดชอย่างเดียวต้องมีพระคุณควบคู่ไปด้วย” ซึ่งครูฝึกทุกท่านให้ข้อมูลในเรื่องวิธีการสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

“สร้างควมศรัทธาอันดับแรก ผู้เข้ารับการฝึกยังไม่เคยสัมผัสด้วยวาจาและอยู่กับเรามาอันดับแรกต้องสร้างควมศรัทธาความเป็นครู ให้เด่นชัด 1. การแต่งตัว 2. การวางลักษณะท่าทาง 3. การใช้คำพูดและสายตาความเป็นครู คือสยบให้เขาเป็นลูกศิษย์”

“ควมมีระเบียบวินัยของครูเองคือสิ่งที่เร้าควมเชื่อถือ”

“ควมไม่ติดใจ การดูแลสารทุกข์สุกดิบ ทำควมอบอุ่นให้ตลอดจะทำให้แกมควมมั่นใจในตัวครูมากขึ้น”

“การที่เราอยู่ใกล้แกไม่เคยห่าง เวลาฝึกหรือให้กำลังใจทำโดยแฝงไว้ด้วยคุณธรรมและเมตตา ทำให้เยาวชนกล้าเข้ามาหาเราแล้วพูดคุย บอกกล่าวอะไรที่เขาไม่เคยบอกใครกับเราได้”

“ต้องให้เขาเชื่อมั่น ว่าเราเป็นครูเขาได้ แล้วเขาจะเปิดใจกับเราชนิดที่ว่าไม่เคยเปิดใจแบบนี้กับใคร”

กลยุทธ์จะบิบบก็ตายจะคลายก็รอด

จากการลงภาคสนามและการสังเกตพบว่า ในการฝึกอบรมนี้สามารถกล่าวได้ว่า เยาวชนผู้เข้ารับการฝึกจะเป็นอย่างไรในช่วงที่อยู่ในการฝึกอบรม โดยหลักแล้วขึ้นอยู่กับครูฝึกที่จะนำพาหรือแนะแนวทาง สั่งสอนให้เยาวชนได้รับอะไร และเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรอย่างไร เรียกได้ว่าเยาวชนเป็นเหมือน “ลูกไก่ในกำมือ” ของทหารชุดฝึกที่ “จะบิบบก็ตายจะคลายก็รอด”

อาจกล่าวได้ว่ากลยุทธ์จะบิบบก็ตายจะคลายก็รอดก็คือแนวทางที่ใช้เพื่อ “ผ่อนคลาย” ทั้งในเรื่องกฎระเบียบ และ “มีความยืดหยุ่น” ในเรื่องการฝึก โดยมีการปรับระดับการฝึก หรือทำการ

ปรับเปลี่ยนแผนตารางฝึก ตามสภาพการณ์และสมรรถภาพของเยาวชนผู้เข้ารับการฝึกแต่ละรุ่นหรือแต่ละวัน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีการผ่อนคลายความเครียด หรือความกดดันในจิตใจ รวมถึงการให้พักตามช่วงเวลา เป็นระยะ ๆ และช่วยให้สภาพร่างกายของเยาวชนได้พักเพื่อสะสมแรงในการฝึกต่อไปได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังทำให้เยาวชนมีโอกาสเปลี่ยนอิริยาบถอีกด้วย ในช่วงการพักนี้ครูฝึกก็จะมีการเล่นหยอกล้อกับเยาวชนเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อให้เยาวชนรู้สึกว่าการตอนนี้เริ่มคลาย หรือค่อยๆคลายความเข้มข้น ความจริงจังในการฝึกลงแล้ว อาจจะมีการเล่นเกมบ้างตามแต่เวลาจะเอื้ออำนวย แต่เมื่อหมดเวลาในการผ่อนคลายก็ต้องกลับเข้ามารับการฝึกอย่างเต็มที่ จริงจังเหมือนเดิม ซึ่งการผ่อนคลายตรงนี้ ทหารชุดฝึกจะมีการวางตัวบุคคลไว้ว่าใครจะเป็นคนบีบ ใครจะเป็นคนคลาย คนแก่ เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างเป็นระบบ

“เราวางแผนในการฝึกแต่ละช่วงไว้ก็จริง แต่เมื่อนำมาฝึกแล้วเห็นว่าส่วนไหนไม่เหมาะสมก็ตัดทิ้ง โดยเราจะพิจารณาตัดทำทางต่างๆที่ไม่เหมาะสมออกไป หรือทำทางที่คิดว่าเขาทำไม่ได้ไม่ไหว”

“เวลาฝึกเด็กและเขาทำผิดทำไม่ได้ก็ไม่ใช่ที่เราต้องลงโทษเขาเสมอไป เราจะวิเคราะห์ก่อนว่าทำผิดจริงไหม พยายามแล้วหรือยัง ถ้าเห็นว่าเขาพยายามแล้วแต่มันเหลือปากว่าแรงจริงๆก็จะทำเป็นมองผ่านไปไม่เห็นที่เขาทำผิด เราผ่อนคลายกฎได้ในกรณีแบบนี้”

“อย่างในการฝึกโดยปกติเราจะฝึกหนักไปเบา แต่ถ้าเราเห็นเขาเบาแล้วยังกลับพฤติกรรมเก่าเราก็ให้หนักอีกทั้งคำพูดและการกระทำด้วย”

“เวลาฝึกผมจะเอาแบบให้หลุดโลกไปเลย ถ้าอ้วกแตกก็ให้อ้วกในแถวกันไป พอเลิกแล้วผมจะเอามารวมกัน จับจุดเด่นของแต่ละคนไม่ได้เอามาประนามหรือให้เขาอายอะไร แต่มาสอบถามมาให้เขาร้องรำทำเพลง มาเป็นตัวตลกบ้างผลัดสับเปลี่ยนกันไปมาชมเขาแล้วก็เอามาให้คุยกับบรรดาเพื่อนฝูงให้คุยกับครูให้เขามีการโต้ตอบกับครู ให้เขารู้ว่าฝึกเป็นฝึกในยามพักผ่อนเป็นเล่น มาพูดคุยได้แบบพี่แบบน้องเหมือนครู เราไม่ใช่ศัตรูกัน แล้วเด็กจะประทับใจ พอถึงใกล้ทำการฝึกเขาจะรู้เลยเขาจะทิ้งคราบหัวเราะของเขาทันที จาก 10 นาทีได้ต้นไม้หัวเราะจนน้ำตาไหลเลย พอเหลืออีก 1 นาที ทวนคำบอก 1 นาทีเท่านั้นเขาจะถอดหน้าทันทีเลยครูก็ต้องถอดหน้าทันที”

กลยุทธ์การสร้างSPY

เป็นเทคนิคในการวิเคราะห์เยาวชนของครูฝึก ที่นอกจากจะใช้การสังเกตด้วยตนเองแล้วยังใช้วิธีการสร้าง SPY หรือ สายลับที่เป็นเยาวชนในรุ่นนั้น ๆ หรือ สายลับที่เป็นครูฝึกจากหมวดอื่นให้ช่วยสังเกตพฤติกรรมของเยาวชนในหมวดของตน โดยให้จับตามองเยาวชนที่มีลักษณะพิเศษหรือลักษณะเด่น เช่น เป็น “ขาใหญ่” “ขาโจ๋” จากสถานพินิจมาก่อน หรือเยาวชนที่มีคดียี่ห่นักกว่าเยาวชนทั่วไป เช่น มีคดีฆ่าผู้อื่นพ่วงมากับคดียาเสพติด หรือเยาวชนที่มีภูมิหลังไม่ค่อยน่าไว้วางใจ เช่น อาศัยอยู่ในชุมชนย่านที่เป็นแหล่งผลิตยาเสพติด หรือเยาวชนที่ถูกพ่อแม่ทำร้ายมาเป็นต้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เยาวชนเหล่านั้นก่อความวุ่นวายหรือปลุกกระดมทำให้การฝึกอบรมเสียระบบ

กล่าวได้ว่า กลยุทธ์นี้เป็นระบบ Informer ในการปฏิรูปความคิด (Thought Reform) เพื่อไม่ให้ไว้วางใจซึ่งกันและกัน เกิดการระแวงซึ่งกันและกัน ทำให้ทุกคนอยู่ภายใต้การควบคุมของทางการได้ง่าย

โดยการคัดเลือกสายลับที่เป็นเยาวชนในรุ่นนั้น ๆ ครูฝึกจะพิจารณาจากคุณสมบัติและความประพฤติของเยาวชน โดยศึกษาข้อมูล ประวัติส่วนตัวที่ได้มาจากศาลและสถานพินิจ และจากการสอบถามพฤติกรรมของเยาวชนในระหว่างที่อยู่ในสถานพินิจจากเจ้าหน้าที่สถานพินิจ รวมถึงจากการสังเกตพฤติกรรมในช่วงที่เยาวชนอยู่ในระหว่างการฝึกอบรมด้วย ว่ามีศักยภาพพอที่จะช่วยในการจับตามองเพื่อน ๆ ได้โดยไม่เป็นที่สังเกตของเพื่อน และมีความซื่อสัตย์และเต็มใจที่จะช่วยสังเกตการณ์หรือไม่

“เราจะเฟ่งเลี้ยงและวิเคราะห์เป็นพิเศษสำหรับเยาวชนที่มีความโดดเด่น น่าจับตามองว่าอาจก่อให้เกิดจุดผกผันหรือทำอะไรก็ได้แต่ที่อาจจะทำให้เสียกระบวนการได้ อย่างพวกสักเยอะทั้งตัวลามไปทั้งหัว หรือสักแปลกๆ ในรุ่นๆอย่างนี้ ในระหว่างการฝึกก็จะวิเคราะห์ไปด้วย ดูอาการเขาตลอด อาจจะดูเอง ครูคนอื่นมาบอกหรือว่าเราวางสายไว้เป็นหูเป็นตาแทน”

“มีอยู่รุ่นหนึ่งเราสืบสภาพได้ว่าหลังจากที่เราสร้าง Spy ได้ เรามีอยู่รุ่นหนึ่งฝึกค่อนข้างง่าย เราสร้าง Spy ได้ตั้งแต่วันแรกอยู่กลุ่มหนึ่ง 2-3 คน เราส่ง Spy ซึ่งเป็นเด็กในนั้นด้วยตนเองแต่เป็นเด็กที่ดีมาอยู่แล้วเรารู้ประวัติเขามาแล้ว เราเรียกมาจนเป็น Spy เราได้เราคุยทำความเข้าใจกันได้ เราส่งไปอยู่ในกลุ่ม รุ่นที่ 2 จะมีเด็กหนีถึง 11 คน เรารู้ด้วยว่าคืนวันที่ 2 เขาจะหนี บ่ายวันนั้นเราใช้วิธีละลายพฤติกรรมอย่างหนักเลย ทำให้เขามีความหลายๆอย่าง (ทำให้เขามีความหลายๆอย่าง หมายถึง ทำให้เยาวชนเกิดความรู้สึกกลัว ขยาด เข็ดหลาบ ไม่กล้าคิดหนี, ผู้วิจัย) แล้วเขาไม่หนี”

กลยุทธ์ช่วงเวลาปลดปล่อย

การฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูเยาวชนผู้ติดยาเสพติดนี้มิได้มีเพียงแค่ว่า การฝึกทางทหาร หรือการฟังบรรยายเพียงเท่านั้น ยังมีช่วงเวลาที่ทำให้เยาวชนได้ปลดปล่อยอารมณ์ ได้ทำกิจกรรมที่สนุกสนานด้วย เรียกว่าเป็นช่วง “นันทนาการ” โดยส่วนใหญ่จะจัดกิจกรรมนันทนาการไว้ในช่วงกลางคืนก่อนนอนให้เวลากิจกรรมนี้ประมาณ 2 ชั่วโมง กิจกรรมที่เกิดขึ้นมีหลายลักษณะ เช่น การเปิดวิดีโอให้ดู การให้เยาวชนร้องเพลงโดยมีคอมพิวเตอร์คาราโอเกะคอยบอกเนื้อเพลงและมีจังหวะให้ มีการเล่นเกมสอนให้ท่อง “คำมั่นสัญญา” เป็นต้น โดยการจะทำกิจกรรมใดในช่วงนี้นั้นครูฝึกจะเปิดโอกาสให้เยาวชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ร่วมคิดตัดสินใจ เพื่อฝึกเยาวชนให้กล้าแสดงความคิดเห็น ให้เริ่มได้มีการตัดสินใจด้วยตัวเองหรือเชื่อฟังในการตัดสินใจของกลุ่มของสังคม ให้รู้จักยอมรับการเปิดใจ

ในช่วงการเข้าสู่เหตุการณ์ภาคสนามช่วงนันทนาการครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยได้เห็น ว่า นอกจากการทำกิจกรรมร้องเพลงแล้ว ครูฝึกยังมีความใส่ใจในตัวเยาวชนเป็นอย่างมากด้วย ยกตัวอย่างเช่น ในการสังเกตการณ์วันดังกล่าวครูฝึกมีการสร้างความประหลาดใจให้กับเยาวชน 2 คนที่มีวันคล้ายวันเกิดตรงกับวันดังกล่าวและ 3 วันถัดไป โดยทำการสร้างฉากว่ามีครูฝึกท่านหนึ่งเข้ามาขออนุญาตขจัดจังหวะในขณะของเด็กและครูฝึกกำลังร้องเพลงร่วมกัน และบอกว่ามีจดหมายด่วนมาจากกรุงเทพฯถึงเยาวชน 2 คน (เจ้าของวันเกิด) จากนั้นครูฝึกที่ทำหน้าที่รับผิดชอบช่วงนันทนาการนั้นก็ได้ออกมาหาเยาวชนทั้ง 2 ออกมาหน้าห้อง โดยเยาวชนทั้งหมดที่อยู่ในห้องอบรมไม่รู้เรื่องด้วยว่าเพื่อนถูกเรียกออกมาทำไมและจดหมายเป็นของใคร จากใคร แต่เมื่อเยาวชนทั้ง 2 อ่านข้อความในจดหมายนั้นก็รู้ว่าครูฝึกจัดงานวันเกิดให้ ทั้งห้องทั้งครูและเยาวชนก็ร่วมร้องเพลงอวยพรวันเกิดและครูฝึกก็นำขนมป๊อปถึงใหญ่มามอบเป็นของขวัญให้เยาวชนทั้ง 2 และเยาวชนก็ได้นำขนมแจกให้เพื่อนและครูทุกคนรับประทานด้วยความตื่นเต้นใจ

นอกเหนือจากกิจกรรมบันเทิงข้างต้นแล้ว ช่วงเวลาของการปลดปล่อย อีกรูปแบบหนึ่งคือการให้เด็กออกกำลังกายในช่วงเช้าและช่วงเย็นก่อนรับประทานอาหาร ซึ่งนอกจากเป็นการเสริมสร้างสมรรถภาพของร่างกายแล้ว ยังเป็นการสร้างนิสัยการออกกำลังกายให้กับเยาวชนด้วย โดยในช่วงออกกำลังกายนั้นครูก็จะสอดแทรกการเล่าเรื่องเข้าไปบ้าง กล่าวหยอกล้อกับเด็กบางคนบ้าง ทั้งส่วนรวมบ้าง บางครั้งก็ให้เด็กที่เป็นที่รัก เป็น “ตัวขา” ของเพื่อน ๆ ออกมาแสดงท่าทางตลก ๆ ให้เพื่อนดู ซึ่งทำให้เด็กได้รับความสนุกสนานและเรียกเสียงหัวเราะได้มาก

จากการสัมภาษณ์เยาวชนถึงความคิดเห็นต่อการออกกำลังกาย พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ชอบกิจกรรมนี้เนื่องจากเป็นช่วงที่เป็นเหมือนการผ่อนคลาย เวลาในการทำกิจกรรมเป็นช่วงเช้าตรู่และเย็นซึ่งเป็นช่วงเวลาที่อากาศไม่ร้อน ไม่มีแดด ทำท่างในการออกกำลังกายเป็นท่าง่าย ๆ เป็นท่าบริหารร่างกายทั่วไป แต่ต้องทำในลักษณะที่เข้มข้นเหมือนทหาร แต่กิจกรรมการวิ่งเป็นสิ่งที่เยาวชนหลายคนไม่ชอบและอยากให้ตัดออกจากการออกกำลังกายเพราะทำให้เหนื่อยเกินไป

แผนภูมิที่ 1

กลยุทธ์การสื่อสารในการฝึกอบรม

ผลการวิจัยส่วนที่ 2 : จิตวิทยาการสื่อสารในกระบวนการสื่อสารที่ทหารใช้ในการฝึกอบรบเพื่อฟื้นฟูเยาวชนผู้ติดยาเสพติดในโครงการฝึกอบรบ บำบัดฟื้นฟู “เดือนเพ็ญพัฒนาเยาวชน”

จากผลการวิจัยพบว่า ทหารชุดฝึกได้นำหลักปฏิบัติการจิตวิทยาทางทหารมาใช้ในการสื่อสารเพื่อให้ฝึกอบรบเยาวชนผู้เข้ารับการฝึกให้เกิดการปรับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด คือให้ขยายด กลัว เข็ดหลาบ และเล็งเห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อสภาพร่างกายจิตใจของเยาวชนเอง ตลอดจนการบ่อนทำลายของยาเสพติดที่ส่งผลให้เกิดความเสียหายในระดับครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบกระบวนการสื่อสารที่ทหารใช้ในการฝึกอบรบโครงการฝึกอบรบ บำบัดฟื้นฟูเยาวชนผู้ติดยาเสพติดเนื่องจากปัญหาเสพติด “เดือนเพ็ญพัฒนาเยาวชน” ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องรูปแบบกระบวนการสื่อสาร SMCR ของ เดวิด เค เบอร์โร (David K. Berlo) ซึ่งประกอบด้วย ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ได้ผลการวิจัยดังนี้

ผู้ส่งสาร (Sender)

จากการวิจัยภาคสนาม พบว่า ผู้ส่งสาร คือ ทหารชุดฝึกมีอิทธิพลต่อการประพฤติปฏิบัติและการเกิดข้อคิดในการดำรงชีวิต ตลอดจนการเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของเยาวชนผู้เข้ารับการฝึกอบรบเป็นอย่างมาก อันเนื่องมาจากเยาวชนเกิดความเชื่อถือ ศรัทธา ไว้วางใจ เชื่อมั่น ชื่นชมในตัวครูฝึกจึงทำให้เยาวชนเชื่อฟังและยอมเปิดเผยตัวตนที่แท้จริงของตนออกมาทำให้ครูฝึกสามารถก่อร่างสร้างความคิดใหม่ ๆ ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมในแง่มุมบวกให้กับเยาวชนได้ง่ายขึ้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทหารชุดฝึกสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วนหลัก ๆ คือ การอำพรางความรู้สึกของครูฝึก กลวิธีในการเตรียมการก่อนการฝึก และคุณลักษณะพื้นฐานในการฝึก

1. การอำพรางความรู้สึกของครูฝึก

ถึงแม้ว่าภาพของครูฝึกที่ดูภายนอกจะเห็นว่า มีความเข้มแข็ง อดทน ดุดัน แต่ภายในจิตใจของครูฝึกแล้ว ก็ยังมีความอ่อนโยนในอีกด้านหนึ่ง ที่เกิดขึ้นกับเยาวชนที่มาเข้ารับการฝึก เพราะในการฝึกอบรมครั้งนี้ ต่างจากการฝึกที่ครูทหารเคยฝึกมา ที่เคยฝึกเยาวชนที่เป็นนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งไม่ใช่เยาวชนที่มีลักษณะพิเศษเหมือนกับเยาวชนที่มาจากสถานพินิจนี้ ทหารชุดฝึกไม่เคยต้องมาดูแลเยาวชนลักษณะเช่นนี้มาก่อน เมื่อมาทำการฝึก สิ่งที่ครูฝึกรู้สึกคือ สะท้อนใจ สงสารเยาวชน ที่ต้องถูกกดดันให้ฝึกอย่างหนัก เพื่อให้เกิดระเบียบวินัย ซึ่งในการฝึกบางครั้งมีการฝึกหนักมาก จนครูฝึกเองรู้สึกสงสารและเห็นใจ ว่าเยาวชนไม่เคยต้องได้รับการฝึกเช่นนี้มาก่อน เคยอยู่อย่างสบายทั้งในครอบครัวสังคมเดิม และในสถานพินิจภายหลังการจับกุม ครูฝึกได้กล่าว

“ตัวครู รู้สึกสะท้อนใจอยากเข้าไปอุ้มพุงช่วยเหลือทุกครั้งที่ตั้งทำโทษ หมอบ กิ่งหรือเห็นเด็กเป็นลม เป็นแผล หมดสติ แต่เข้าไปช่วยไม่ได้”

“ในใจของคนเป็นครูเนี่ยสงสารเขาอยู่ในใจ ไม่แสดงออกให้เขาเห็น บางครั้งเราก็อาจจะสะอื้นแต่เราต้องหันหลัง”

ครูฝึกได้มาใช้ชีวิตกับเหล่าเยาวชนนี้เป็นระยะเวลาถึง 17 วัน 17 คืน อยู่ด้วยกันตลอด เรียกได้ว่าตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งทำให้เกิดความผูกพัน ความเอ็นดู และรู้สึกรักเยาวชนเป็นเหมือนลูกเหมือนหลาน อยากจะเข้าไปช่วยเหลือ อยากเข้าไปอุ้มเมื่อเยาวชนเป็นลม พุงช่วยเหลือแต่ก็ไม่สามารถทำได้เพราะจะทำให้การฝึกเสียระเบียบ ครูฝึกไม่สามารถแสดงความรู้สึกที่แท้จริงออกมาให้เยาวชนเห็นได้ ว่ามีความเห็นใจมากเพียงใด แต่สิ่งที่ครูฝึกสามารถแสดงออกมาได้คือ กำลังใจที่สร้างให้เกิดขึ้นแก่ตัวเยาวชน เพื่อให้เยาวชนได้รู้ว่า ครูฝึกมีความตั้งใจที่จะช่วยเหลือ ต้องการแก้ไขให้เยาวชนกลับตัวเป็นคนดีของสังคมต่อไปในภายภาคหน้า

ถึงแม้ว่าคนภายนอกจะมองว่าการฝึกของทหารมีความดุดัน โหดเหี้ยมแต่ในการปฏิบัติ การฝึกอบรมในลักษณะดังกล่าวกับเยาวชนก็เพื่อให้การฝึกอบรมประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ถึงแม้ว่าครูฝึกจะรู้สึกว่า “ต้องสวมหัวโขน สวมหน้ากาก ซ่อนท่าทีที่แท้จริงเอาไว้ก็ตาม”

2. กลวิธีในการเตรียมการก่อนการฝึก

1) ผ่านการคัดเลือกมา

สำหรับทางด้านครูฝึกเอง ก่อนที่จะมารวมเป็นทหารชุดฝึกนี้จะต้องผ่านการคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมในการมาเป็นครูฝึกเช่นกัน โดยมีการคัดเลือกครูที่มีประสบการณ์ที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป แต่มีคุณลักษณะที่ตรงกับเป้าหมายที่จะอบรมเยาวชนจากสถานพินิจให้ออกมาเป็นคนดีในสังคมได้ และได้ผ่านการฝึกฝนมาหลายหลักสูตร สามารถปรับเปลี่ยนสถานการณ์การฝึกได้ และเป็นผู้มีความรู้ อยากรู้ตาม ก่อนการเข้าฝึก มีการศึกษาข้อมูลมาก่อนทั้งเรื่องยาเสพติด และลักษณะนิสัย พฤติกรรม ตลอดจนความคิด สภาพครอบครัว สังคมแวดล้อมของเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจ

นอกจากนั้นชุดครูฝึกยังได้รับการอบรมจากวิทยากรที่มีความรู้ อย่างเช่น ทางด้านเกี่ยวกับยาเสพติด โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานกฤษฎมนตรี (ปปส.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (สยช.) เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกเยาวชนกลุ่มนี้ เพื่อให้มีเป้าหมายของการฝึกเดียวกัน

2) รู้เขารู้เรา

วิธีที่ทหารนำมาใช้ในการฝึกเยาวชนจากสถานพินิจนี้ ทหารจะใช้วิธีที่เรียกว่า รู้เขารู้เรา คือ มีการเตรียมการวิเคราะห์เยาวชนมาก่อน โดยก่อนที่ทหารจะทำการฝึกเยาวชน ทหารได้ศึกษาทั้งตัวเยาวชน ในเรื่องภูมิหลังหรือพื้นฐานเดิมของเยาวชน โดยการเข้าตรวจพื้นที่สถานพินิจ ในการตรวจสถานพินิจนี้ เพื่อให้รู้สภาพความเป็นอยู่ของเยาวชนและจะทำให้ทราบว่าเยาวชนมีสภาพจิตใจเป็นอย่างไรเมื่อตอนอยู่สถานพินิจ ให้เห็นสังคมในสถานพินิจ ดูลักษณะของเยาวชนที่พักอยู่ และดูว่านิสัยของเยาวชนเป็นอย่างไร ถือว่าเป็นการศึกษาภูมิหลังของเยาวชน เพื่อเข้าใจกลุ่มเป้าหมายที่เราจะทำการฝึก ว่าเคยได้รับการฝึกฝนอะไรมาบ้าง มีความพร้อมมากน้อยแค่ไหน ในการฝึกรูปแบบทหาร และสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในวางแผนการฝึกให้เหมาะสมว่า ควรจะมีระดับของการฝึกมากน้อยอย่างไร เพื่อให้การฝึกเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

พ.อ.สุระพล อยู่ดี หัวหน้าชุดฝึกได้กล่าวว่า “เราพาครูฝึกในทีมบางส่วนไปทำการตรวจพื้นที่ในสถานพินิจด้วย ให้ไปเห็นสังคมของสถานพินิจ ดูสถานที่ ดูลักษณะของเด็ก แต่จุดหลักๆ

คือเราไปดูลักษณะนิสัยของเด็กว่าอยู่ในสถานพินิจมีนิสัยยังไง ดูทางด้านจิตใจและสังคม เราไปเฝ้าดู ไปดูโดยที่ไม่บอกก่อน เรามีผู้ใหญ่ของสถานพินิจ คอยเปิดทางให้ขับรถไปถึงหน้าสถานพินิจ อย่างเช่น บ้านกรุณา ขับถึงหน้าบ้านผมโทรบอกแก แกโทรบอกผู้ควบคุมบ้าน เดียวนั้นเลยให้เปิดให้ทีมผมเข้าไปดูเลย เราได้เห็นข้อมูลดิบ ๆ ข้อมูลแท้ ๆ เลย”

3) วางแผนจากประสบการณ์

ในช่วงก่อนและระหว่างการฝึกนั้น ครูฝึกมีการทบทวนรูปแบบการฝึกกันอยู่ตลอดเวลา โดยทั้งชุดครูฝึกจะต้องประชุมร่วมกันในแต่ละวันเพื่อวางแผนให้การฝึกเป็นไปตามแผนหลักที่ได้กำหนดเอาไว้ แต่อย่างไรก็ตาม ก็สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการฝึกไปได้โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และความพร้อมของผู้รับการฝึกเองด้วย ในแต่ละวัน ครูฝึกสามารถรับข้อมูลแล้วเอาไปหมุนเวียนโดยนำข้อมูลไปตีโจทย์ให้แตกออกมาว่าต้องทำอย่างไรกับเยาวชนจึงจะทำให้การฝึกเกิดผลสำเร็จได้ โดยทำความเข้าใจเพื่อจะมาประยุกต์ใช้ร่วมกับประสบการณ์เดิมที่ผ่านมา .

นอกจากนี้จะมีการวิเคราะห์ตัวเยาวชนในภาพรวม จะมีเจาะจงเฉพาะเยาวชนบางคนที่มีปัญหา เช่น เยาวชนที่ไม่ยอมรับการฝึก ต้องการจะออกจากกรฝึก ในการวิเคราะห์พฤติกรรมภาพรวมของกลุ่มเยาวชนจะมีกลุ่มครูฝึกไปศึกษาแล้วกลับมากระจายข่าวให้ทั้งชุดฝึกเพื่อจัดเตรียมแผนการฝึกที่เหมาะสม

“เมื่อรู้ว่าจะมาฝึกก็มีการเตรียมการในเรื่องของกำลังพลชุดครูฝึกและเรื่องของหลักฐานในการฝึกเรื่องตารางสอนและกวีวิชาการที่จะมาฝึก ครูก็มีการทบทวนกันในเรื่องต้นให้รู้แนวทางว่าเราจะเอากันขนาดไหน ครูฝึกแต่ละตัวยังงั้นให้มันเป็นทีม คือวางแผนทบทวนกันทั้งทีมคือเรามีความรู้ อะไรก็มาแลกเปลี่ยนกัน”

“ก็ได้มีการฝึกวิชาครูในเนื้อหาหรือเนื้อเรื่องที่เราจะเอามาทำการฝึกเด็กเยาวชนนี้มาก่อน เช่น ทบทวนท่าที่เราจะมาฝึกต่าง ๆ เราก็มีการทบทวนครู หรือวิชาเนื้อหาที่เราจะมาใช้สอนนี้เราก็มีการฝึกกันมาก่อน คือเตรียมการของแต่ละบุคคลที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ที่รับผิดชอบในเนื้อหาเนื้อเรื่องต่างๆโดยทบทวนเป็นส่วนรวมแต่ใครได้รับผิดชอบในวิชาไหนก็จะขึ้นไปสอนและให้เพื่อนซึ่งเป็นทหารที่ได้รับคัดเลือกมาอยู่ในทีมฝึกสมมุติบทบาทเป็นผู้เข้ารับการฝึก”

“ก่อนเราจะมาฝึกเด็ก ครูฝึกทุกคนที่ได้คัดมาต้องมีการฝึกทบทวนเพื่อเตรียมความพร้อมให้ครูฝึกก่อน โดยฝึกวิชาทหารทั้งหมด ตั้งแต่ฝึกบุคคลท่ามือเปล่า อาวุธ เข้าห้องเรียน อบรมมี

วิทยาการที่มีความรู้ คือเตรียมตัวครูแต่ละคนพอตอนเช้าก็มาทำงานตามปกติรวม ชี้แจง เข้าห้องเรียนหรือว่าฝึก มี ตารางออกมาฝึก ตารางวันนี้ฝึกตอนเช้าถึงตอนเที่ยง ฝึกกลางสนาม ออกมาพูดหรือว่ามาฝึกวิชาทหารบุคคลทำมือเปล่าอาวุธ เสร็จแล้วตอนบ่ายจะเข้าห้องเรียนอบรมเกี่ยวกับยาเสพติด เสร็จแล้วตอนเย็นก็มีการออกกำลังกาย สุขภาพต้องดีด้วย”

3. คุณลักษณะพื้นฐานในการฝึก

คุณลักษณะพื้นฐานในการฝึกที่ครูฝึกต้องคำนึงถึงมีหลักร่วมกัน 4 ข้อ คือ “ เด็ดขาด รุนแรง หนักแน่น และไม่แน่นอน” นั้นหมายถึง การฝึกหนัก มีความเด็ดขาด ยึดคำสั่งการเป็นหลัก เน้นการฝึกที่เข้มข้น ไม่เหาะเหยเอาจริงเอาจังในการฝึก แต่สามารถปรับเปลี่ยนได้ทุกสถานการณ์ ซึ่งถือเป็นหลักในการฝึกที่จะสร้างให้เยาวชนที่เข้ารับการฝึกได้รับการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับความสามารถของเยาวชนแต่ละรุ่นไป เพราะครูฝึกจะต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการฝึกไปให้เข้ากับสภาพของเยาวชนว่ามีขีดจำกัดในการฝึกมากน้อยเพียงใด

1) ความเด็ดขาด

ความเด็ดขาดถือเป็นหลักการพื้นฐานในการปฏิบัติกิจกรรมทางทหารทุกกิจกรรมอยู่แล้ว การฝึกก็เช่นเดียวกัน ครูฝึกต้องยึดถือหลักการนี้และนำมาตั้งเป็นกฎในการฝึกกับเยาวชนถึงแม้ว่าเยาวชนเหล่านี้จะไม่ได้เป็นทหารก็ตาม แต่ตลอดระยะเวลาการฝึกเยาวชนจะได้รับชุดการฝึกที่เป็นชุดทหารคนละ 1 ชุดเพื่อนำมาใช้ในช่วงเวลาที่มีการฝึกกับครูทหารทุกครั้ง ซึ่งการให้เยาวชนใส่ชุดฝึกแบบทหารนั้นนอกจากจะช่วยป้องกันการได้รับบาดเจ็บในระดับหนึ่งแล้วเนื่องจากผ้ามีความหนา ค่อนข้างมาก อีกทั้งยังทำให้เยาวชนเกิดความรู้สึกเหมือนกับว่าเป็นผู้รับการฝึกในระบบทหารอย่างแท้จริง และมีความพร้อม มีการเตรียมตัวเตรียมใจที่จะอดทนต่อการฝึกของทหารได้ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้ครูฝึกกล้าที่จะทำการฝึกในลักษณะที่เด็ดขาดได้มากขึ้นเพราะเกิดความรู้สึกว่าเยาวชนก็เปรียบเสมือนนักศึกษาวิชาทหารกลุ่มหนึ่งที่มาเข้ารับการฝึกเพื่อให้ได้ความอดทนทั้งทางร่างกายและจิตใจกลับไปเหมือนนักศึกษาวิชาทหารทั่วไป

ความเด็ดขาดในการฝึกของทหารแสดงให้เห็นเยาวชนรับทราบตั้งแต่ก่อนเริ่มการฝึกอย่างจริงจัง โดยทำการชี้แจงกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกันในระหว่างการฝึกอบรมภายใต้หลักเกณฑ์ที่ว่า “การอยู่ร่วมกันเยาวชนต้องร่วมกันรับผิดชอบทุกอย่างร่วมกันไม่ว่าจะได้รับความดีหรือโดนรับโทษจะพิจารณาในลักษณะกลุ่มเป็นหลัก” กิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการฝึกหรือนอกเหนือจากการ

ฝึก เช่น การทำความสะอาด การล้างจาน ต่าง ๆ ต้องทำเป็นกลุ่มโดยมีการแบ่งกลุ่มรับผิดชอบ และมีการสลับเปลี่ยนหมุนเวียนผู้รับผิดชอบในแต่ละหมวด นอกจากนั้นยังชี้แจงถึงเกณฑ์คะแนน ความประพฤติที่ส่งผลต่อการถูกพิพากษาจากศาลในวันสุดท้ายของการฝึกว่า เยาวชนจะได้รับการปลดปล่อยหรือไม่ จะได้ลดโทษหรือไม่ หรือจะต้องถูกเพิ่มโทษหรือไม่

การกำหนดมาตรการในการให้คะแนนเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลเยาวชน ลักษณะดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความเด็ดขาด ความเอาจริงเอาจังในการฝึกอย่างชัดเจน บุคคลภายนอกหรือบางครั้งแม้แต่ตัวเยาวชนเองก่อนที่จะมาเข้ารับการฝึกนี้จะไม่คิด หรือคาดไม่ถึงว่า ครูฝึกจะทำการฝึกด้วยวิธีการที่เรียกว่า “เอาเป็นเอาตาย” เช่นนี้ จากการสัมภาษณ์เยาวชนถึงทัศนคติต่อโครงการก่อนเข้ารับการฝึกพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีความคิดว่า การฝึกอบรมในโครงการฯ เด็ดงอเพื่อพัฒนาเยาวชนนี้ เป็นเหมือนการเข้าค่ายลูกเสือ หรือค่ายอบรมทั่วไปเพียงแต่วิทยากรในการฝึกอบรมเปลี่ยนจากบุคคลทั่วไปเป็นทหารเท่านั้นเอง จากการสัมภาษณ์ครูฝึกในเรื่องการฝึกดังกล่าวพบว่า ความเด็ดขาดไม่เพียงแต่สามารถทำให้เยาวชนอยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์ได้ แต่ยังทำให้เยาวชนเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับการดำรงอยู่ภายใต้สังคมที่มีกฎเกณฑ์เป็นตัวกำหนดอีกด้วย ซึ่งนับว่าเป็นการช่วยให้เยาวชนได้ฝึกฝนการอยู่ร่วมกันในสังคมก่อนออกสู่สังคมภายนอกที่แท้จริง

2) ความรุนแรง

คุณลักษณะพื้นฐานในการฝึกอีกประการหนึ่งคือ ต้องทำการฝึกด้วยวิธีการที่รุนแรงแต่อยู่บนพื้นฐานของเหตุและผล อีกทั้งคำนึงถึงสมรรถภาพร่างกายของเยาวชนด้วย กิจกรรมหนึ่งในการฝึกอบรมที่แสดงให้เห็นถึงความรุนแรงอย่างชัดเจนคือกิจกรรมละลายพฤติกรรม

การละลายพฤติกรรมทำให้เยาวชน “ได้ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน” ไม่เคยเหนื่อย ไม่เคยลำบาก หิว ร้อนขนาดนี้ก็ได้พบ ไม่เคยคิดว่าต้องมากลางกลางแดด กลางถนน ร้อน ถอดเสื้อ ก็ต้องทำ ไม่เคยถูกบังคับให้กินข้าวจานเพื่อนก็ต้องกิน ในการฝึกเยาวชนในบางสถานการณ์ครูฝึกต้องการลงโทษอย่างหนักถึงขั้นที่ “ให้ได้เห็นชิบเลือด” บ้าง โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ประการแรกคือ เพื่อให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจว่าพฤติกรรม ความคิดที่ได้แสดงออกมาไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้องตามกาลเทศะ เปรียบผู้อื่น ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่งที่เมื่อมาอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นสังคมในคนหมู่มากแล้ว ไม่สามารถเป็นที่ยอมรับได้จึงต้องได้รับสิ่งตอบแทนด้วยการ “ลงโทษ” วิธีใดวิธีหนึ่ง

ประการที่สอง เพื่อปรับพฤติกรรมของเยาวชนแบบ “หักดิบ” กล่าวคือ เยาวชนส่วนใหญ่มีอารมณ์วู่วาม ใจร้อน และเอาแต่ใจตัวเอง เนื่องจากยังอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งเป็น “วัยพายุบูแคม” ประกอบด้วยพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตในช่วงที่ผ่านมาที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นผู้เสพหรือผู้ค้า เยาวชนได้รับ “อิสรภาพ” สูงมาก เนื่องจากเยาวชนบางคนหนีออกจากบ้านมาอยู่กับกลุ่มเพื่อน ทำให้ไม่มีผู้ปกครองคอยควบคุมพฤติกรรมสามารถทำอะไรได้ตามแต่ที่ตนต้องการกิน นอน เที่ยว ได้ตลอดเวลา การดำเนินชีวิตไม่เป็นระบบ เช่น นอนตี 3 ตื่นบ่ายโมง กินข้าวบ่าย 2 เสพยาตอนเย็น กลางคืนไปเที่ยวผับ เป็นต้น ชีวิตขาดการคำนึงถึงคำว่า “กาลเทศะ” และ “ความมีระเบียบวินัย”

ผลจากการดำเนินชีวิตในลักษณะดังกล่าวทำให้เมื่อเยาวชนเข้ามารับการฝึกในโครงการฯ ยังคงมีพฤติกรรมเช่นเดิมอยู่ ซึ่งเป็นพฤติกรรมในลักษณะที่ขัดแย้งกับ “พฤติกรรมทางทหาร” โดยสิ้นเชิง กล่าวคือ ผู้ที่เป็นทหารต้องมี “ระเบียบวินัย” เป็นพื้นฐาน ดังที่มีการระบุไว้ในการสอนวิชาจรรยาในโรงเรียนนายร้อยทหารบก ในเรื่อง หน้าที่เฉพาะของทหาร ว่า ผู้ที่เป็นทหารต้องระมัดระวัง ประพฤติตนแต่ในทางที่ดี ทั้งในทางส่วนตัว และทางหน้าที่ราชการของตนด้วย โดยต้องพยายามกระทำหน้าที่ของตนโดยเต็มที่ พร้อมจะรบได้ทุกเมื่อ อดทน กล้าหาญ เสมอ พึ่งและเชื่อถือคำพูดของผู้มีอำนาจบังคับบัญชาของตน ไม่เกียจคร้าน บิดพลิ้วต่อหน้าที่ ซื่อตรงต่อเพื่อน สามัคคี โอบอ้อมอารี เป็นผู้อ่อนโยน สุภาพทั้งกิริยาวาจา อัจฉาศัย ทำความเคารพต่อผู้ใหญ่ แต่งตัวตามแบบทหารโดยเรียบร้อยและรักษาความสะอาดแห่งเครื่องแต่งกาย และร่างกายอยู่เสมอ มีเมตตากรุณาอยู่เสมอ ไม่แสดงกิริยาวาจาเกะกะระราน ช่มเหลงผู้อื่น ปลอดภัยจากหนี้สิน เว้นจากการพนัน เว้นจากการดื่มสุรา เว้นจากกล่าวคำเท็จ ไม่รับสินบน ไม่เป็นคนขี้ฉ้อ ยกยอก (คู่มือรายวิชาการสอนจรรยาในโรงเรียนนักเรียนนายร้อย, 2513 : 191-211)

ความแตกต่างในพฤติกรรมกาณ์ดำเนินชีวิตตามรูปแบบของทหารและเยาวชนที่ติดยาเสพติดดังกล่าวข้างต้น ทำให้ครูฝึกพยายามที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนให้ “เข้ามาอยู่ในร่องในรอย” ในลักษณะที่เป็นแบบทหารให้ได้เพียงบางส่วน ไม่ถึงกับต้องเคร่งครัดถูกต้องตามหลักทหารเพียงแต่ให้ถูกต้องตามหลักที่จะดำเนินชีวิตร่วมกับสังคมภายนอกได้อย่างถูกต้องเหมาะสมของคลองธรรมเท่านั้น

ดังนั้นการที่จะทำให้เยาวชนบรรลุเป้าหมายทางพฤติกรรม 2 ประการข้างต้นได้ ครูฝึกจึงต้องใช้วิธีการที่ “รุนแรง” คือใช้ “Hard Strategy” มากกว่าที่จะใช้ “Soft Strategy” ซึ่งเป็น

รูปแบบที่การฝึกอบรมเพื่อบำบัดฟื้นฟูเยาวชนผู้ติดยาเสพติดในโครงการอื่น ๆ ใช้ เช่น โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพระอาจารย์วัชรพันธ์ รกขิตสีโล ที่ใช้วิธีการทาง “พุทธศาสนา” ในการบำบัดฟื้นฟู หรือโครงการสาธารณสุขบำบัดของโรงพยาบาลธัญญารักษ์ที่ใช้วิธีการ “กลุ่มสัมพันธ์” โดยมีวิทยากรที่เป็นเจ้าหน้าที่พยาบาลเป็นหลักในการบำบัดฟื้นฟู เป็นต้น

Hard Strategy ที่ทหารนำมาใช้ในการฟื้นฟูเยาวชนกลุ่มนี้ เป็นกลยุทธ์อีกรูปแบบหนึ่งที่สอดคล้องกับพื้นฐานในการฝึกของทางทหาร ซึ่งเป็นวิทยากรหลักของการฝึกอบรมโครงการเดือนเพ็ญพัฒนาเยาวชน คือนอกจากจะมีความเด็ดขาดสูงแล้ว ยังต้องเป็นวิธีการที่รุนแรงในระดับหนึ่งซึ่งมากกว่า Soft Strategy โดยสามารถสรุปหลักการของความรุนแรงที่นำมาใช้ในการฝึกเยาวชนได้ดังนี้

2.1) การให้เยาวชนได้รับความเจ็บปวดทางด้านร่างกาย โดยความเจ็บปวดทางด้านร่างกายนี้มีตั้งแต่ระดับปวดแสบปวดร้อนไปจนถึงระดับหนังถลอกและมีเลือดออกเล็กน้อย จนกลายเป็นแผลเฉพาะบริเวณเล็ก ๆ ในภายหลัง เช่น การให้เยาวชนทำท่า “คลานแมว” ซึ่งเป็นท่าที่ให้เยาวชนเอามือทั้ง 2 ข้างจับใบหูไว้แล้วใช้ข้อศอกและหัวเข่าเดินแทนการใช้เท้าเดินตามปกติ ซึ่งการให้เยาวชนปฏิบัติท่าดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนได้คิดว่าในเมื่อเกิดมาเป็นคนที่สมบูรณ์ มีอาการครบ 32 ประการ มีโอกาสดีกว่าคนพิการแต่ก็ยังทำลายชีวิต ตัดอนาคตตนเองด้วยการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ดังนั้นจึงลองให้เยาวชนอยู่ในสภาพที่คล้ายคนพิการ คือ เดินโดยใช้ท่าคลานแมวเพื่อที่จะเกิดความสำนึกว่าถึงแม้คนพิการมีความยากลำบากในการดำเนินชีวิตเพียงไร แต่ก็มีคนพิการจำนวนมากที่เลือกทางเดินชีวิตที่ห่างไกลยาเสพติด และพยายามทำชีวิตให้มีคุณค่าจนประสบความสำเร็จได้ ซึ่งการปฏิบัติท่าดังกล่าว เยาวชนจะ “ได้แผล” กันถ้วนหน้าตั้งแต่ถลอกเพียงเล็กน้อยไปจนถึงเกิดแผลเป็นวงแหวนหวนในภายหลัง เป็นต้น

2.2) การให้เยาวชนได้รับความเจ็บปวดทางด้านจิตใจ คือ ทำการสร้างความคิดค้นในจิตใจให้เกิดขึ้นกับเยาวชนมากที่สุด ให้เกิดความเครียดว่าพฤติกรรมทุกอย่างทั้งในอดีตและปัจจุบันของเยาวชน เป็นสิ่งที่เลวร้ายอย่างมาก จนส่งผลให้เยาวชนต้องมาโดนทรมานจิตใจถึงเพียงนี้เลยหรือ ในช่วง 3 วันแรก ซึ่งเป็นช่วงของการละลายพฤติกรรม นอกจากการให้เยาวชนได้รับความยากลำบากทางร่างกายแล้ว อีกวิธีการที่ใช้กระทำต่อจิตใจเยาวชนคือ พุดประชด เสียดสี ตอกย้ำ ดู ด่า ว่ากล่าว ใน ทุก ๆ เรื่อง ทั้งเรื่องของการเป็นคนนอกกรีตของสังคม การเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเสียใจ สภาพร่างกายที่ไม่สมบูรณ์ทั้ง ๆ ที่อยู่ในวัยหนุ่มแน่น สภาพสมองที่มีการตอบสนองการรับรู้ช้ากว่าเยาวชนทั่วไปอันเนื่องมาจากฤทธิ์ของ

สารเสพติด ความประพฤดิที่ไร้ซึ่งระเบียบวินัย เห็นแก่ตัว ตลอดจนการเป็นต้นเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเทศชาติไม่พัฒนา ถูกบ่อนทำลายด้วยยาเสพติด

นอกจากการสร้างความเจ็บปวดในจิตใจด้วยคำพูดแล้ว ครูฝึกจะใช้วิธีการ “เล่นงานคนหนึ่งคน เพื่อสร้างความเจ็บปวดให้คนที่เหลือ” คือ ดึงเยาวชนออกมาจากกลุ่มหนึ่งคนและทำการลงโทษทั้ง ๆ ที่เยาวชนคนนั้นไม่ได้ทำผิดระเบียบมากนัก เช่น เพียงแค่ทำผิดคำสั่งจากหันซ้ายเป็นหันขวาเท่านั้นเอง เรียกว่า “สร้างสถานการณ์” ให้ดูว่าผิดร้ายแรง และให้เยาวชนดังกล่าวทำการฝึกเพียงลำพัง หรือลงโทษโดยการให้กึ่งไปมาจนเหนื่อยหอบหมดแรง เป็นต้น วิธีการเช่นนี้ เยาวชนคนอื่น ๆ ในกลุ่มจะเกิดความสงสารเพื่อนจับใจ โกรธแค้น และไม่เข้าใจครูฝึกว่าทำไมต้องลงโทษเพื่อนถึงเพียงนี้ และเกิดความรู้สึกอยากเข้าไปต่อว่าครูฝึก อยากเข้าไปช่วยเพื่อนแต่ก็เกรงว่าครูฝึกจะลงโทษเพื่อนหนักยิ่งขึ้น เยาวชนจึงเกิดภาวะของความอึดอัดตันใจ คับข้องใจ และเกิดความเครียดอย่างมากจนทำให้เยาวชนบางคนถึงกับร้องไห้ เยาวชนบางคนวิ่งเข้าไปขอให้ครูฝึกลงโทษแทนเพื่อน เป็นต้น

3. ความหนักแน่น

คุณลักษณะเฉพาะในการฝึกอีกประการหนึ่งของครูฝึกคือ “ความหนักแน่น” ในการฝึก นอกจากการใช้มาตรการที่เด็ดขาด การใช้วิธีการรุนแรงตามรูปแบบการฝึกทางทหารแล้ว ตัวครูฝึกเองต้องมีความหนักแน่นในการทำหน้าที่ “ผู้ฝึก” “ที่เป็นครู” ไปพร้อมกันด้วย เนื่องจากในการฝึกเยาวชนกลุ่มนี้ ทหารมิได้มีบทบาทในการ “ปราบ” แต่มีบทบาทในการ “ปราบ” มากกว่า กล่าวคือ พยายามสื่อสารกับเยาวชนให้รู้สึกเกรงกลัว และเกรงใจ เกิดความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองในการที่จะไม่หวนกลับเข้าไปสู่วงจรของยาเสพติดให้ได้มากที่สุด

จากการลงภาคสนามและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูฝึกจะต้องมีความหนักแน่นต่อสถานการณ์ใน 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

3.1) ความหนักแน่นต่อตนเอง คือความหนักแน่นในการปฏิบัติภาระกิจใหม่ที่นอกเหนือจากการฝึกนักศึกษาวิชาทหารซึ่งเป็นหน้าที่หลักของทหารชุดฝึกชุดนี้ การได้รับคัดเลือกให้เข้ามาร่วมทีมชุดฝึกในโครงการฯ ตลอดระยะเวลา 5 รุ่นนี้ ครูฝึกทุกคนเปรียบเสมือน “ออกชายแดน” ต้องออกไปไกลจากบ้าน มากิน มานอนอยู่ในค่ายฝึก 17 วัน 17 คืนในแต่ละรุ่น เมื่อจบรุ่นหนึ่ง ๆ จะมีช่วงระยะเวลาพักได้กลับไปอยู่กับครอบครัวเพียง 2-3 วัน และต้องกลับเข้ามาประจำ

การในค่ายฝึกอีกครั้ง เพื่อเตรียมพร้อมฝึกให้กับเยาวชนรุ่นต่อไป เป็นเช่นนี้เป็นเวลา 4 เดือน ดังนั้นครูฝึกต้องมีความหนักแน่นเพียงพอในการปฏิบัติภารกิจให้กับเยาวชนครั้งนี้ ต้องแยกแยะเรื่องส่วนตัวออกจากภารกิจเฉพาะหน้า ต้องตัดความกังวล ความห่วงใย หรือปัญหาของคนที่อยู่ข้างหลังออกไปจากความคิดคำนึงในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะในการฝึกนั้นครูฝึกต้องรับภาระในการพินิจวิเคราะห์เยาวชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเองอยู่ตลอดเวลา ต้องคอยสังเกตสีหน้า แววตา ท่าทาง พฤติกรรม ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด ว่าดีขึ้นหรือแย่ลง มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมที่มีต่อยาเสพติดหรือไม่ อย่างไร ดังนั้นหาก ครูฝึกไม่มีความหนักแน่นพอคือ ตัด “ห่วงส่วนตัว” ของตน ออกไม่ได้ก็จะทำให้เกิดผลกระทบต่อกระบวนการฝึกอบรมได้

3.2) ความหนักแน่นต่อกระบวนการ คือมีความยึดมั่นในหลักการฝึกที่ได้วางแผนไว้ ปฏิบัติตามโดยไม่บิดพลิ้วหรือทำให้เสียกระบวนการ ต้องรู้ช่วงเวลาว่าช่วงใดกลยุทธ์เป็นอย่างไร ในการฝึกเยาวชนบางครั้งครูฝึกเห็นแล้วเกิดความรู้สึกสงสาร เห็นเยาวชนตั้งใจฝึกแต่ก็ยังล้มลุกคลุกคลาน บางวันอากาศร้อนจัดจนแม้แต่ตัวครูฝึกเองยังไม่อยากยืนตากแดด รู้สึกอยากพาเยาวชนเลิกฝึกและพาเข้าร่วมเพื่อพัก แต่ก็ต้องให้เยาวชนทำการฝึกต่อไป เพราะอยู่ในช่วงของการสร้างความแข็งแกร่งให้ร่างกายและจิตใจกับเยาวชน หรือบางครั้งครูฝึกเห็นเยาวชนบางคนทำท่าทางการฝึกอย่างจริงจังมากจนท่าเกร็งไปหมด อยากหัวเราะเข้าไปหยอกล้อพูดคุยกัน แต่ก็ไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากเป็นช่วงเวลาของการสร้างความกดดัน สร้างระเบียบวินัย ห้ามมิให้เยาวชนเห็นแม้แต่รอยยิ้มเพียงเล็กน้อยก็ตาม

3.3) ความหนักแน่นต่อผู้อื่น คือครูฝึกต้องมีความเข้าใจ ออกล้น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น “เอาใจเราไปใส่ใจเขา” (Empathy) หนักแน่นต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ของบุคคลภายนอกที่เข้ามาเยี่ยมชมการฝึก ณ สถานฝึกบ้านฟ้าใส หรือคำติชมที่ผ่านมาจากสื่อมวลชนเนื่องจากการฝึกอบรมในโครงการฯ นี้เป็นที่สนใจของสื่อต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก มีการออกอากาศทั้งในลักษณะของข่าวประจำวัน ข่าวสั้น สารคดีสั้น สาระชัน ผ่านสื่อโทรทัศน์ และวิทยุ อย่างสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาการฝึกอบรมทั้ง 5 รุ่น ทำให้การปฏิบัติภารกิจนี้ของทหารชุดฝึกได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์ทั้งในทางบวกและทางลบควบคู่กันไป บางครั้งคำ “ตำหนิ” หรือ “คำถาม” บางคำเมื่อรับฟังแล้วอาจทำให้ครูฝึกเกิดความรู้สึกไม่พอใจ ชัดใจ หรือท้อแท้ได้ จึงต้องพยายามเปิดใจกว้างมองโลกในแง่ดี และใช้ความหนักแน่นใน จิตใจค่อนข้างสูงเพื่อมิให้คำกล่าวเหล่านั้น บั่นทอนกำลังใจในการทำงาน ต้องพยายามคิดว่าเป็นการ “ติเพื่อก่อ” เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานต่อไปจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

4. ความไม่แน่นอน

คุณสมบัติในเรื่องของ ความไม่แน่นอนจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

4.1) ความไม่แน่นอนในตัวครู คือครูฝึกสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงได้เสมอบางช่วงเวลาอาจจะมีท่าที่เด็ดขาดจริงจัง บางช่วงก็พลิกกลับกลายเป็นผู้มีอารมณ์ดีพูดคุยสนุกสนาน ผ่อนคลาย บางวันลงโทษให้ทำท่าทางยาก ๆ เหนื่อย ๆ แต่บางวันก็ลงโทษด้วยท่าทางแปลก ๆ ตลก ๆ เป็นต้น

4.2) ความไม่แน่นอนในแผนกลยุทธ์ คือทหารชุดฝึกจะมีการพูดคุยปรับแผนกลยุทธ์ การฝึกทุกระยะ เมื่อมีสถานการณ์เปลี่ยนไปมีความยืดหยุ่นในแผนฝึกได้ โดยในการปรับแผนการฝึกนี้จะมีหัวหน้าชุดฝึกเป็นผู้ทำหน้าที่คอยควบคุมทั้งการ "ปรับเปลี่ยน" และ "ปรับระดับ" ซึ่งเป็นลักษณะของความไม่แน่นอนในการฝึกสามารถอธิบายได้ดังนี้

4.2.1) การปรับเปลี่ยน ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า ในการฝึกนั้นทหารชุดฝึกได้มีการวางแผนตารางการฝึกได้ครบถ้วนตลอดเวลา 17 วัน คือจะมีการระบุว่า ตั้งแต่ตื่นนอนกี่โมง ช่วงเวลาที่ถึงกี่โมงเป็นการฝึกอะไร ฟังบรรยายเรื่องอะไร ช่วงเวลาพักเป็นช่วงใด ไปจนถึงช่วงเวลาของการเข้านอน นั้นหมายถึง มีแผนประจำเป็นพื้นฐานไว้หากไม่มีสถานการณ์หรือปัจจัยภายนอกอื่นใด เข้ามาแทรกแซง การฝึกอบรมก็มักจะเป็นไปตามแผนดังกล่าว ทว่าในช่วงระยะเวลาของการฝึกในแต่ละรุ่น ตารางการฝึกถูกปรับเปลี่ยนประมาณ 1-2 ครั้ง เนื่องจากมีเหตุการณ์พิเศษ เช่น ถึงชั่วโมงที่จะต้องได้รับฟังการบรรยายจากวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่วิทยากรไม่มาหรือมาไม่ทัน โดยไม่ได้แจ้งล่วงหน้า ครูทหารก็จะเข้าไปบรรยายแทนโดยนำชั่วโมงการบรรยายวิชาทางทหารมาสอน หากในกรณีที่วิทยากรแจ้งล่วงหน้าและขอปรับเปลี่ยนเวลา หัวหน้าชุดฝึกก็จะทำการปรับเปลี่ยนตารางให้โดยให้เยาวชนทำการฝึกพื้นฐานทางทหาร เช่น ฝึกบุคคลท่ามือเปล่าแถวชิดก่อน แล้วช่วงบ่ายจึงฟังบรรยาย ทั้งนี้ที่ตามตารางฝึกวันดังกล่าวต้องฟังบรรยายช่วงเช้าและจึงฝึกช่วงบ่าย เป็นต้น

การปรับเปลี่ยนตารางการฝึกจะทำในอีกกรณีหนึ่ง โดยปรับเปลี่ยนตามสภาพอากาศหรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ การปรับเปลี่ยนในกรณีนี้จะกระทำได้เมื่อตารางการฝึกวันนั้น ๆ อยู่ในความรับผิดชอบของทหารชุดฝึกตลอดทั้งช่วงเช้าและบ่าย โดยทหารชุดฝึกจะทำการประชุมก่อนลงมติ เช่น ไม่สามารถทำการฝึกได้เนื่องจากอากาศครึ้ม มีแนวโน้มที่ฝนจะตกหนักสูงในช่วงบ่าย จึงพิจารณาปรับเปลี่ยนให้ทำการฝึกทำพื้นฐานในช่วงเช้าและเข้ารับฟังบรรยายในช่วงบ่ายแทน เพื่อให้รายการฝึกดำเนินไปตามรูปแบบที่วางไว้ให้มากที่สุด ไม่ต้องถูกปรับเปลี่ยนต่อเนื่องถึงการฝึกในวันต่อ ๆ ไป หรือในการฝึกภาคสนาม ที่มีการกำหนดตารางฝึกไว้ว่า จะมีการฝึก

กระโดดหอ 34 ฟุต และไต่หน้าผา 27 เมตร ในวันที่สองของการฝึกภาคสนาม แต่สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย คือมีฝนตกหนักก็จะปรับเปลี่ยนไม่ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เพื่อความปลอดภัยของเยาวชน เป็นต้น

4.2.2) การปรับระดับ ระดับในที่นี้ หมายถึงระดับความเข้มข้นของการฝึก ผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจให้มีการปรับระดับการฝึกให้เข้มข้นขึ้น เข้มงวดขึ้นรุนแรงขึ้น คือหัวหน้าชุดฝึกเพียงผู้เดียวโดยใช้ข้อมูลของเยาวชนที่ได้รับจากครูฝึกประจำหมู่รายงานให้ทราบในด้านของความตั้งใจ ความสนใจ ความใส่ใจ ในการฝึก ตลอดจน ท่าที่ พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของเยาวชนเป็นเกณฑ์ในการ “ผ่อนหนักให้เป็นเบา” หรือ “ทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่” คือ หากเห็นว่าเยาวชนมีความตั้งใจในการฝึก ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดอยู่ในระเบียบวินัย และมีความพยายามในการฝึกฝน ท่าทางให้ถูกต้องอย่างเห็นได้ชัด หัวหน้าชุดฝึก ก็จะสื่อสารโดยการส่งสัญญาณให้ครูฝึก “ผ่อนหนักให้เป็นเบา” คือ ปรับระดับความเคร่งครัด เข้มข้นในการฝึกให้น้อยลง เช่น ปล่อยให้เยาวชนมีช่วงเวลาพักในระหว่างการฝึกนานขึ้น พาเข้าฝึกในร่มได้มากขึ้น เป็นต้น แต่หากเห็นว่าเยาวชนขาดความกระตือรือร้น ขาดความใส่ใจ ตั้งใจในการฝึก ไม่มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อกิจกรรม คำสั่งที่ครูฝึกให้ปฏิบัติพยายามที่จะทำให้กระบวนการกลุ่ม ในการฝึกล้มเหลวคือ ไม่ให้ความร่วมมือในการฝึก หัวหน้าชุดฝึกก็จะส่งสัญญาณให้ครูฝึก “ทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่” คือ เพิ่มความเคร่งครัด เข้มงวดในการฝึกขึ้น

สาร (Message)

สาร คือ เนื้อหา เรื่องราวที่มีความหมายโดยถูกแสดงออกมาผ่านภาษาหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้ทำการสื่อสารสองฝ่ายเกิดการรับรู้ร่วมกันได้ ซึ่งในการฝึกอบรมโครงการฯ สารถือเป็นองค์ประกอบสำคัญขององค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการสื่อสาร เนื่องจากทำหน้าที่เร้าให้เยาวชนผู้รับการฝึกเกิดการรับรู้ความหมายและปฏิกิริยาตอบสนอง และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้ ทักษะและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติดและการดำรงชีวิตไปในแนวทางตามที่โครงการฯ ตั้งวัตถุประสงค์ไว้

จากการวิจัยโดยพิจารณาตามวัตถุประสงค์ของการอบรมพบว่า โครงการฝึกอบรม “เดือนเพ็ญพัฒนาเยาวชน” มีวัตถุประสงค์เพื่อระดมความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการบำบัดและฟื้นฟูเยาวชนที่มีปัญหา ยาเสพติด และเสริมสร้างทัศนคติให้เยาวชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมิให้กลับไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดอีก เพราะเยาวชนคือกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติ

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม รวมถึงการสัมภาษณ์เจาะลึกทหารที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรและผู้ฝึก สามารถแบ่งการวิเคราะห์สารของการฝึกอบรมออกเป็น 3 ส่วนตามหลักของส่วนประกอบของสาร คือ รหัสของสาร (Message Codes) เนื้อหาของสาร (Message Content) และการจัดสาร (Message Treatment)

1. **รหัสของสาร** ได้แก่ ภาษา (Language) สัญลักษณ์ (Symbolic) และสัญญาณ (Signal)

จากการวิจัยพบว่า ในการฝึกอบรม ทหารชุดฝึกมีการใช้รหัสของสาร 2 ประเภทใหญ่ ๆ ในการสื่อสารกับเยาวชน คือ 1) รหัสของสารที่ใช้คำ (Verbal Message Code) ได้แก่ ภาษาพูด และภาษาเขียน 2) รหัสของสารที่ไม่ใช้คำ (Non verbal Message Code) ได้แก่ สัญลักษณ์ และสัญญาณ

1) **รหัสของสารที่ใช้คำ** การเลือกใช้รหัสของสาร ประเภทใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในการฝึกแต่ละขณะ โดยรหัสของสารที่เป็นภาษาพูดและเขียนจะถูกนำมาใช้เมื่ออยู่ในช่วงกิจกรรมที่ครูฝึกต้องทำการบรรยายหรือชี้แจงในหัวข้อต่าง ๆ ให้เยาวชนฟัง เช่น การปฐมนิเทศเพื่อชี้แจงกฎระเบียบ การบรรยายเรื่องอุดมการณ์ความรักชาติ เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เรื่องการปฏิบัติตนและมารยาทในสังคม เป็นต้น รวมไปถึงในช่วงของการทำกิจกรรมจับคู่คุยกัน และนัดหมายการอีกด้วย

การใช้ภาษาพูดในการสื่อสารหรือในการบรรยายหัวข้อต่าง ๆ ครูฝึกที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรพยายามใช้ประโยคสั้น ๆ พูดต่อกันเป็นห่วง ๆ มีการเว้นระยะให้เยาวชนได้คิดตามในสิ่งที่สื่อสารออกไป ภาษาที่ใช้มีการใช้คำศัพท์เฉพาะทางน้อยมาก หากใช้ก็จะทำการชี้แจง อธิบายให้เยาวชนเกิดการรับรู้ความหมายของคำศัพท์เหล่านั้นให้ถูกต้องและเกิดความเข้าใจตรงกัน นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาษาที่มีลักษณะ "emic" คือภาษาของคนในเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ในช่วงที่มีการพูดถึงแง่มุมต่าง ๆ ของยาเสพติด เช่น ใคร "เกม" ยังไงบ้าง เล่าให้ครูฟังซิ คำว่า "เกม" หมายถึงการโดนตำรวจจับกุม..นอกจาก "ม้า" แล้วมีใครเคย "เล่น" "เนื้อ" หรือ "ผง" บ้างยกมือขึ้น คำว่า "ม้า" หมายถึง ยาบ้า คำว่า "เล่น" หมายถึง การเสพยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น สูด ดูด ดม ฉีดเข้าเส้น เป็นต้น คำว่า "เนื้อ" หมายถึง กัญชา คำว่า "ผง" หมายถึง เฮโรอีน เป็นต้น

การใช้ ภาษาที่เป็น "emic" นั้นนอกจากจะทำให้เยาวชนเกิดความเข้าใจและสนใจในเนื้อหาสารที่ครูฝึกถ่ายทอดเป็นอย่างดีแล้ว ยังเป็นการสร้าง "ความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน" ให้เกิดขึ้นใน

จิตใจเยาวชนอีกด้วย และจากการสังเกตพบว่า ทุกครั้งที่ครูฝึกใช้คำพูดในลักษณะดังกล่าว เยาวชนจะเกิดความตื่นตัวในการรับฟังและสื่อสารตอบกลับอย่างมาก

2) รหัสของสารที่ไม่ใช้คำ ในขณะที่รหัสของสารที่เป็นสัญลักษณ์และสัญญาณ มีบทบาทอย่างมากในช่วงการฝึกปฏิบัติต่าง ๆ เช่น การละลายพฤติกรรม การฝึกบุคคลท่ามือเปล่า แกว่งขีด การแข่งขันกีฬา การทดสอบสมรรถภาพร่างกาย การฝึกภาคสนาม เป็นต้น โดยกิจกรรมฝึกข้างต้น มีการใช้รหัสของสารที่เป็นภาษาพูดและเขียนเป็นตัวเสริมในการสื่อสารควบคู่กันไปด้วย

การใช้รหัสของสารที่เป็นสัญญาณนั้นถูกสื่อสารผ่านทาง “สัญญาณนกหวีด” เป็นหลัก โดยสัญญาณนกหวีดของแต่ละสถานการณ์การฝึก มีคุณลักษณะการสื่อสารต่างไป เช่น ในการเรียกรวมพลจะใช้สัญญาณนกหวีดลักษณะเป่ายาว ๆ ครั้งเดียว ขณะที่ฝึกท่าเดินแบบทหาร สัญญาณนกหวีดจะมี 3 จังหวะสอดคล้องกับจังหวะที่กำลังฝึกเดินคือ 1 2 3, 1 2 3 ... ไปเรื่อย ๆ และหากมีสัญญาณนกหวีดเพิ่มอีก 1 ครั้ง เป็นอันเข้าใจว่าหมายถึงการเปลี่ยนท่า เป็นต้น โดยการเรียนรู้สัญญาณนกหวีดเหล่านี้ ครูฝึกจะทำการชี้แจงแก่เยาวชนให้รับทราบเพียงครั้งเดียวก่อนเริ่มการฝึกว่าสัญญาณใดมีความหมายว่าอย่างไร หากเยาวชนจำไม่ได้ก็จำเป็นต้องทำการเรียนรู้ด้วยวิธีการสังเกตและจดจำด้วยตนเอง

นอกจากสัญญาณนกหวีดแล้ว ครูฝึกยังมีการใช้ “สัญลักษณ์” ที่แสดงออกผ่านทางประกอบการสาธิตวิธีปฏิบัติเมื่อเยาวชนเรียนรู้ท่าทางที่ถูกต้องแล้วครั้งต่อไปจะใช้สัญลักษณ์แทนการสาธิต

ส่วนภาษาพูดที่นำมาเสริมจะใช้คำพูดที่ “สั้น กระชับ” มีคุณลักษณะเป็น “คำสั่ง” และ “คำสอน” ควบคู่กันไป

2. เนื้อหาของสาร

จากการวิจัยพบว่า เนื้อหาของสารที่ทหารชุดฝึกใช้ในการสื่อสารกับเยาวชนตลอดระยะเวลาในการฝึกและการอยู่ร่วมกันในค่ายนั้นมีการใช้เนื้อหาของสาร 2 ประเภทคือ

1) สารประเภทข้อเท็จจริง ได้แก่สารที่รายงานให้ทราบถึงความจริงต่าง ๆ เช่นความเป็นมาของประวัติศาสตร์ไทย กระบวนการในการคลอดทารก สารเคมีอันตรายที่ผสมอยู่ในยาบ้า เป็นต้น

การถ่ายทอดเนื้อหาของสารที่เป็นข้อเท็จจริงสู่เยาวชนนี้ ครูฝึกมุ่งหวังให้เกิดการเพิ่มพูนความรู้แก่เยาวชนเป็นหลัก เนื่องจากเยาวชนส่วนใหญ่ถูกตัดขาดจากระบบการศึกษาเป็นระยะเวลา นานมากน้อยต่างกัน ด้วยสาเหตุที่แตกต่างกันไป เช่น ความด้อยทางเศรษฐกิจ ค่านิยมของครอบครัว เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่การศึกษาของเยาวชนจะหยุดชะงักอย่างสิ้นเชิงเมื่อเริ่มเข้ามาข้องเกี่ยวกับสารเสพติดไม่ว่าจะเป็นผู้ค้าหรือผู้เสพก็ตาม

2) **สารประเภทข้อคิดเห็น** ได้แก่สารซึ่งเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในจิตใจจากการประเมินของผู้ส่งสาร โดยลักษณะของเนื้อหาของสารประเภทนี้ที่ครูฝึกนำมาใช้สื่อสารกับเยาวชนจำแนกได้เป็น 4 ลักษณะคือ

2.1) **ข้อคิดเห็นในเชิงประเมินค่า** ได้แก่ สารที่ชี้บ่งลงไปว่าอะไรดีหรือไม่ดี ควรหรือไม่ควร ถูกหรือผิด มีประโยชน์หรือโทษ ยกตัวอย่างเช่น ชี้ให้เยาวชนเห็นถึงโทษของยาเสพติดว่ามีโทษเพียงแต่ทำลายตัวบุคคลที่เสพหรือค้าเท่านั้น แต่ยังทำลายสถาบันครอบครัวของบุคคลผู้นั้นด้วย ตลอดจนทำลายสังคมรอบข้างไปจนถึงสามารถทำให้ประเทศชาติล่มสลายได้ เป็นต้น

2.2) **ข้อคิดเห็นเชิงแนะนำ** ได้แก่สารที่บอกกล่าวให้ผู้รับสารทราบว่าจะควรทำอะไร ด้วยขั้นตอนอย่างไร จึงจะได้ผลสมความมุ่งหมาย ยกตัวอย่างเช่น การบอกถึงขั้นตอนในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุตกบันได วิธีการลด ละ เลิก อบายมุขต่าง ๆ เป็นต้น

2.3) **ข้อคิดเห็นเชิงตั้งข้อสังเกต** ได้แก่ สารที่ชี้ให้เห็นลักษณะที่แฝงอยู่ของบุคคล วัตถุ เหตุการณ์ และพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับสารเกิดการพิจารณาอย่างถ่องแท้ ระมัดระวัง ยกตัวอย่างเช่น การสอนให้เยาวชนรู้จักพิจารณาบุคคลรอบข้างที่เข้ามาแวดล้อมและชักชวนไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ว่าบุคคลนั้น ๆ มีจุดประสงค์ใดอยู่เบื้องหลัง ลักษณะท่าทางที่สื่อสารกับเรานั้นมีความจริงใจเพียงใด สถานการณ์ที่บุคคลนั้นได้มาพบ พูดคุยกับเราเป็นสถานการณ์แบบใด บังเอิญหรือจงใจ เพื่อให้เยาวชนเกิดการไตร่ตรอง ไม่ถูกหลอกลวง เป็นต้น

2.4) **ข้อคิดเห็นเชิงตัดสินใจ** ได้แก่สารที่เป็นข้อเสนอหลักการ ทางเลือกเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น เสนอทางเลือกในการดำเนินชีวิตภายหลังได้รับการปลดปล่อยจากสถานพินิจ แก่เยาวชนว่าอยากทำอะไร รับราชการทหาร หรือฝึกอาชีพ หรือกลับไปศึกษาต่อ และชี้แจงรายละเอียดวิธีการของทางเลือกต่าง ๆ แก่เยาวชน

3. การจัดสาร

จากการวิจัยพบว่า สารที่ใช้ในการฝึกอบรมโครงการฯ ถูกจัดเตรียมเพื่อให้สารนั้นมีคุณสมบัติในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยวิธีการหลักคือ การจัดเรียบเรียงข้อความ (Message Organization) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ทหารชุดฝึกทำการจัดเรียบเรียงข้อความโดยอาศัยหลักจิตวิทยาของอลัน มอนโร (Alan Monroe) ซึ่งได้เสนอแนะไว้ว่า การจัดองค์ประกอบของสารควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของ “ลำดับขั้นแห่งการจูงใจ” ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนความสำเร็จของแต่ละขั้นจะนำไปสู่สภาพจิตใจในระดับขั้นต่อไป

1) ขั้นความตั้งใจ (Attention) ขั้นนี้คือการจัดเรียบเรียงสารเพื่อเรียกร้องให้ผู้รับสารสนใจ โดยครูฝึกทำการส่งสารเพื่อเรียกร้องความมั่นใจให้กับเยาวชนตั้งแต่วันที่ที่มีการปฐมนิเทศ และชี้แจงกฎระเบียบ โดยมุ่งเน้นให้เยาวชนเกิดความสนใจที่จะเข้ามารับการฟื้นฟูสภาพร่างกาย และจิตใจด้วยวิธีการทางทหาร ชี้แจงให้เยาวชนทราบว่า การที่ทหารเข้ามาฝึกตรงนี้เพื่ออะไร ต้องการให้เยาวชนได้สิ่งใดติดตัวไปหลังจากออกจากการฝึกแล้ว ทหารทุกคนที่ผ่านการคัดเลือกเข้ามาอยู่ในชุดฝึกมีคุณสมบัติ ความสามารถพิเศษ ความชำนาญด้านใดบ้าง ผ่านประสบการณ์อันยิ่งใหญ่เช่นใดมาบ้าง จากการสังเกตพบว่า การถ่ายทอดเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นให้เยาวชนฟัง สามารถดึงความสนใจในการรับฟังได้เป็นอย่างดี

2) ขั้นความต้องการ (Need) ขั้นนี้คือการกระตุ้นให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกว่าสิ่งที่ผู้ส่งสารเชิญชวนหรือโน้มน้าวใจเป็นสิ่งที่เขาต้องการ หรืออยากกระทำ โดยหลังจากที่มีการจัดสารเพื่อเรียกร้องความสนใจเยาวชนให้เกิดการเปิดรับแนวทางการฝึกแบบทหารเข้าไปอยู่ในจิตใจในระดับต้นแล้ว ขั้นต่อมาครูฝึกใช้วิธีการจัดสารเพื่อ “ทำทนาย” และ “โปรโมท” รูปแบบการฝึกให้เยาวชนรู้สึกว่าการที่ตนได้เข้ามาฝึกในโครงการฯ นี้ถือเป็น “โอกาสพิเศษ” ในหลาย ๆ กรณี เช่น โดยปกติผู้ที่จะมีโอกาสเข้ารับการฝึกทางทหาร หรือได้สวมใส่ชุดฝึกแบบทหาร ต้องเป็นนักศึกษาวิชาทหารหรือนักเรียนนายร้อยทหารเท่านั้น แต่เยาวชนมิได้อยู่ในเงื่อนไขข้างต้น แต่กลับมีโอกาสได้มาฝึกเป็นกรณีพิเศษ อีกทั้งยังได้ใส่ชุดฝึก ทั้ง ๆ ที่ยังมีเยาวชนอีกจำนวนมากต้องการเข้ามาฝึกลักษณะนี้แต่ขาดคุณสมบัติจึงไม่สามารถเข้าร่วมได้ อีกทั้งในการฝึกภาคสนามที่สนามฝึกเขาชนไก่มิได้อนุญาตให้บุคคลทั่วไปที่มีชนักศึกษาวิชาทหารเข้า หากบุคคลภายนอกมีความประสงค์เข้าไปในค่ายฝึกต้องมีการยื่นหนังสือขออนุญาตอย่างเป็นทางการ แจ้งความจำนง และวัตถุประสงค์ของการใช้สนามฝึก ซึ่งเงื่อนไขและกระบวนการที่จะเข้าร่วมฝึกดังกล่าวเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาและปัจจัยสลับซับซ้อนแต่เยาวชนมิต้องผ่านกระบวนการที่ยุ่งยากเหล่านั้น

นอกจากนั้นครูฝึกมักจะใช้คำพูดที่ “ทำทนาย” เยาวชนว่าการฝึกกระเปียบทางทหารในทั้งภาคที่ตั้งและการฝึกภาคสนามที่เขาชนไก่ ล้วนเป็นเครื่องพิสูจน์ “ความเป็นสุดยอดมนุษย์” และการฝึกแบบทหารยังถือเป็น “เกมเกียรติยศ” เป็น “เกมของลูกผู้ชาย” อีกด้วย หากผ่านระบบเช่นนี้ได้ เยาวชนทุกคนก็จะสามารถฝ่าฟันอุปสรรคทุกสิ่งทุกอย่างได้

3) ขั้นตอนสนองความต้องการ (Satisfaction) ขั้นนี้คือขั้นที่ผู้รับสารเกิดความรู้สึกว่าจะต้องทำตามที่ผู้ส่งสารเชิญชวนเพื่อโน้มน้าวใจเพื่อตอบสนองความต้องการ หลังจากที่ยาวชนเกิดความ “อยากฝึก” แล้วสารในขั้นต่อไปที่ครูฝึกถ่ายทอดให้เยาวชนรับรู้คือสารที่ทำให้เยาวชนตระหนักว่ามีคนใกล้ชิดพวกเขาจำนวนมากที่ “ตั้งความหวัง” ไว้กับเยาวชนทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ภรรยา ลูก ของเยาวชน หวังจะเห็นเยาวชนกลับตัว “เป็นคนใหม่” หรือ “กลับไปเป็นคนดีคนเดิม” ที่ห่างไกลจากยาเสพติด หากเยาวชนผ่านการฝึกอบรมไปได้ก็จะเกิดผลดีทั้งต่อตัวเยาวชนและครอบครัวข้าง

4) ขั้นการบรรยายให้เห็นภาพชัดเจน (Visualization) ขั้นนี้คือขั้นที่ผู้ส่งสารใช้สารหรือสัญลักษณ์ในการสร้างจินตนาการให้ผู้รับสารเห็นภาพ เป็นการกระตุ้นให้ผู้รับสารตัดสินใจลงมือปฏิบัติ ในขั้นนี้ครูฝึกถ่ายทอดสารให้เยาวชนคิดถึงอนาคตอันใกล้ และภายภาคหน้าว่า หากเยาวชนตัดสินใจเข้าร่วมการฝึกอย่างจริงจัง ตั้งใจอยู่จนครบกระบวนการ สิ่งที่ยาวชนจะได้รับกลับไปคือความภาคภูมิใจในตัวเอง ความอึดเิบใจของครอบครัว บุคลิกลักษณะที่ดีขึ้น การเดินที่สง่า ฝ่าเผย รู้จักมารยาทขั้นพื้นฐานทางสังคม เช่น การรับประทานอาหาร การทำความเคารพผู้ใหญ่ ที่ถูกต้องดีงาม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ เป็นที่ยอมรับของสังคม และมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตได้ โดยมีการพูดยกตัวอย่างชีวิตของครูฝึกเองว่า เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เคยหลงเดินทางผิด แต่ก็สามารถฝ่าฟันอุปสรรคเหล่านั้นได้จนประสบความสำเร็จอย่างทุกวันนี้

5) ขั้นการกระทำ (Action) เป็นขั้นที่ผู้รับสารปฏิบัติตามที่ถูกโน้มน้าวใจ จากการสังเกตและสัมภาษณ์เยาวชนพบว่า การที่ครูฝึกส่งสารในลักษณะที่กล่าวไว้ในขั้นตอนทั้ง 4 ข้างต้นให้แก่ เยาวชนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดระยะเวลาการฝึกนั้น สารเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อความตั้งใจ ความพยายามในการฝึกของเยาวชนเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังช่วยให้เยาวชนตัดความกังวล ความคิดคำนึง ความวิตกลหยาเสพติด และกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำไปสู่การข้องเกี่ยวกับยาเสพติดได้เป็นอย่างดี และสารลักษณะดังกล่าวยังช่วยให้เยาวชนเกิดกำลังใจในการที่จะเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างในระหว่างการฝึกอบรมให้ได้มากที่สุดเพื่อจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตในอนาคต

สื่อ/ช่องทางการสื่อสาร (Channel)

ในการสื่อสารใด ๆ ก็ตามผู้ส่งสารย่อมต้องอาศัยช่องทางหรือสื่อให้ทำหน้าที่นำสารไปยังคู่สื่อสารที่อยู่ปลายทาง และด้วยเหตุที่การสื่อสารของมนุษย์มีอยู่มากมายหลายประเภทด้วยกัน ผู้ส่งสารจึงต้องเลือกใช้ช่องทางและสื่อให้เหมาะแก่การสื่อสารในบริบทและสถานการณ์หนึ่ง ๆ

ในโครงการฝึกอบรมฯ นี้ ทหารชุดฝึกได้ทำการสื่อสารกับเยาวชนโดยผ่านสื่อหลักคือ “สื่อบุคคล” ซึ่งก็คือตัวทหารหรือครูฝึก โดยช่องทางในการสื่อสารที่ใช้จำแนกออกเป็น 2 รูปแบบคือ การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) และการสื่อสารกลุ่มใหญ่ (Large Group Communication) นอกจากสื่อบุคคลแล้วทหารชุดฝึกได้นำสื่ออื่น ๆ มาใช้ประกอบในการสื่อสารเพียงเล็กน้อยในช่วงการบรรยายคือ สื่อคอมพิวเตอร์และสื่อวีดิทัศน์ โดยนำ แผ่นซีดีและวีดิโอเทปที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องที่ทำกรบรรยายมาเปิดให้เยาวชนดูประกอบการบรรยาย

โดยทั้งการสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารกลุ่มใหญ่ที่ถูกนำมาใช้ในโครงการฝึกอบรมฯ นี้มีรูปแบบการสื่อสารซึ่งจำแนกตามลักษณะการใช้ แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การสื่อสารแบบเป็นทางการ (Formal Communication) และการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ (Informal Communication) แสดงผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication)

เป็นการสื่อสารระหว่างคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปในลักษณะบุคคลต่อบุคคล (Person-to-person) เป็นการสื่อสารโดยตรง คู่สื่อสารจะเผชิญหน้ากัน ทุกคนมีบทบาทเป็นทั้งผู้ส่งและผู้รับสาร สารที่ส่งอาจอยู่ในรูปของวัจนสารและอวัจนสารโดยปกติ แล้วจะมีผู้สื่อสารจำนวนน้อย 2-6 คน หรือในรูปแบบการสื่อสารกลุ่มย่อย (Small Group)

จากการวิจัยพบว่า เครื่องมือของ “สื่อบุคคล” หรือ “ครูฝึก” ที่ใช้ในการสื่อสารกับ “เยาวชน” ซึ่งเป็น “ผู้รับสาร” มากที่สุด คือ “คำพูด” หรือภาษาพูดซึ่งก็คือวัจนภาษา เครื่องมือรองลงมาที่ใช้ในการทำการสื่อสารคือ “ภาษาท่าทาง” หรืออวัจนภาษา โดยในขณะที่ทำการสื่อสารระหว่างบุคคล ครูฝึกใช้เครื่องมือทั้ง 2 ประเภททำการสื่อสารระหว่างบุคคลใน 2 ลักษณะคือ

1.1 การสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างเป็นทางการ จากการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมพบว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างเป็นทางการเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาตั้งแต่การเริ่มต้นกระบวนการฝึกอบรมควบคู่ไปกับการสื่อสารกลุ่มใหญ่อย่างเป็นทางการ และจะมีความเด่นชัดมากขึ้นตั้งแต่ในช่วงกิจกรรมชี้แจงกฎระเบียบการใช้ชีวิตร่วมกันและการแบ่งมอบหน้าที่ให้กับ

เยาวชน และการฝึกบุคคลทำมือเปล่าและแถวชิด ในช่วง 3 วันแรกของการฝึกอบรม ซึ่งได้มีการแบ่งกลุ่มเยาวชนออกเป็นกลุ่มย่อย (Small Group) เรียกว่า “หมู่” โดยหมู่หนึ่ง ๆ จะมีเยาวชน 8-12 คนต่อครูฝึกประจำหมู่ 1-2 คน ทำให้การสื่อสารแบบตัวต่อตัวระหว่างครูฝึกกับเยาวชนเกิดขึ้นได้มากกว่าในขณะที่ทำการสื่อสารภายใต้การอยู่เป็นกลุ่มใหญ่ นอกจากนี้ ในกรณีที่จะทำการฝึกเยาวชนคนใดคนหนึ่งเกิดการเรียนรู้ช้ากว่าเพื่อนในหมู่มาก หรือตั้งใจหลีกเลี่ยงการฝึก หรือ “กินแรง” เพื่อน ครูฝึกจะดึงตัวเยาวชนคนนั้นออกมา “ฝึกเดี่ยว” หรือ “ลงโทษเดี่ยว” โดยมีการอบรมสั่งสอนอย่างเป็นทางการควบคู่อีกด้วย

1.2 การสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างไม่เป็นทางการ จากการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมพบว่า การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการจะเกิดขึ้นหลังจากกระบวนการฝึกอบรมได้เริ่มต้นผ่านไปแล้ว 3 วัน โดยครูฝึกจะทำการสื่อสารลักษณะนี้กับเยาวชนครั้งแรกใน “ชั่วโมงจับเข้าคู่กัน ครั้งที่ 1” ซึ่งเป็นช่วงเวลากิจกรรมตอนกลางคืนของวันที่ 3 ของการฝึกอบรม ซึ่งในกิจกรรมนี้ เครื่องมือในการสื่อสารที่ใช้ผสมผสานกันทั้ง “คำพูด” และ “สีหน้า” “แววตา” “น้ำเสียง” ที่แสดงออกให้เยาวชนเห็นถึงความเปิดเผยเป็นกันเองของครูฝึก เพื่อให้เยาวชนรู้สึกผ่อนคลายและกล้าที่จะเปิดเผยตัวตนของเยาวชนออกมา ภายหลังจากการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการครั้งแรกเกิดขึ้น การสื่อสารลักษณะนี้ได้เกิดขึ้นอีกเป็นระยะ ๆ ระหว่างการฝึกอบรม ตามแผนการฝึกและตามห้วงเวลาที่ทหารชุดฝึกวางไว้ว่าเป็นช่วงที่สามารถทำการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการกับเยาวชนได้โดยไม่เสียระบบ จากการวิเคราะห์พบว่า การสื่อสารลักษณะนี้เกิดขึ้นในช่วงต่อไปนี้

- ช่วงพักระหว่างการฝึก โดยช่วงนี้ครูฝึกจะพูดคุย หยอกล้อ เล่นกับเยาวชนอย่างเป็นทางการเองเพื่อสร้างความคุ้นเคยและทำให้เยาวชนเกิดความสนุกสนานในการฝึก
- ช่วงการทดสอบสมรรถภาพร่างกายก่อนไปฝึกภาคสนาม เป็นช่วงเวลากิจกรรมในวันที่ 12 ของการฝึก ซึ่งครูฝึกและเยาวชนเกิดความคุ้นเคย สนุกสนมและไว้วางใจกันมากแล้ว ทำให้กิจกรรมนี้เป็นเหมือนกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ เพราะครูฝึกประจำหมู่ต้องพูดคุยสื่อสารบอกเทคนิคการทดสอบตลอดจนให้กำลังใจเยาวชนเพื่อให้ผ่านพ้นการทดสอบให้ได้
- ช่วงอำลาครูฝึกในพิธีปิด เป็นกิจกรรมวันสุดท้ายของกระบวนการฝึกอบรมที่ทั้งครูฝึกและเยาวชนได้ทำการสื่อสารแบบตัวต่อตัวมากที่สุด อีกทั้งยังมีการใช้อวัจนภาษาสื่อสารแก่กันและกันเป็นอย่างมาก เช่น การเข้าไปกอดคอ ลูบหัว ตบไหล่ และใช้คำพูด “สังเสียด” เยาวชนให้ “กลับตัวเป็นคนดี” และทำตาม “คำมั่นสัญญา” ที่ได้ให้กับครูฝึกไว้ให้ได้ และ ช่วงจับเข้าคู่กัน ครั้งที่ 2 และ 3

2. การสื่อสารกลุ่มใหญ่ (Large Group Communication)

เป็นการสื่อสารระหว่างคนจำนวนมากซึ่งอยู่ในที่เดียวกันมีคนจำนวนมากเข้าร่วม กิจกรรมการสื่อสารทำให้ขาดลักษณะของการสื่อสารแบบบุคคลต่อบุคคลไป บางกรณีต้องใช้สื่ออื่นเข้าช่วย

จากผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารกลุ่มใหญ่ที่เกิดขึ้นในโครงการฝึกอบรมฯ เป็นลักษณะของการใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process) มาเป็นกรอบในการสื่อสาร โดยที่มีเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารเช่นเดียวกับการสื่อสารระหว่างบุคคล คือ มีการใช้วัจนภาษาและอวัจนภาษาเป็นหลัก อีกทั้งรูปแบบการสื่อสารในการสื่อสารกลุ่มใหญ่ ก็ยังจำแนกได้ในลักษณะเดียวกันกับการสื่อสารระหว่างบุคคลคือ

2.1 การสื่อสารกลุ่มใหญ่อย่างเป็นทางการ จากการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมพบว่า การสื่อสารกลุ่มใหญ่อย่างเป็นทางการ เป็นรูปแบบการสื่อสารที่เกิดขึ้นมากที่สุดและบ่อยครั้งที่สุดในกระบวนการฝึกอบรม การสื่อสารลักษณะนี้เกิดขึ้นตั้งแต่ที่ครูฝึกกับเยาวชนได้พบกัน หลังจากที่เท้าย่างแรกของเยาวชนเหยียบสู่พื้นของสถานฝึกอบรมฯ บ้านฟ้าใส นับตั้งแต่เริ่มกิจกรรมการรายงานตัว การปฐมนิเทศ การเข้าร่วมพิธีเปิด ตลอดจนถึงการละลายพฤติกรรม และการฝึกบุคคลทำมือเปล่าแถวชิดในช่วง 3 วันแรก ในกิจกรรมทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ครูฝึกทำการสื่อสารกับเยาวชนในลักษณะ “กลุ่ม” อยู่ตลอดเวลา ยังไม่มีการแบ่งเป็นหมู่เป็นพวก ที่ภาษาทางทหารเรียกว่า “ฝึกเป็นกองพันยังไม่แยกเป็นกองร้อย เป็นหมวด เป็นหมู่”

จากการสัมภาษณ์ทหารชุดฝึกถึงการดำเนินการฝึกในลักษณะกลุ่มใหญ่พบว่า เหตุผลที่ทหารยังไม่ทำการแยกเยาวชนออกเป็นกลุ่มย่อย สรุปได้ว่าเนื่องเพราะต้องการให้เยาวชนมีโอกาสเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และเรียนรู้ถึงการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นที่ไม่ใช่ “พวกพ้อง” ตนเอง รวมถึงสร้างความรู้สึกเห็นใจผู้อื่นให้เกิดขึ้นกับตัวเยาวชนอันจะนำไปสู่ “การได้เพื่อนใหม่” รู้จักการเข้ากลุ่มใหม่ให้เยาวชนอีกด้วย โดยในการฝึกนอกจากครูฝึกจะสื่อสารด้วยการอธิบายท่าทางการฝึกที่ถูกต้องให้เยาวชนรับทราบแล้ว ยังมีการสาธิตท่าทางประกอบการอธิบายด้วย

นอกจากนั้นในการลงโทษดังผลการวิเคราะห์ที่แสดงไว้ในส่วนกลยุทธ์การสื่อสารว่า การลงโทษมักกระทำในลักษณะกลุ่มเป็นหลัก โดยยึดหลักการ “ระบบความรับผิดชอบร่วมกัน” ลักษณะการลงโทษจึงเป็นการลงโทษทั้งกลุ่มหลังจากมีการชี้แจงเหตุผลการลงโทษให้เยาวชนรับทราบ

การบรรยายเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีการสื่อสารกลุ่มใหญ่อย่างเป็นทางการ โดยครูฝึกที่ทำหน้าที่วิทยากรได้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระสู่เยาวชนโดยผ่านสื่อ “คำพูด” เป็นหลัก โดยมีการใช้ลีลาท่าทาง น้ำเสียง ที่สอดคล้องกับอารมณ์ของเนื้อเรื่องที่บรรยาย นอกจากนี้ยังนำสื่อคอมพิวเตอร์และสื่อวีดิทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อเทคโนโลยีทันสมัย มีภาพเคลื่อนไหว สี เสียง มาประกอบการบรรยายทำให้สามารถดึงดูดความสนใจของเยาวชนได้เป็นอย่างดี สามารถทำให้สื่อสารเนื้อหาที่มีลักษณะนามธรรมให้เยาวชนเข้าใจได้ง่ายขึ้น อีกทั้งช่วยเยาวชนในการจดจำเนื้อหาได้เป็นอย่างดี

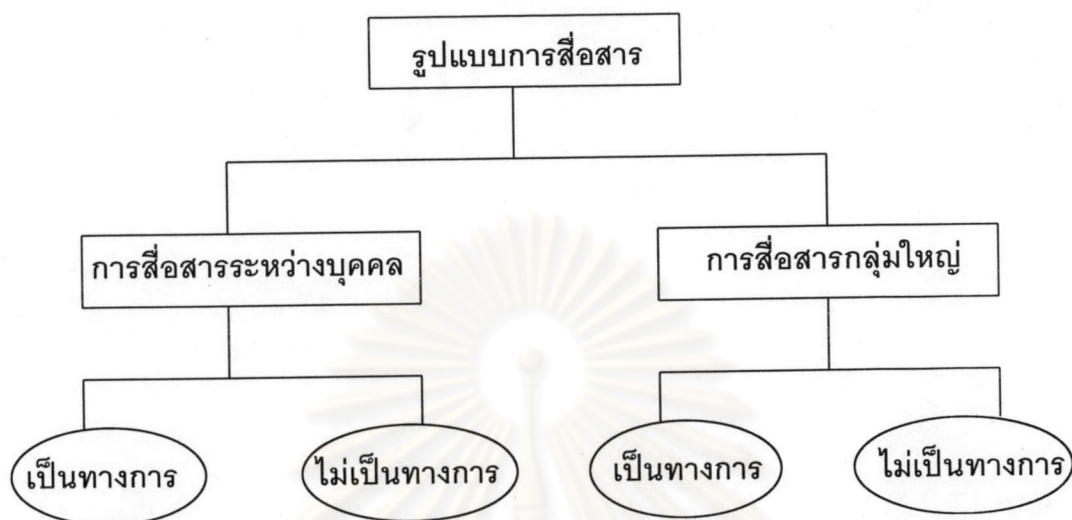
2.2 การสื่อสารกลุ่มใหญ่อย่างไม่เป็นทางการ จากการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม พบว่า การสื่อสารกลุ่มใหญ่อย่างไม่เป็นทางการ จะเกิดขึ้นภายหลังการฝึกอบรมผ่านไป 3 วันเช่นเดียวกับการสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างไม่เป็นทางการ โดยเกิดขึ้นในกิจกรรมต่อไปนี้ คือ กิจกรรมออกกำลังกาย กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมกีฬาสัมพันธ์ กิจกรรมการฝึกภาคสนาม รวมถึงการบรรยายซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีการสื่อสารทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการผสมผสานกันไป

วิธีการสื่อสารในรูปแบบนี้ยังคงใช้สื่อ “คำพูด” และ “ภาษาท่าทาง” เป็นเครื่องมือหลักในการสื่อสารโดยคำพูดและท่าทางที่ครูฝึกแสดงออกมีความแตกต่างจากการสื่อสารในลักษณะที่เป็นทางการ คือ เป็นคำพูดที่แทรกอารมณ์ขัน มีเสียงหัวเราะ ภาษาที่ใช้เป็นภาษาถิ่นทางการ บางครั้งมีการใช้ภาษาที่มีลักษณะเป็น “emic” หรือ “ภาษาคนใน” ของเยาวชนในการสื่อสารด้วย

นอกจากนั้นในช่วงนันทนาการและกีฬาสัมพันธ์ ยังนำ “สื่อกิจกรรม” ได้แก่ เกมและเพลงเข้ามาเสริมเพื่อให้มีบรรยากาศของความสนุกสนาน ช่วยในการสร้างความสัมพันธ์และความผูกพันระหว่างครูฝึกกับเยาวชนให้มากยิ่งขึ้น โดยเพลงที่ถือเป็นเพลงหลักหรือเพลงประจำของโครงการฯ “เดือนเพ็ญพัฒนาเยาวชน” คือ เพลง “เดือนเพ็ญ” ของศิลปินวงคาราบาว และเพลง “คำมั่นสัญญา” ของศิลปินวงอินโดจีน ส่วนเพลงที่เยาวชนชื่นชอบและถือเป็น “เพลงประจำใจ” ของเยาวชนคือ “เพลง 18 ฟัน 18 หนาว” ของศิลปินเสื่อ ธนพล อินทฤทธิ์ ซึ่งจากการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับเยาวชนถึงเหตุผลของการถือเอาเพลงดังกล่าวเป็นเพลงประจำใจ สรุปได้ว่าเนื่องเพราะเนื้อหาของเพลงสอดคล้องกับชีวิตของเยาวชนเหมือน “ถอดออกมา” เรียกว่า “โดนใจ” เยาวชนอย่างยิ่ง

แผนภูมิที่ 2

รูปแบบการสื่อสารที่ใช้ในการฝึกอบรม

ผู้รับสาร (Receiver)

ผู้รับสารในที่นี้หมายถึง เยาวชนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในโครงการฝึกอบรมบำบัดฟื้นฟู เยาวชนผู้ต้องขังเนื่องจากปัญหาเสพติด “เดือนเพ็ญพัฒนาเยาวชน” รุ่นที่ 1-4 โดยผู้วิจัยได้ วิเคราะห์ผู้รับสารในประเด็นดังต่อไปนี้

ลักษณะทางประชากร

จากการสังเกตการณ์และการสอบถามข้อมูลจากทหารชุดฝึกพบว่า เยาวชนที่เข้ามารับการฝึกอบรมเป็นเยาวชนชายที่มีอายุในระหว่าง 13-19 ปี ระดับการศึกษามีตั้งแต่ไม่เคยเรียนหนังสือเลยจนถึงมีการศึกษาสูงสุดระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช. แต่เยาวชนส่วนใหญ่หยุดพักการศึกษาด้วยสาเหตุจากการเข้ามาข้องเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นเวลานาน ทำให้ความรู้หนังสือของเยาวชนส่วนใหญ่เทียบเคียงได้เพียง 2 ช่วงระดับคือ เยาวชนส่วนหนึ่งสามารถอ่านออกเขียนได้เทียบกับ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และเยาวชนอีกส่วนหนึ่งสามารถอ่านออกเขียนได้เทียบกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 – มัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนเยาวชนที่ไม่เคยเรียนหนังสือเลยหรือศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ขึ้นไปมีจำนวนน้อยมาก

เยาวชนส่วนใหญ่ที่มาเข้ารับการศึกษา มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ และจังหวัดปริมณฑล เช่น อ่างทอง ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ เป็นต้น เนื่องจากเงื่อนไขหนึ่งของเยาวชนที่จะมีโอกาสเข้ารับการศึกษาคือต้องเป็นเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางเท่านั้น ทำให้พบว่าเยาวชนที่มีภูมิลำเนาจากต่างจังหวัดในภาคอื่น ๆ เช่น ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภาคใต้ มีจำนวนน้อยมาก หากเยาวชนอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดในภาคดังกล่าว ก็เป็นเพียงภูมิลำเนาเดิมซึ่งตัวเยาวชนได้จากมานานแล้วและเข้ามาพักอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ จนกระทั่งถูกจับกุมส่งตัวให้เข้าไปอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง

บุคลิกลักษณะ

จากการสังเกตการณ์พบว่า ลักษณะทั่วไปของเยาวชนมีทั้งผิวคล้ำและผิวขาว โดยส่วนใหญ่จะมีผิวคล้ำมากกว่า ทรงผมของเยาวชนถูกตัดผมรองทรงทุกคน ตามร่างกายของเยาวชนมีรอยสักเล็กน้อยต่างกันไป จากการพูดคุยกับครูฝึกพบว่าเด็กที่มีรอยสักเยอะมักเป็นพวก “ขาใหญ่” หรือ “ขาโจ๋” ที่มาจากบ้าน (สถานพินิจ) ต่าง ๆ ตามเนื้อตัวมีรอยแผลรอยช้ำเป็นจ้ำ ๆ ตามแขนขา ซึ่งเป็นมากน้อยแตกต่างกัน จากการสอบถามเยาวชนพบว่ารอยเหล่านี้เป็นรอยทั้งจากการฉีดยา การโดนทำร้ายร่างกาย การทำร้ายตนเอง ยุงกัด แมลงสัตว์กัดต่อย เนื่องจากสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยขณะที่เยาวชนยังมีได้โดนจับกุมเป็นสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี นอกจากนั้นเยาวชนส่วนใหญ่ยังเป็นกลาง เกล็ดอื่น เชื้อราในร่มผ้าอีกด้วย แต่ก็มีเยาวชนบางคนที่มีผิวขาวเนื้อตัวไม่ปรากฏรอยแผลใด ๆ จากการพูดคุยกับครูฝึกกล่าวว่าเยาวชนที่มีลักษณะเช่นนี้ส่วนใหญ่เป็นเป็นคนค้าแต่ไม่เสพยาและค่อนข้างมีพื้นฐานครอบครัวฐานะดี

ในเรื่องอุปนิสัยของเยาวชน จากการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมและการเข้าร่วม ในบางกิจกรรม ตลอดจนการพูดคุยกับเยาวชน วิเคราะห์ได้ว่า เยาวชนที่มาเข้ารับการศึกษาอบรมเป็นผู้ที่มีความหวาดระแวง ไม่ไว้ใจบุคคลอื่นง่าย ๆ ขาดความมั่นใจในตัวเอง เอาตัวรอดแต่ค่อนข้างเห็นแก่ตัว ขณะเดียวกันก็มีความรักพวกพ้องสูง ขาดความมีระเบียบวินัย บุคลิกท่าทางไม่มีความกระตือรือร้น ขาดความกระฉับกระเฉง ชอบเก็บตัว ปิดตัวเอง ไม่ค่อยพูดจาสื่อสารกับคนที่ไม่ได้อยู่กลุ่มเดียวกัน และมักเพิกเฉยต่อการทำกิจกรรมลักษณะกลุ่ม

ความเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

จากการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการและการสัมภาษณ์เยาวชน วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนได้ว่า เยาวชนส่วนใหญ่ต้องโทษในคดีครอบครองยาบ้า และส่วนหนึ่งต้องโทษคดีจำหน่ายยาบ้า โดยเยาวชนเกือบทั้งหมดเสพยาเสพติด จะมีเพียง 1-2

คนต่อรุ่นที่เป็นเพียงผู้จำหน่ายหรือ “ค้าอย่างเดียวแต่ไม่เล่น” ชนิดของยาเสพติดที่ใช้เป็นหลักคือ ยาบ้า โดยปริมาณการเสพต่อวันต่ำสุดคือ “2 ตัว” (2 เม็ด) และปริมาณสูงสุดคือ “3 แถว” (30 เม็ด) เยาวชนกล่าวว่าที่ใช้ยาบ้าเพราะหาซื้อได้ง่ายและมีราคาต่ำกว่ายาเสพติดชนิดอื่น ๆ และหากเป็นผู้ช่วยค้า ก็สามารถซื้อขายยาเสพติดได้โดยไม่ต้องเสียเงิน ยาเสพติดชนิดอื่นที่เยาวชนเคยใช้หรือใช้บ้างเป็นครั้งคราวคือ กัญชา และสารระเหย และเยาวชนบางคนยังคงเคยใช้เฮโรอีนมาแล้วด้วย

ระยะเวลาที่เยาวชนใช้ยาเสพติดอยู่ในช่วง 1-10 ปี สาเหตุที่ใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่เกิดจากความอยากรลอง โดยเยาวชนคบเพื่อนที่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งเพื่อนที่เป็นผู้ค้าและผู้เสพ อยู่แล้วจึงเป็นปัจจัยผลักดันที่ทำให้เยาวชนตัดสินใจใช้ยาเสพติดได้ง่าย และปัจจัยผลักดันอีกประการหนึ่งคือ เยาวชนส่วนใหญ่ขาดความอบอุ่นและมีปัญหาครอบครัว เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำ ทำให้พ่อแม่ต้องทำงานตลอดเวลาไม่มีเวลาให้แก่เยาวชน หรือพ่อแม่ทะเลาะทุบตีกันเป็นประจำ หรือ อาศัยอยู่กับพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ญาติคนอื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่ เป็นต้น อีกทั้งครอบครัวของเยาวชนบางคนยังทำการค้ายาเสพติดเกือบทั้งตระกูลทำให้เยาวชนหลีกเลี่ยงการข้องเกี่ยวกับยาเสพติดได้ยาก

สภาพชีวิตระหว่างติดยาเสพติดของเยาวชน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับครอบครัวตามปกติ โดยในระยะแรกผู้ปกครองไม่ทราบว่าเยาวชนเสพยาเสพติดมักจะรู้ภายหลังการใช้ยาเสพติดอย่างรวดเร็วที่สุด 2 เดือน และผู้ปกครองบางคนรู้เมื่อเยาวชนโดนจับกุมแล้ว ทำให้ชีวิตในช่วงที่ใช้ยาเสพติดของเยาวชนในด้านครอบครัวเดิมไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก จะมีก็แต่เพียงเมื่อผู้ปกครองรู้ในภายหลังเยาวชนจะถูกกล่าวตักเตือนบ่อยขึ้น การได้รับเงินค่าขนมยังเป็นปกติ แต่การขอเงินพิเศษเพิ่มเติมทำได้น้อยลง ไม่เหมือนแต่ก่อน ทำให้เยาวชนหาทางออกเพื่อตัดความรำคาญจากการถูกดู ถูกเตือนโดยการใช้เวลาอยู่ข้างนอกกับเพื่อนมากกว่าใช้เวลาอยู่ในบ้าน โดยกิจกรรมที่เยาวชนทำเมื่ออยู่กับกลุ่มเพื่อนคือ การเที่ยวเตร่ เช่น แวงสนุกเกอร์ ซิมอเตอรีไชค์แข่งกัน เล่นการพนัน เป็นต้น ส่วนสถานที่ที่เยาวชนอาศัยพักผ่อนหลับนอน หรือ “เล่นยา” มักจะเป็นที่บ้านหรือหอพักของคนในกลุ่มที่อยู่คนเดียวไม่มีผู้ปกครอง

การรับรู้เกี่ยวกับโครงการฝึกอบรมและทัศนคติที่มีต่อการฝึกอบรม

เยาวชนส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับโครงการจากเจ้าหน้าที่ในสถานพินิจเป็นอันดับแรก บางส่วนรับรู้จากสื่อโทรทัศน์ที่นำเสนอภาพข่าว หรือสารคดีข่าวเกี่ยวกับการฝึกอบรมในรุ่นที่ 1 โดยทัศนคติของเยาวชนก่อนเข้ารับการฝึก คือ มีความต้องการอยากฝึกด้วยเหตุผลที่ต่างกันไป

เช่น อยากรู้อากการฝึกแบบทหาร เพราะมีความคิดว่าคงสนุกและไม่มีอะไรที่ยากลำบาก คิดว่าคงคล้ายกับการเข้าค่ายลูกเสือ เยาวชนบางคนเคยผ่านการฝึกเป็นนักศึกษาวิชาทหารมาแล้วและคิดว่า การฝึกอบรมคงจะมีความคล้ายคลึงกัน บางคนอยากมาฝึกเพียงเพราะอยากออกมาจากสถานพินิจเพื่อหลบหนีความจำเจ และต้องการฝึกเพื่อที่จะได้รับการปล่อยก่อนกำหนด

แต่เมื่อเข้ามารับการฝึกอบรม ทศนคติของเยาวชนก็เปลี่ยนไปจากก่อนเข้ารับการฝึกอย่างเห็นได้ชัด จากการเข้าไปสังเกตการณ์และพูดคุยกับเยาวชนในระหว่างการฝึกอบรม พบว่า ในช่วงแรกของการฝึกซึ่งเป็นช่วงการละลายพฤติกรรม เยาวชนมีความท้อแท้กับการฝึกอย่างมาก เยาวชนบางคน “ถอดใจ” ไม่ขอฝึกต่อ โดยแสดงพฤติกรรมต่อต้านในลักษณะต่าง ๆ เช่น ถอดป้ายชื่อคืนครูฝึก เข้าไปขอร้องให้ครูฝึกตัดคะแนนเพื่อจะได้โดนส่งกลับสถานพินิจตามเงื่อนไข บางคนร้องให้พุ่มพวยไม่ยอมฝึก เป็นต้น โดยเยาวชนให้เหตุผลว่า สิ่งที่เกิด ภาพที่จินตนาการเอาไว้เกี่ยวกับการฝึกที่คิดว่าจะมีแต่ความสนุกสนาน ไม่เป็นไปตามที่คิดไว้ ไม่คิดว่าจะฝึกหนักถึงเพียงนี้ แต่หลังจากผ่านพ้นช่วงละลายพฤติกรรมแล้ว เยาวชนสามารถปรับตัวและยอม “เปิดใจ” เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการฝึกได้มากขึ้น และยอมฝึกต่อทั้งด้วย “ความเต็มใจ” และ “ฝืนใจ” โดยให้กำลังใจตนเองว่า เมื่อฝึกจบก็จะได้รับคำพิพากษาจากศาลให้ปล่อยก่อนกำหนด

“วันแรก ๆ ก็ท้อ แต่หลังๆก็ดีขึ้นเพราะว่าครูฝึกพูดให้กำลังใจ จึงมีแรงฝึกมากขึ้น”

“ผมท้อแต่ไม่อยากกลับ หนักยังงี้ก็ต้องทนเพราะเค้าสอนให้เราคิดดี”

“ช่วงแรกท้อมาก แต่ไม่อยากกลับ อยากรีบๆฝึกให้เสร็จอยากได้อิสระ”

“สุดท้ายอดเลยครับ หัววันแรกท้อมาก ท้อจนอยากกลับ ยิ่งวันที่ละลายพฤติกรรมยิ่งท้อหนัก แต่ก็ไม่ได้ขอลกลับ แต่จริงๆแล้ววันนั้นก็อยากขอสิ่งที่จะได้ปล่อยก่อนกำหนดไปเลย คิดว่าช่างมันเถอะเดี๋ยวตุลาการก็ได้ปล่อยแล้ว”

หลังจากการฝึกอบรมสิ้นสุด เยาวชนส่วนใหญ่เกิดความรู้สึกที่ดีกับการฝึก โดยให้เหตุผลว่า การฝึกทางทหารช่วยให้สภาพร่างกายและจิตใจดีขึ้นมาก มีกำลังใจมากขึ้น และสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าเปลี่ยนไปคือ การแสดงออก บุคลิกลักษณะของตนเอง รู้สึกว่ามีระเบียบ มีมารยาทมากขึ้น มีความอดทนมากขึ้น และได้เรียนรู้และทำสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน มีความรู้เกี่ยวกับผลร้ายของยาเสพติดมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เลิกคิดถึงยาเสพติดได้เป็นอย่างดีด้วย แต่ก็มีเยาวชนบางส่วนที่คิดว่าการฝึกหนักเกินไป และไม่ชอบใจที่ทำให้พวกเขาได้รับความเจ็บปวดทางร่างกายจากการลงโทษ เช่น เกิดบาดแผล เกิดรอยถลอก เลือดตกยางออก เป็นต้น

ความคิดเห็นและความรู้สึกต่อทหารชุดฝึก

ความรู้สึกที่เยาวชนมีต่อครูฝึกในวันแรกที่ได้พบ คือ กลัว เกร็ง ตื่นเต้น สั่น หวาดระแวง เนื่องจาก เห็นท่าทางการแสดงออกของครูฝึกที่มีความหนักแน่น ดู เข้มงวด พูดเสียงดัง หน้าตา ชิงชัง จริงจัง

“เห็นครั้งแรกทั้งกลัวทั้งตื่นเต้นที่จะต้องมาฝึกกับทหาร เพราะไม่เคยฝึกด้วยมาก่อน ไม่เหมือนกับตอนที่อยู่ในสถานพินิจ ที่เจ้าหน้าที่ไม่ได้เอาจริงจัง เจอสิ่งให้ตรวจว่าช้อนยามาริเปล่าก็กลัวแล้ว”

“ผมเห็นท่ามาแต่ไกลก็นึกอยู่ในใจว่าหนักแน่ ต้องบ้าอำนาจ ต้องฝึกแบบเอาเป็นเอาตาย แน่ๆ เพราะดูท่าเค้าหนักแน่น พูดเสียงดังเหมือนตะโกน สิ่งอะไรต้องทำทันทีไม่ทำก็โดนลงโทษ”

“ก็กลัวครับ วันแรกผมลงมาจากรถก็โดนเลย ผมอยู่ในกลุ่ม 16 นักร้อง ไม่รู้ครูเค้ารู้ได้ยังไง ผมกลัวในหูและก้นหลังหุ้มนแปลกกว่าใครหมด ก็เลยโดนสก็อตจัมพ์ และก็โดนตบ ที่ก้นทหารเพราะคิดว่าฝึกคงหนัก ดูหน้าตาครูเหมือนกับเอาจริง คำพูดอะไรต่าง ๆ ”

แต่เมื่อถามถึงความรู้สึกที่มีต่อครูฝึกทหารในวันสุดท้ายของการฝึก เยาวชนมีความคิดที่เปลี่ยนไป คือ รักและเข้าใจครูฝึกมากขึ้น รู้สึกอยากขอบคุณครูฝึกที่สละเวลามาฝึกสอน ดูแลเอาใจใส่และอยู่กับพวกเขาตลอดเวลา ความกลัวครูฝึกหายไป รู้สึกว่าครูฝึกมีความจริงใจกับพวกเขา

“คิดว่าครูแต่ละคนมีสไตล์การฝึกการสอนเป็นของตัวเอง แตกต่างกันไป ไม่รู้สึกเกลียดหรือกลัวครูเหมือนช่วงแรก ๆ แล้ว”

“ไม่ได้รู้สึกอะไร แต่คิดว่าการกระทำของครูเปลี่ยนไป จากวันแรก ๆ ที่เคยโหด ดู ก็เปลี่ยนไป ใจดีขึ้น พูดคุยหยอกล้อ ทำให้ไม่เกร็งเหมือนวันแรก ๆ ”

“ไม่ชอบที่ครูสั่งทำโทษ ทั้ง ๆ ที่ตัวเองไม่ได้ทำ แต่หลังจากผ่านการฝึกจนถึงวันนี้ก็เข้าใจว่าครูอยากให้เราสามัคคีกันและมีความอดทน”

สำหรับความเชื่อถือที่มีต่อครูฝึกนั้น เยาวชนมีความมั่นใจในความรู้ความสามารถของครู โดยสังเกตจากวิธีการฝึกสอนที่ทำได้อย่างชำนาญ คล่องแคล่ว ความสามารถในการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ ตลอดจนประสบการณ์ที่ครูเล่าให้ฟัง

“คิดว่าครูมีความรู้ สังเกตว่าครูมีความคล่องแคล่วเวลาสอน สอนเก่ง เขียนภาษาอังกฤษได้ ใช้คอมพิวเตอร์ได้ คำพูดน่าเชื่อถือ บุคลิกทะมัดทะแมง”

“คุณมีความรู้มากอยู่แล้ว ถ้าไม่รู้จริงคงไม่มาสอน คุณได้เรียนมาก่อนแล้ว ดูจากกิริยาท่าทางคำพูด ประสบการณ์ที่คุณเล่าให้ฟัง”

ความคิดเห็นต่อเนื้อหาและวิธีการฝึก

วิธีการฝึกที่เยาวชนจดจำได้เป็นอย่างดี มีทั้งกิจกรรมที่สร้างความเจ็บปวดทางร่างกายและจิตใจ คือ ช่วงละลายพฤติกรรม และช่วงรับประทานอาหาร ซึ่ง เยาวชนมักจะโดนลงโทษในช่วงเวลาดังกล่าวบ่อยครั้ง จึงโดนลงโทษ เช่น ให้เยาวชนคาบขามข้าวต้มแล้วกระดกขามกิน ไม่ให้ใช้ช้อน ตีมน้ำโดยการให้เพื่อนนอนแล้วให้เพื่อนอีกคนกรอกน้ำให้ดื่ม เพราะไม่ตรงต่อเวลาและทำ ความสะอาดไม่เรียบร้อย เป็นต้น และกิจกรรมที่ทำให้เยาวชนรู้สึกสนุกสนาน เช่น การแข่งกีฬา และการร้องเพลง

สำหรับเนื้อหา โดยเฉพาะประโยคที่เยาวชนจำได้ขึ้นใจมากที่สุดในระหว่างการฝึก คือ “ความทุกข์ที่เกินทน จะหลอมคนให้ทนทาน” ซึ่งเป็นปรัชญาในการฝึกของทหาร ที่มุ่งหมายให้เยาวชนได้รับความยากลำบาก ความเหนื่อยล้า เพื่อให้เกิดความอดทน มีความแข็งแรง เมื่อออกไปสู่สังคมและเผชิญกับสิ่งเลวร้ายจะได้ต่อสู้และทนกับสิ่งเหล่านั้นได้เมื่อย้อนกลับมาถึงถึงความเหนื่อยยากที่ได้รับในการฝึกครั้งนี้

ในส่วนของกิจกรรมที่เยาวชนพอใจมากที่สุด คือ กิจกรรมการฝึกภาคสนาม โดยให้เหตุผลว่า ได้ทำกิจกรรมที่ไม่เคยทำมาก่อนหลาย ๆ กิจกรรมเช่น การกระโดดสูง 34 ฟุต การไต่หน้าผา การเดินขึ้นเขา 5 กิโลเมตร การดำรงชีพในป่าโดยการทำอาหารด้วยอุปกรณ์สนาม เป็นต้น ส่วนกิจกรรมที่ชอบรองลงมา คือ การออกกำลังกาย การทดสอบสมรรถภาพร่างกาย ส่วนกิจกรรมที่เยาวชนไม่ชอบมากที่สุด คือ การละลายพฤติกรรม โดยให้เหตุผลว่า เป็นการฝึกที่หนักและเหนื่อยเกินไป มีการลงโทษที่สร้างความเจ็บปวด เช่น การคลานแมว การกลิ้งบนพื้นถนน โดยเยาวชนกล่าวถึงกิจกรรมการละลายพฤติกรรมว่า

“ผมรู้ว่าการละลายพฤติกรรมทำเพราะครูอยากให้เราอดทน ซึ่งเราก็ได้ความอดทน ได้ความสามัคคี ได้ฝึกสิ่งที่เราคิดว่าไม่น่าจะทำได้ แต่ที่ทำไปทั้งหมดเพราะเรากลัว กลัวว่าจะโดนลงโทษก่อนเลย ส่วนสิ่งอื่น ๆ ที่ครูอยากให้ได้เราได้ทีหลัง”

ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

สำหรับประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึก เยาวชน กล่าวว่า ทำให้พวกเขามีระเบียบวินัยมากขึ้น ร่างกายแข็งแรงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด รู้สึกว่าตนเองมีความอดทนต่อสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น ช่วยทำให้จิตใจ

เข้มแข็ง และเลิกนึกถึงยาเสพติดได้ในช่วงที่ฝึกอยู่ และรู้จักความรัก สามัคคีในหมู่คณะ การดำรงในสังคมหลังจากได้รับการปลดปล่อย และทำให้รู้วิธีการที่จะปฏิเสธยาเสพติดได้

“ฝึกที่นี้อย่างผม จากคนไม่มีระเบียบ ไม่มีความอดทนก็ทำให้เปลี่ยนได้ ทนกับความลำบากได้มากขึ้น”

“รู้สึกแข็งแรงขึ้น เพราะตอนอยู่ในสถานพินิจไม่เคยออกกำลังกาย ทำให้ร่างกายอ่อนแอ”

“ทำให้ตัวเราได้ที่ทั้งร่างกายที่แข็งแรงและจิตใจที่เข้มแข็ง ทำให้นึกถึงพ่อแม่มาก”

“ทำให้รู้ถึงภัยยาเสพติด รู้จักวิธีป้องกัน แก้ไขให้ห่างไกลยาเสพติด”

“ก็มีประโยชน์ที่รู้ถึงการทำตัวในสังคม เวลาเผชิญกับคำพูดที่เสียดสีของคนในสังคม ควรทำตัวยังไง”

ความคิดเห็นต่อการเลิกข้องเกี่ยวกับยาเสพติด

ก่อนเข้ารับการฝึกอบรม เยาวชนมีทัศนคติต่อการเลิกยาเสพติดว่า ไม่เคยคิดถึงเรื่องนี้เลย ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าการเสพยาค้ายาเป็นสิ่งไม่ดี รู้ว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย แต่ก็คิดว่าไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อน นอกจากตัวเอง จะมีก็ทำให้พ่อแม่เสียใจบ้าง และมีความรู้สึกว่าการเสพยาไม่มีโทษร้ายแรงอะไร อีกทั้งยังช่วยให้ลืมความทุกข์และปัญหาต่าง ๆ ที่รุมเร้าได้เป็นอย่างดี และคิดว่าการเลิกยาเสพติดในช่วงนี้เป็นสิ่งที่ยาก มีความคิดว่าสักวันหนึ่งเมื่อถึงจุดอึดตัวก็จะเลิกได้เอง

“คิดว่าต้องมีสักวันที่ต้องเลิกได้ รู้สึกกลัวการเสพยาเหมือนกัน เพราะกลัวเล่นมาก ๆ แล้วจะเป็นบ้า”

“รู้สึกเฉย ๆ ต่อยาเสพติด คิดว่าต้องเลิกยาได้สักวันหนึ่งเพราะต้องโตขึ้น ต้องมีครอบครัว”

“ก่อนมาฝึกนี้ไม่เคยคิดเลยเรื่องเลิกยา และไม่เชื่อว่าติดยาแล้วจะทำลายชาติบ้านเมืองได้ คิดแต่ว่าจะหาเซฟไปวัน ๆ และก็รู้แต่ว่ามันทำลายตัวเองเท่านั้น และก็ทำให้พ่อแม่เสียใจ”

“เมื่อก่อนคิดว่ายาเสพติดมันก็ดีครับ มันทำให้ลืมๆ ได้หลายเรื่อง พอเซฟไปแล้วมันก็ลืมไม่ค่อยอยากจะทำอะไร ไม่มีโทษอะไรร้ายแรง เรื่องเลิกยาไม่เคยคิดเลยครับ ถึงจะเข้าสถานพินิจมา 3 ครั้งก็ยังไม่เคยคิดเลิกเลย”

สำหรับความคิดและพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดและการเลิกยาเสพติดหลังจากการฝึกอบรม มีทั้งเยาวชนที่มั่นใจว่าจะสามารถเลิกยาเสพติดได้ โดยได้รับกำลังใจและแรงบันดาลใจข้อคิด จากการฝึกแต่ก็ยอมรับว่าคงจะต้องใช้ความพยายามและความหักห้ามใจอย่างหนักเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่อยู่ยังทำให้ได้พบเจอกับยาเสพติดได้โดยง่าย และเยาวชนอีกส่วนหนึ่งไม่มั่นใจว่าจะเลิกยาเสพติดได้ เพราะอิทธิพลของเพื่อนที่เคยใช้ยาด้วยกันมีสูง และไม่มั่นใจว่าตนเอง

จะทนกับความเขี้ยวอนของยาเสพติดและคำชักชวนของเพื่อนได้หรือไม่เมื่อไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมสังคมเดิม เจอคนกลุ่มเดิม ซึ่งผิดกับการอยู่ในค่ายฝึกนี้ที่มีครูฝึกควบคุมอยู่

“ไม่มั่นใจว่าเมื่อออกจากโครงการแล้วจะเลิกยาได้ เพราะเพื่อนคงมาชวน จะปฏิเสธคำชวนเพื่อนได้ มันอยู่ที่ใจ”

“ผมว่าจะเลิกแต่คงต้องหาทาง คิดว่าออกไปแล้วจะกินเบียร์ จะได้ติดเบียร์แทน ไม่ไปสนใจยาอีก แต่ว่าเพื่อนต้องมารออยู่หน้าบ้านแน่ๆ คงเอายามาให้เล่นฟรี ๆ ซึ่งทำให้เราไขว่ไขว่ได้ เพราะว่าได้เล่นของฟรี กลัวจะห้ามใจไม่ได้”

“คิดว่าอาจเลิกได้ 70 % กลัวว่าคำพูดของเพื่อนจะทำให้เราวูบไป และเพื่อนคงให้เล่นฟรีในครั้งแรก ๆ เราอาจจะคิดว่าเล่นตัวเดียวคงไม่เป็นไร แต่ก็คิดเหมือนกันว่าอาจกลับไปติดอีก”

“คิดว่าเลิกได้ ทำได้แน่ เพราะไม่ยอมให้พ่อแม่เสียใจ ก้าวพลาดมาหลายครั้งแล้ว จะไม่ข้องเกี่ยวเลย จะช่วยพ่อแม่ขายของที่จตุจักร และก็ย้ายที่พัก”

“ความคิดเกี่ยวกับยาก็เปลี่ยนไป ที่คิดว่ามันดีก็รู้ว่ามันไม่ใช่ทำลายเราคนเดียว มันทำลายคนรอบข้างและก็สังคมเราด้วย คนก็มองเราไม่ดี คิดว่าถึงเวลาแล้วที่ควรจะเลิก และคิดว่าทำได้ ฝึกมาขนาดนี้แล้วก็ทำได้”

เนื้อหาของกรฝึกอบรมที่ทำให้คิดปฏิเสธที่จะข้องเกี่ยวกับยาเสพติด คือ การฝึกที่สร้างความเจ็บปวดให้กับร่างกายและความยากลำบากที่ได้รับ ทำให้เยาวชนเกิดความกลัวที่จะต้องโดนกลับเข้ามาฝึกอีกหากเสพหรือค้ายาเสพติดแล้วโดนจับกุม และคิดว่าพวกเขาสามารถผ่านความเหนื่อยที่สุด หิวที่สุด ร้อนที่สุด ไม่มีความสุขที่สุดจากการการละลายพฤติกรรมมาได้แล้ว ดังนั้นสิ่งเหล่านี้จะช่วยทำให้พวกเขาการเลิกใช้ยาเสพติดได้เช่นกัน

ความมุ่งหวังในอนาคต

เยาวชนส่วนใหญ่มีความมุ่งหวังในชีวิตภายหลังจากการฝึกอบรมและได้รับการปลดปล่อยจากสถานพินิจว่า อยากมีงานทำเพื่อหารายได้มาเลี้ยงตนเองและครอบครัว และบางส่วนต้องการกลับไปเรียนหนังสือต่อ และจะพยายามตั้งใจที่จะกลับตัวเป็นคนดีให้ได้เพราะไม่ยอมทำให้พ่อแม่เสียใจ

จิตวิทยาการสื่อสาร

ในส่วนของจิตวิทยาการสื่อสารจากผลการวิจัยพบว่า ทหารชุดฝึกได้นำหลักปฏิบัติการจิตวิทยาทางทหารมาใช้ในการสื่อสารเพื่อใช้ฝึกอบรมเยาวชนผู้เข้ารับการฝึกให้เกิดการปรับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด คือให้ขยายด ก้าว เข็ดหลาบ และเล็งเห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อสภาพร่างกายจิตใจของเยาวชนเอง ตลอดจนการบ่อนทำลายของยาเสพติดที่ส่งผลให้เกิดความเสียหายในระดับครอบครัว สังคม และประเทศชาติ โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์ภายใต้กรอบการปฏิบัติการจิตวิทยาทางทหารในเรื่อง "จิตวิทยาแห่งวินัย" ใน 3 ประเด็น คือ

1. วินัยสามารถเรียกร้องความร่วมมือในการฝึกได้
2. วินัยก่อให้เกิดความสามัคคีอันนำไปสู่ความรู้สึกถึงส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
3. วินัยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขวัญ

หลักจิตวิทยาแห่งวินัยกับการเรียกร้องความร่วมมือในการฝึก

การฝึกอบรมในโครงการ "เดือนเพ็ญพัฒนาเยาวชน" นี้ เยาวชนผู้เข้ารับการฝึกได้รับคัดเลือกโดยผ่านกระบวนการ 2 ขั้นตอนคือ การพิจารณาจากสถานพินิจที่เยาวชนพักพิงอยู่ และจากการพิจารณาของศาลเด็กและเยาวชน โดยคำนึงถึงความประพฤติของเยาวชนขณะอยู่ในสถานพินิจ และจำนวนระยะเวลาคงค้างที่จะต้องอยู่ในสถานพินิจ เป็นหลัก โดยเยาวชนที่เหลือระยะเวลาคงค้างน้อยจะได้รับโอกาสในการเข้าร่วมฝึกอบรมก่อน ซึ่งจากการสัมภาษณ์เยาวชนถึงทัศนคติก่อนเข้าฝึกอบรมพบว่า เยาวชนบางคนมีความต้องการเข้ารับการฝึกอย่างมาก แต่เยาวชนบางคนเกิดความรู้สึกไม่ต้องการฝึก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนในโครงการรุ่นที่ 1 และ 2 เพราะคิดว่าตนเองเหลือเวลาในสถานพินิจไม่นานก็จะได้รับการปลดปล่อยแล้วไม่เห็นความจำเป็นในการฝึกแต่อย่างใด ส่วนเยาวชนในโครงการรุ่นต่อ ๆ มาเมื่อได้เห็นภาพการฝึกของโครงการผ่านสื่อมวลชน ผวนวกกับคำบอกเล่าของเพื่อนที่ผ่านการฝึกอบรมแล้วถึงความยากลำบาก การต้องใช้ความอดทนทั้งทางกายและทางใจในช่วงแรก ๆ ของการฝึก ยิ่งเกิดการต่อต้านในการฝึกตั้งแต่แรกเข้าโครงการฯ ทำให้ส่งผลถึงการขาดความร่วมมือในการฝึกอย่างเห็นได้ชัด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในระหว่างการฝึกอบรม ทหารชุดฝึกจึงทำการชี้แจงและพูดคุยกับเยาวชนก่อนเริ่มการฝึกอบรมว่า การฝึกอบรมในโครงการฯ นี้เป็นการฝึกอบรมโดยใช้หลักการทางทหารนำมาประยุกต์ใช้ฝึก ดังนั้นการให้เยาวชนสวมชุดฝึกของทหารเป็นเครื่องบ่งชี้ว่านับแต่นี้ต่อไป 17 วัน เยาวชนต้องอยู่แบบทหาร กินแบบทหาร นอนแบบทหาร ฝึกแบบทหาร เยาวชนเต็มใจที่จะอยู่เพื่อเข้ารับการฝึกหรือไม่ หากเยาวชนคนใดไม่เต็มใจและ

อยากเปลี่ยนใจไม่ฝึก ทีมครูฝึกจะไม่บังคับยัดยัดนำตัวส่งกลับสถานพินิจทันที หากมีความเต็มใจที่จะรับการฝึกจะต้องยอมรับในกฎกติกาและระเบียบของการอยู่ร่วมกันในค่ายนี้ โดยมีการเน้นย้ำถึง “ความเคร่งครัดในระเบียบวินัย” ว่าเยาวชนจะต้องเชื่อฟังคำสั่ง และคำสอนของครูฝึก การกระทำใดๆ จะต้อง มีการ “ขออนุญาต” ทุกครั้งเพื่อฝึกหัดความมีวินัย

นอกจากนั้นครูฝึกยังได้แจ้งให้เยาวชนทราบถึงผลดีหรือผลประโยชน์และผลเสียของการอยู่ในวินัยและการขาดวินัยตลอดระยะเวลาการฝึกว่าเยาวชนจะได้รับหรือเสียสิ่งใด โดยชี้แจงถึงเรื่องคะแนนความประพฤติซึ่งจะเป็นปัจจัยหนึ่งในการพิพากษาของศาลภายหลังการฝึกอบรมสิ้นสุด

หลักจิตวิทยาแห่งวินัยกับการสร้างความสามัคคี

ในเรื่องการนำหลักจิตวิทยาแห่งวินัยมาใช้เพื่อสร้างความสามัคคีระหว่างกลุ่มเยาวชนที่มาเข้ารับการฝึกนั้นจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเยาวชนแต่ละคนต่างมาจากต่างสถานที่ กล่าวคือมาจากสถานพินิจคนละแห่ง ทั้งบ้านกรุดา บ้านมุทิตา บ้านอุเบกขา และบ้านเมตตา ด้วยความแตกต่างดังกล่าว ทหารชุดฝึกจึงใช้เรื่องของวินัยมาเป็นตัวเชื่อมประสานให้เกิดความรักซึ่งกันและกันให้เกิดขึ้นในกลุ่มเยาวชน โดยนำวิธีการบวนการกลุ่มมาเป็นช่องทางการสื่อสารเพื่อสอดแทรกและถ่ายทอดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับวินัยสู่เยาวชน

วิธีการที่ทหารชุดฝึกใช้ในการสร้างความสามัคคีนี้ใช้วิธีการที่ว่าไม่ว่าจะทำกิจกรรมใด ๆ เยาวชนจะต้องทำเป็นกลุ่ม เช่น ฝึกเป็นกลุ่ม อยู่เป็นกลุ่ม กินเป็นกลุ่ม และที่สำคัญมีหลักว่า “ต้องร่วมรับผิดชอบเป็นกลุ่ม” ดังนั้นหากไม่ต้องการถูกลงโทษเยาวชนจะต้องอยู่ในระเบียบวินัย ทำทุกอย่างอย่างมีวินัย เพราะเมื่อทำถูกระเบียบวินัยแล้ว ทุกอย่างย่อมราบรื่นและเป็นไปด้วยดี แต่หากเกิดพฤติกรรมที่เรียกว่า “แตกแถว” ไม่ว่าจะในกิจกรรมใด ๆ เช่น รับประทานอาหารก่อนเพื่อน ไม่แบ่งเพื่อน เอาเปรียบเพื่อนในระหว่างการฝึก (หรือที่เรียกว่า “กินแรง”) เป็นต้น เยาวชนจะต้องถูก “ลงโทษทั้งกลุ่ม” ถึงแม้จะมีคนทำผิดเพียงคนเดียวก็ตาม เพราะถือว่าขาดความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ไม่ตักเตือนเพื่อนให้อยู่ในระเบียบวินัยของกลุ่ม

ยกตัวอย่างเช่น ในการรับประทานอาหารครูฝึกจะจัดให้เยาวชนประมาณ 3-5 คนเป็นผู้จัดเตรียมโต๊ะและตักอาหารให้กับเพื่อนทั้งหมด โดยทุกโต๊ะทุกงานจะต้องมีข้าวและกับข้าวเท่าเทียมกันไม่มีงานใดมากกว่างานใด หากเกิดความผิดพลาดเช่น จัดงานข้าวไม่ครบจำนวนคน หรือ

กับข้าวโต๊ะหนึ่งโต๊ะได้น้อยกว่าโต๊ะอื่น เยาวชนทั้งหมดจะถูกลงโทษด้วยกัน ไม่ใช่ลงโทษเฉพาะเวรตักอาหาร เป็นต้น จากการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์เยาวชนพบว่า เมื่อเยาวชนเรียนรู้ถึงวินัยของการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มดังกล่าวแล้ว ทำให้เยาวชนเกิดความรักและเห็นใจเพื่อนมากขึ้น คอยสอดส่องดูแลงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายทั้งในส่วนของตนและของเพื่อนมากขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด ทำให้สนิทสนมกับเพื่อนบ้าน(สถานพินิจฯ) เดียวกันและเพื่อนต่างบ้าน มากขึ้น

กิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงการพยายามสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่เยาวชนอย่างชัดเจนคือ กิจกรรมกีฬาสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่เปิดโอกาสให้เยาวชนได้ทำความรู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้เยาวชนรู้จักและเข้าใจในเรื่อง “การทำตามกฎ” และการเล่นอย่างมีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย และการทำเพื่อกลุ่มเพื่อส่วนรวมได้เป็นอย่างดี เพราะก่อนการแข่งขันครูฝึกได้ทำการพูดคุยกับเยาวชนให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมว่าเพื่อต้องการให้เยาวชนได้รับความสนุกสนาน สุขภาพร่างกายแข็งแรง ตลอดจนย้ำถึงการเล่นภายใต้กฎกติกาและไม่ละทิ้งระเบียบวินัยถึงแม้จะเป็น กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนานก็ตาม เช่น การเชียร์กลุ่มหรือกองร้อยของตนสามารถทำได้เต็มที่ เต็ม ร้องรำทำเพลงได้เต็มที่แต่ต้องอยู่ในระเบียบวินัย ไม่มีการยั่ววนโทษะ ไม่ใช้คำหยาบหรือสองแง่สองง่าม หรือในการแข่งขันต้องเชื่อในคำตัดสินของกรรมการ ไม่เล่นแบบเอาเป็นเอาตายทำทุกอย่างเพื่อชัยชนะ เป็นต้น

หลักจิตวิทยาแห่งวินัยกับการเปลี่ยนแปลงขวัญ

“ขวัญ” ในที่นี้หมายถึง “กำลังใจในการต่อสู้กับยาเสพติดและการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม” ทหารชุดฝึกนำหลักจิตวิทยาและหลักปฏิบัติในเรื่องวินัยมาช่วย “เพิ่มขวัญ” และ “เปลี่ยนแปลงขวัญ” ของเยาวชนโดยวิธีการ “สร้างความกล้าแทนความกลัว” ให้เกิดขึ้นในจิตใจของเยาวชน คือ การทำให้เยาวชนเลิกคิดว่าตนเองว่าเป็นคนไม่ดีไม่สามารถกลับตัวได้ และสังคมไม่ยอมรับ ให้กลายเป็นคนที่เห็นคุณค่าของตนเองและเกิดความมั่นใจในตนเองว่าภายหลังได้รับการปลดปล่อยจะสามารถต่อต้าน ต่อสู้กับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับวงจรยาเสพติดได้

โดยหลักจิตวิทยาแห่งวินัยในการเปลี่ยนแปลงขวัญดังกล่าวนี้ ทหารชุดฝึกใช้วิธีการฝึกให้เยาวชนมีบุคลิกท่าทางที่สง่างามแบบทหารในทุกท่วงท่า ไม่ว่าจะเดินต้องอกผายไหล่ผึ่ง จะกินต้องเสียงเบาหรือแทบไม่มีเสียง ไม่มูมมาม จะนั่งต้องหลังตรงไม่ห่อไหล่ เป็นต้น ควบคู่ไปกับการฝึกให้เยาวชนกระทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีวินัยเพื่อสร้างความมั่นใจในบุคลิกภายนอกให้

แก่เยาวชนดังกล่าวแล้ว ครูฝึกยังใช้วิธีการย้ำเตือนให้เยาวชนนึกถึงพระคุณบิดามารดา ญาติพี่น้องผู้ปกครองที่รักและเลี้ยงดูเยาวชน ตลอดจนภรรยาและลูก (ในกรณีสำหรับเยาวชนบางคนที่มีภรรยาและลูกแล้ว) ที่ฝากความหวังและอนาคตไว้กับเยาวชน ว่าบุคคลเหล่านั้นรอคอยที่จะเห็นอนาคตที่สดใส การกลับตัวกลับใจเป็นคนดีของเยาวชนอย่างเต็มเปี่ยม รวมถึงครูฝึกทุกคนก็อยากเห็นเช่นนั้น ร้องขอให้เยาวชนนึกถึงความจริงที่ว่าเหตุใดครูฝึกจึงต้องมาอยู่ มานอนกับเยาวชนที่ค่ายแห่งนี้ คอยฝึกฝน คอยดูแลทั้ง ๆ ที่ไม่เคยรู้จักเยาวชนมาก่อน เหตุที่ทำให้ไปเช่นนั้นเพราะอยากทำให้เยาวชนเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ได้ และเมื่อได้ร่วมอยู่ใกล้ชิดกับเยาวชนก็เกิดความรู้สึกผูกพันรักเหมือนลูกเหมือนหลาน หากเยาวชนมีอนาคตที่ดีก็จะยินดีด้วย

จากการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์เยาวชนถึงเรื่องความมั่นใจในการออกไปเผชิญกับสังคมภายนอกและการเลิกข้องเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนภายหลังผ่านการฝึกอบรมฟื้นฟูแล้วพบว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีความมั่นใจเกินกว่า 50 % ว่าสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ เพราะได้กำลังใจจากครูฝึกและนึกถึงคำที่ครูฝึกพูดย้ำเตือนว่าให้ทำเพื่อคนที่รักเยาวชนและเยาวชนรักจึงมีแรงใจและจะพยายามไม่ทำให้บุคคลเหล่านั้นผิดหวัง

โดยสรุปแล้ว ผลกระทบของการใช้กลยุทธ์การสื่อสารและปฏิบัติการจิตวิทยาทางทหารคือหลัก "จิตวิทยาแห่งวินัย" ดังกล่าว ก่อให้เยาวชนผู้เข้ารับการฝึกเกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดการเสริมสร้างด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ขึ้นใหม่ในประเด็นต่อไปนี้

ความมีระเบียบวินัย

สิ่งแรกที่ทหารมุ่งเน้นก็คือ การฝึกให้เยาวชนเกิดความเป็นระเบียบวินัย ซึ่งเป็นรูปแบบของการฝึกแบบทหารที่มีความสำคัญ เพราะในหมู่เยาวชนต่างมาจากต่างที่กัน ไม่เคยได้มาอยู่ร่วมกันในสังคมใหม่แบบการฝึกอบรมนี้ จึงต้องสร้างระเบียบให้ทุกคนปฏิบัติตาม ให้เกิดความพร้อมเพรียงกันในการฝึก เพื่อให้การฝึกง่ายขึ้น ไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง นอกจากนี้ในการฝึกระเบียบวินัยนี้จะสร้างให้เยาวชนเกิดความเป็นระเบียบวินัยในตัวเอง รู้จักความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่ของตนตรงต่อเวลา สามารถจัดการกับตัวเองได้ โดยให้มีวินัยเป็นพื้นฐานในชีวิต

การสร้างวินัยในตัวเองนั้น ทหารมุ่งที่จะให้เกิดความเป็นระเบียบวินัยที่แท้จริง คือ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ซึ่งไม่ใช่แค่ให้มีวินัยเพื่อการฝึกกับทหารในการฝึกอบรมเท่านั้น ในการสร้าง

ระเบียบวินัยยังส่งเสริมให้เยาวชนมีบุคลิกภาพที่ดีขึ้นและในภายภาคหน้าเมื่อเยาวชนออกไปสู่สังคมภายนอกแล้ว จำเป็นต้องมีระเบียบวินัยในตัวเอง เพื่อให้อยู่ในสังคมได้ และเป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้างให้สังคมดีขึ้น ดังเช่น ที่ครูฝึกได้กล่าวไว้ว่า

“ระเบียบวินัย คือ ครอบจักรวาล คนเราจะดีได้ต้องมีระเบียบวินัย ถ้าไม่มีระเบียบวินัยสังคมก็ไม่ยอมรับ”

กิจกรรมที่จัดขึ้นในการฝึกอบรมนี้ ทุกกิจกรรมเน้นความสามัคคีและระเบียบวินัย โดยให้นึกถึงส่วนรวม สำหรับกิจกรรมที่เห็นชัดในด้านการฝึกระเบียบวินัยคือ การฝึกบุคคลท่ามือเปล่าและแถวชิด จะมีการฝึกกิจกรรมนี้ 5 ครั้งอย่างต่อเนื่องกันในช่วงสัปดาห์แรกของการฝึก ซึ่งในการฝึกรูปแบบนี้ นอกจากจะสร้างระเบียบทางร่างกายแล้ว ยังสร้างให้เยาวชนเกิดความเป็นระเบียบวินัยในตัวเอง รู้จักที่จะมีระเบียบวินัยในตัวเองก่อน เยาวชนได้รู้ว่าหากตนเป็นคนหนึ่งในหมู่ที่มีระเบียบวินัย และทุกคนตระหนักเหมือนกันทั้งหมู่ หมู่ก็จะเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยได้

การฝึกให้หมู่คณะมีระเบียบวินัยให้พร้อมเพียงกันนั้น การที่จะทำให้อยู่ในขั้นมีระเบียบวินัยที่ดี เยาวชนย่อมต้องมีการทำผิดพลาด ซึ่งครูฝึกจะมีการสั่งลงโทษ เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องที่สุด แต่การสั่งลงโทษทุกครั้งจะบอกวัตถุประสงค์และเหตุผลในการทำโทษทุกครั้ง เพื่อให้เยาวชนเข้าใจและยังทำให้เยาวชนจดจำสิ่งที่ตนทำผิดได้ เมื่อทำครั้งต่อไปจะได้ไม่มีข้อผิดพลาดอีก และมีความเป็นระเบียบวินัยที่น่าพอใจ

ความสามารถดำรงอยู่ในสังคม

เมื่อเยาวชนเกิดความเป็นระเบียบวินัยในตัวเองแล้ว สิ่งต่อไปที่ทหารมุ่งหวังให้เยาวชนได้รับ ก็คือ ความสามารถดำรงอยู่ได้ในสังคม เนื่องจากเมื่อเยาวชนออกจากค่ายฝึกหรือออกจากสถานพินิจแล้ว เยาวชนต้องออกไปอยู่ในสังคมที่ประกอบไปด้วยผู้คนมากมายและหลากหลายความสามารถในการปรับตัวจึงมีความจำเป็นที่จะทำให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ จากการฝึกระเบียบวินัยโดยฝึกบุคคลท่ามือเปล่าแถวชิดแบบทหารนั้นเป็นการฝึกที่มีความมุ่งหมายที่นอกเหนือจากผลทางด้านร่างกาย เพราะจะทำให้ผู้ฝึกู้จักที่จะปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ก็คือ ต้องปรับให้ตัวเองมีระเบียบวินัยเพื่อให้ในหมู่ของตนนั้นเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งผลที่ได้จากการฝึกนี้เยาวชนจะรู้จักที่จะปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นในสังคม รู้จักการร่วมกันทำงานเป็นหมู่คณะ นอกจากนี้ยังมีการให้ความรู้ทางด้านมารยาทในสังคมอีกด้วย

จากการฝึกที่มีทั้งหนักทั้งเบา ในช่วงที่ต้องฝึกอย่างหนัก หรือในช่วงของกิจกรรมละลายพฤติกรรม นั้นมีความมุ่งหมายที่จะให้เกิดความยากลำบากมากที่สุด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเมื่อเยาวชนออกไปสู่สังคมภายนอกเจอสภาพที่เลวร้าย เยาวชนก็จะสามารถปรับตัวและรับสภาพที่อยู่ได้ในสังคม ครูฝึกได้กล่าวว่า “การสร้างความลำบากให้พวกเขาจะได้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นผู้นำ เพราะอยากให้เขาเป็นคนดีอยู่ในสังคมได้”

นอกจากนี้ ในการฝึกนั้น “คำสั่ง” ของทหาร ถือเป็นเด็ดขาด ต้องปฏิบัติตาม ซึ่งในคำสั่งแต่ละครั้งนั้น ทหารย่อมมีเป้าหมายที่จะให้เกิดผลอย่างไร อย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะ เป็น คำสั่งสอนหรือ คำสั่งลงโทษ ซึ่งทำให้เยาวชนเรียนรู้ที่จะเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ ให้รู้ว่าสิ่งที่ผู้ใหญ่ชี้แนะนั้นคือสิ่งที่ถูกต้อง

ความแข็งแรงของร่างกาย

ในการฝึกตลอด 17 วันนั้น กิจกรรมประจำวันที่ต้องฝึก ก็คือ การออกกำลังกายในตอนเช้า และการออกกำลังกายตอนเย็น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้เยาวชนมีความพร้อมทางด้านร่างกายเพื่อการฝึกในภาคสนาม ที่ต้องใช้ความแข็งแรงทางด้านร่างกายอย่างมาก อย่างไรก็ตาม จุดมุ่งหมายระยะยาวของการฝึกทางด้านร่างกายนั้น คือ เพื่อให้ร่างกายมีความสมบูรณ์แข็งแรง เป็นการสร้างสมรรถภาพที่แข็งแรงของเยาวชนให้กลับมาเป็นเหมือนเดิมก่อนที่จะเสพยาเสพติด กล่าวคือ เยาวชนที่เข้ามาฝึกอบรมนี้ ต่างก็มีประวัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดแทบทั้งสิ้น ซึ่งร่างกายที่แข็งแรงตามวัยหนุ่ม ได้ถูกทำลายเพราะพิษภัยของยาเสพติดไปมาก ร่างกายของแต่ละคนถูกทำลายไปตามระยะเวลาที่ใช้สารเสพติด นอกจากจะส่งผลให้ร่างกายเยาวชนอ่อนแอแล้ว สภาพจิตใจยังอ่อนแออีกด้วย ซึ่งการฝึกเพื่อให้ร่างกายแข็งแรงนี้ ไม่ได้ส่งผลต่อร่างกายเท่านั้น แต่ยังช่วยให้สภาพจิตใจของเยาวชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งการมีร่างกายที่แข็งแรง ย่อมส่งผลให้จิตใจแจ่มใสด้วย เรียกได้ว่า มีความอดทนมากขึ้นทั้งร่างกายและจิตใจไปพร้อม ๆ กัน

ความภาคภูมิใจ

กิจกรรมการฝึกทางทหาร ล้วนแล้วแต่เป็นการฝึกที่เข้มข้น ที่ต้องการให้เกิดความเป็นระเบียบวินัย มีความสามัคคี ให้เยาวชนมีระเบียบวินัยในตัวเอง ซึ่งการฝึกนั้นนอกจากจะให้เกิดผลทางด้านร่างกายที่แข็งแรงแล้ว ในเรื่องของจิตใจ ถือว่าเป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้เกิดขึ้นในตัว

เขาวชนอีกด้วย นั่นคือ ทำให้เขาวชนเกิดความภาคภูมิใจว่า ตนเองมีความสามารถในการฝึกปฏิบัติตามข้อกำหนดทางทหารได้ ทั้งนี้ในการฝึกต้องผ่านทั้งความยากลำบากอย่างมากทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งถือเป็นที่สุดของชีวิต ทั้งหิวที่สุด เหนื่อยที่สุด ร้อนที่สุด ทรมานจิตใจที่สุด เมื่อเขาวชนผ่านพ้นเหตุการณ์เหล่านี้ไป พวกเขาจะมีความภูมิใจที่สามารถทำได้

ในการฝึกนั้นยังมีการฝึกให้ เขาวชนรู้จักการเป็นผู้นำ คือ เมื่อแบ่งกลุ่มออกเป็นหมู่ แต่ละหมู่จะมีการคัดเลือกหัวหน้าหมู่ ซึ่งทุกคนในหมู่มีโอกาสที่จะได้เป็นผู้นำ ซึ่งเขาวชนได้เรียนรู้วิธีการที่จะนำหมู่คณะ ต้องรู้จักรับผิดชอบในตัวเองและรับผิดชอบต่อหมู่ ซึ่งก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในการเป็นผู้นำหมู่ได้

นอกจากนี้ เขาวชนจะเกิดความภูมิใจในตัวเอง ที่ว่าตนเองเป็นคนที่มีความสามารถ มีความเป็นลูกผู้ชาย เพราะการฝึกแบบทหารนั้นถือได้ว่าเป็นการฝึกของลูกผู้ชายที่วัดสมรรถภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ การทำให้เขาวชนเกิดความรักตัวเองมากที่สุด ซึ่งจะทำให้เขาวชนมีความคิดที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด เพราะได้รู้แล้วว่าฤทธิ์ของยาเสพติดเป็นภัยร้ายแรงต่อตนเอง เพียงไร จากการสัมภาษณ์เขาวชนพบว่า เขาวชนรู้สึกว่าการฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้ร่างกายและจิตใจของพวกเขาสามารถทนรับกับความยากลำบาก และความกดดันต่างๆ ได้มากกว่า และดีกว่าในช่วงเวลาที่เสพยาเสพติดเป็นอย่างมาก ไม่คิดว่าตนเองจะสามารถรับมือกับสิ่งเหล่านี้ได้ถึงเพียงนี้

ความมีสำนึกดีเพื่อสังคม

การฝึกให้เขาวชนออกไปสู่สังคมภายนอกได้ มีสำนึกที่ดีเพื่อทำให้สังคมดีขึ้นนั้น ทหารจึงมุ่งฝึกให้เขาวชนเกิดจิตสำนึกที่ดี ให้รู้ในสิ่งที่ถูกกับผิด สามารถแยกแยะผิดชอบชั่วดีให้ได้มากที่สุด นั่นคือ รู้ว่ายาเสพติดเป็นสิ่งไม่ดี เขาวชนที่ผ่านการใช้ชีวิตโดยอาศัยสารเสพติดจะรู้ว่า สิ่งที่ทำนั้น กระทำนั้น เป็นสิ่งที่บั่นทอนชีวิต ทำให้เกิดความทุกข์ทรมาน ทั้งแก่ร่างกาย จิตใจของตนเอง รวมทั้งคนรอบข้าง ซึ่งทหารจะปลูกจิตสำนึกให้เขาวชนรู้ว่าสิ่งที่ทำลงไปนั้นเป็นทางที่ผิด เปรียบเทียบให้เขาวชนได้รู้ว่าการใช้ปัญญา ความคิดแก้ไขปัญหานั้นทำอย่างไร ไม่ใช่หันไปแก้ไขปัญหโดยพึ่งพายาเสพติด ซึ่งไม่ใช่วิธีการแก้ไขปัญหที่ถูกต้อง ซึ่งการอบรมสั่งสอนสิ่งเหล่านี้จะปลูกฝังให้เขาวชนเกิดความตระหนักที่จะรู้จักที่จะแก้ไขปัญหด้วยตนเอง รู้จักหน้าที่ของตน เกิดความสำนึกในสิ่งที่ได้หลงผิดไป และสามารถทำการตัดสินใจอนาคตของตนเองในทางที่ถูกต้องได้ ซึ่งเป็นการสร้างหน่วยของสังคมหน่วยใหม่ ที่มีจิตสำนึกดี ในการทำตัวเป็นคนดี

มีจิตใจใหม่

ดังที่กล่าวแล้วว่า ตลอดระยะเวลาการฝึก 17 วัน นั้นมีกิจกรรมที่ฝึกให้เยาวชนเกิดความเข้มแข็งทางด้านร่างกายเป็นหลัก แต่สิ่งอาหารต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวเยาวชนอย่างแท้จริง แล้วนั่นก็คือ การสร้างจิตใจใหม่ให้เกิดขึ้น พร้อมไปกับการมีร่างกายที่แข็งแรง สมบูรณ์ ซึ่งเหมือนกับเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจให้เยาวชนใหม่ ดังที่ พ.อ.สุระพลกล่าวว่า “เหมือนกับเราคิดวัคซีนป้องกันโรคให้เขาไปทุกวัน ๆ ละเข็ม 17 เข็ม พอวันที่ 17 เขาก็จะมีภูมิคุ้มกันในตัว ออกไปเลยไปสู่สังคม เราเลยคาดหวังว่า ภูมิคุ้มกันตัวนี้มันน่าจะเป็นเกราะป้องกันให้เขาที่จะเลิกยาเสพติด และก็ไม่เข้าไปยุ่งกับยาเสพติดให้ได้”

นอกจากการฝึกทางทหารที่ใช้คำสั่ง ในการฝึกเยาวชนแล้ว คำพูดเพื่อให้อ้าใจ ก็เป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้เยาวชนเกิดความคิดที่จะปรับเปลี่ยนจิตใจที่อ่อนแอให้มีความอดทนเข้มแข็ง เพื่อจะได้ออกไปต่อต้านสิ่งที่ผ่านมาในอดีต มีจิตใจที่มั่นคง ให้มีความกล้าที่จะปฏิเสธสิ่งชั่วร้าย นั่นก็คือ ยาเสพติด ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดที่ทหารมุ่งหวังให้เกิดขึ้นในตัวเยาวชน เพราะเมื่อเยาวชนมีจิตใจที่มั่นคงแน่นอนแล้ว เยาวชนจะมีความคิดที่ดี รู้จักเลือกที่จะใช้ชีวิตในทางที่ดี รู้จักเลือกสิ่งดี ๆ เข้ามาในชีวิต เพื่อให้ตนเองมีความสุขและรวมถึงครอบครัว คนรอบข้างด้วย

สรุปได้ว่าทหารต้องการให้เยาวชนได้มีความอดทนทางจิตใจ ดังนั้นในการฝึกทางทหารทั้งในภาคที่ตั้งและภาคสนามนอกจากจะมุ่งเน้นทางด้านร่างกายแล้ว ยังมุ่งเน้นไปที่จิตใจด้วย โดยการสร้างให้เยาวชนเป็นคนที่มีความมั่นคงทางด้านจิตใจเป็นพื้นฐานก่อน แล้วก็จะมุ่งเน้นไปที่การทำให้จิตใจเยาวชนได้ผ่านความยากลำบากไม่แพ้กับความลำบากทางร่างกาย ดังคำสัมภาษณ์ของครูฝึกที่ว่า

“ต้องการให้เขามีจิตใจเหมือนผม คือ แกร่ง ทน ไม่เหมือนกับภาพเก่าที่เขาเคยเป็นอยู่ให้เขารู้จักแยกแยะอันนี้เป็นยาอันนี้เป็นของไม่ดี อันนี้เป็นของดี เพื่อนคนนั้นไม่ดี เพื่อคนที่ดี ให้เขารู้จักแยกแยะให้เขามีจิตใจที่มั่นคงแน่นอนและเลือกแต่สิ่งที่ดี ๆ ให้กับชีวิตเขา”

“ทหารฝึกเนี่ยฝึกแล้วให้มีจิตใจที่เบี่ยงเบนกลับคืนมาเป็นคนดีของสังคมเป็นคนดีของพ่อแม่มีความอดทน เราไม่ได้ฝึกเป็นโจร ในขณะที่เดียวกันถ้าหากว่าฝึกไปแล้ว ฝึกไม่ถึงที่จิตใจไม่แน่นอน พอ มันก็เป็นเหมือนดาบสองคมฝึกไปเป็นโจร ฝึกไปเป็นมือปืนยิงปืนได้ แต่โดยลำนึกของมนุษย์แล้วถ้าฝึกได้ถึงที่จิตใจก็จะดีขึ้น”

มีความรู้พื้นฐานทางทหาร

การที่เยาวชนได้เข้ามาฝึกกับทหาร ถือว่าเป็นโอกาสอันดีของตัวเยาวชนเองที่ได้มีโอกาสเรียนรู้ ความรู้พื้นฐานทางทหาร ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ทั้งต่อร่างกายและจิตใจของเยาวชน ซึ่งการฝึกแบบทหารนี้นับเป็นรูปแบบการสอนที่จะสร้างให้เยาวชนเกิดความรู้สึกมีระเบียบวินัย เรียนรู้การทำให้ถูกต้องตามแบบฝึก แบบทดสอบ อีกทั้งยังได้ทราบข้อมูลทางทหารในหลายแง่มุม เช่น รู้จัก “การกินอาหารแบบตั้งฉาก” ว่าเป็นอย่างไร ทำอย่างไร “การเดินแบบทหาร” “การดำรงชีวิตอยู่ในป่าแบบทหารพราน” “การกระยะจากเสียง” “การรู้จักโดยสังเกตจากดวงดาว” เป็นต้น รวมไปถึง รู้จักความสามัคคี รู้จักวิธีการแก้ไขสถานการณ์ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มีจิตใจเข้มแข็งและมีร่างกายที่แข็งแรง เป็นการสร้างประสบการณ์ใหม่ให้เยาวชนอีกรูปแบบหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเยาวชน สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เมื่อออกไปสู่สังคมภายนอก ซึ่งจากการสัมภาษณ์เยาวชนหลายคนในเรื่องความรู้ที่ต้องการได้รับเพิ่มเติมพบว่า หากภาคไหนมีโอกาสเรียนรู้เพิ่มเติม อยากเรียนรู้เกี่ยวกับการฝึกทางทหารให้มากกว่านี้ และเมื่อถามถึงสิ่งที่ประทับใจหรือชอบในการฝึกอบรม พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ชอบการฝึกภาคสนาม เช่น การกระโดดหอบ 34 ฟุต การไต่หน้าผา การดำรงชีพในป่า การฝึกทำการรบในเวลากลางคืน เป็นต้น

มีความอดทน สามัคคี เสียสละ

การสร้างความอดทน ความสามัคคี และความเสียสละให้เกิดขึ้นกับเยาวชนนั้น ทำได้ง่ายและชัดเจนในกิจกรรมการฝึกภาคสนาม ซึ่งนับเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและถือว่าการฝึกทางทหารหากมีภาควิชาการฝึกภาคที่ตั่งก็ต้องมีภาคสนามเสมอถือเป็นระเบียบของทหารอย่างหนึ่ง จึงจะเรียกว่าเป็นการฝึกทางทหารอย่างสมบูรณ์ หลักการภาคสนาม เน้นทางด้านจิตใจ ความเหนื่อยทางจิตใจให้เกิดขึ้นเป็นหลัก และเพื่อให้เยาวชนได้นำความรู้จากการฝึกในภาคที่ตั่งมาไว้ในช่วงนี้ด้วย แต่อย่างไรก็ตามก่อนการไปฝึกภาคสนามที่เขาชนไก่ต้องมีการทดสอบร่างกายให้ผ่านก่อน เพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกายให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะเป็นได้ ถึงแม้ว่าการฝึกภาคสนามจะเป็นการฝึกที่มุ่งเน้นการฝึกจิตใจมากกว่าฝึกร่างกายก็ตาม

สิ่งที่ได้รับจากการฝึกภาคสนามนั้นจะทำให้เยาวชนมีความกล้าหาญ มีความอดทนต่อความลำบาก ได้ฝึกจิตใจให้เข้มแข็ง ฝึกการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่ยากลำบาก ทำทลายความคิด เช่น การดำรงชีพในป่า ฝึกให้เยาวชนมีความมั่นใจในตัวเอง

ให้กล้าตัดสินใจ เช่น การทดสอบกระโดดหอสูง 34 ฟุต ซึ่งเป็นจุดที่มีการวิจัยแล้วว่าเป็นจุดที่ก่อให้เกิด “ความหวาดเสียว” มากที่สุด เป็นต้น

การฝึกภาคสนามยังเป็นการฝึกให้เยาวชนเกิดความสามัคคีมากยิ่งขึ้น เพราะการฝึกแบบทหารนั้น หมู่คณะมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง แต่ละคนจะเอาแต่ตัวเองรอดไม่ได้ ต้องรู้จักเสียสละ รู้จักการช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งจะทำให้เยาวชนเกิดความรักเพื่อนพ้อง รักหมู่คณะ ซึ่งย่อมเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สังคมส่วนใหญดีขึ้นได้ เพราะความสามัคคีจะสร้างสรรค์ให้สังคมมีแต่ความเจริญ อีกทั้งเยาวชนจะเกิดความรักชาติมากยิ่งขึ้น เพราะการฝึกภาคสนามนี้ นอกจากจะทำให้เยาวชนเรียนรู้ชีวิตของความเป็นทหารแล้ว ยังได้รับความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในอดีต ที่บรรพบุรุษได้ต่อสู้เพื่อให้มีชาติไทยดำรงอยู่ได้ ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้เยาวชนเกิดความสำนึกในบุญคุณของบรรพบุรุษไทยที่เสียสละชีพเพื่อรักษาชาติไทย เยาวชนจะเกิดความรู้สึกรักชาติมากยิ่งขึ้น และไม่คิดที่จะทำลายชาติด้วยการเสพ หรือ จำหน่ายยาเสพติด

“การฝึกทางภาคสนามของทหารเรา ตามหลักวิธีที่ได้กำหนดไว้ในวิธีการฝึกทางทหารเรา ถือว่าเป็นการฝึกขั้นสุดท้ายในการฝึกวิชาทหาร ซึ่งเป็นการฝึกที่ผู้รับการฝึกจะได้รับความรู้ที่ศึกษาในที่ตั้งปกติไปใช้ในการแก้ปัญหาประกอบภูมิประเทศจริง ซึ่งตรงนั้นอาจจะไม่เป็นไปตามตำราก็ได้แต่ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศ สภาพภูมิประเทศ เป็นการฝึกขั้นละเอียดที่มีส่วนละม้ายของการปฏิบัติการในแนวหน้า แต่สำหรับเยาวชนกลุ่มนี้เราเน้นในทางด้านจิตใจเพราะการที่จะสร้างให้เขามีความเข้มแข็งนั้น ทางทหารเรา เราถือว่าความเข้มแข็งทางความอดทนมี 2 ระดับคือทางด้านร่างกายอันดับหนึ่ง และทางด้านจิตใจอันดับสูงสุด”

“พอไปภาคสนามเขาเห็นภาพเขา ป่า ลำน้ำหรือว่าความยากลำบากทุกอย่างเลย แต่มองดูแล้วมันไม่ลำบากเลยมันเป็นเกมของชีวิตของมนุษย์เกมของลูกผู้ชาย พอไปถึงแล้วเขาฝึกไปเขาสนุก อย่างโดดหอ ข้ามลำน้ำ เห็นๆ ครูก็ไม่มาเคี่ยวเข็ญ ครูก็เป็นกันเองขณะโดดหอครูก็มาร้องเพลงรอ มันเตือนสติใจ มีรักใคร่ใคร่ เกิดความรักครูกันอีก คือเหมือนเป็นพวกเดียวกัน เออครูรักเราเหมือนน้อง แล้วในการปฏิบัติแต่ละอย่างเขาเต็มใจ ขนาดเขาไม่ดีเขาจะขอใต้เชือกหรืออะไรนี่มองเห็นได้ว่ามันได้ผลมากเลย ในการฝึกของวิชาทหาร”

มีสมาธิ สติ ปัญญา

สิ่งที่ทหารมุ่งหวังให้เกิดขึ้นอีกประการ ก็คือ การมีสมาธิ-สติ และปัญญา ในตัวเยาวชน เยาวชนส่วนใหญ่ที่เข้าการฝึกอบรมนี้ มีประวัติเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดเกือบทั้งสิ้น ซึ่งส่งผลให้

ร่างกายถูกบั่นทอนและที่สำคัญสมองก็ถูกทำลาย ซึ่งเยาวชนเหล่านี้จะมีสมาธิที่สั้น ไม่มีความอดทนต่อสิ่งรอบข้าง ขาดสติไตร่ตรอง ไม่รู้จักยั้งคิด ซึ่งในการฝึกนี้ ทหารมุ่งที่จะสร้างสมาธิและสติปัญญาของเยาวชนให้ฟื้นกลับขึ้นมา ถึงแม้ว่าอาจทำได้เพียงส่วนน้อย แต่ก็ยังเป็นประโยชน์ต่อตัวเยาวชนที่จะได้คิดถึงสิ่งที่ตนได้ผิดพลาดมาในอดีต ให้รู้จักใช้สติปัญญาในการตัดสินใจและมีสมาธิ สิ่งที่สำคัญในเรื่องของความมุ่งหวังทางด้านสมาธิและสติปัญญาก็คือ เมื่อเยาวชนกลับเข้าไปอยู่ในสังคมแล้ว เยาวชนต้องมีสติในการยับยั้งชั่งใจ หากมีเพื่อนมาชักชวนให้กลับไปใช้ยาเสพติดอีก เยาวชนต้องมีสติที่จะรู้จักปฏิเสธ ซึ่งหากเยาวชนกล้าที่จะปฏิเสธสิ่งไม่ดี ก็ถือว่าการอบรมนี้ประสบความสำเร็จขั้นหนึ่งได้

“การฝึกทางทหาร อย่างฝึกท่าบุคคลมือเปล่าแถวซิด นอกจากสร้างระเบียบวินัยแล้วยังเป็นการสร้างสมาธิของคนให้ยาวนานขึ้น คนเราทุกคนมีสมาธิที่ไม่ค่อยยาว อย่างเช่น นั่งดูหนังสือ 15 นาทีก็แยะแล้ว คนพื้นฐานทั่ว ๆ ไปก็เป็นอย่างนี้ทุกคน แต่ถ้าลองผ่านระบบนี้ ฝึกนานๆหนักๆ สามารถนั่งดูหนังสือได้ประมาณเป็นชั่วโมง สองชั่วโมงได้นะฮะ เราถึงอยากทำให้เขาเป็นคนที่มีความสมาธิในตัวเองให้มากที่สุด ไม่ใช่นั่งสมาธินะ คำว่าสมาธิ มีสมาธิที่ยาวขึ้น และมันจะมีผลติดตามมาหลาย ๆ เรื่อง มีความนิ่งมากขึ้น”

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย